

Suvestinė redakcija nuo 2024-05-01 iki 2024-08-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2023-02-20, i. k. 2023-02964

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL PARAMOS UŽ ŽEMĖS ŪKIO NAUDMENAS IR KITUS PLOTUS BEI ŪKINIUS GYVŪNUS PARAIŠKOS IR TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ ADMINISTRAVIMO BEI KONTROLĖS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2023 m. vasario 20 d. Nr. 3D-92

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 8 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 25 ir 29 punktais, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 9.2 ir 14.1 papunkčiais ir atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. vasario 15 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/648, 2021 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. birželio 16 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/1408, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano, patvirtinto 2022 m. lapkričio 22 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu Nr. C(2022) 8272, nuostatas,

t v i r t i n u Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklės (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Kęstutis Navickas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2024 m. kovo 15 įsakymo Nr. 3D-217
redakcija)

PARAMOS UŽ ŽEMĖS ŪKIO NAUDMENAS IR KITUS PLOTUS BEI ŪKINIUS GYVŪNUS PARAIŠKOS IR TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ ADMINISTRAVIMO BEI KONTROLĖS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, su visais pakeitimais, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, su visais pakeitimais, 2021 m. gruodžio 7 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/126, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2115 papildomas tam tikroms intervencinių priemonių rūšims, kurias valstybės narės nurodė pagal tą reglamentą parengtuose 2023–2027 m. BŽŪP strateginiuose planuose, taikomais papildomais reikalavimais ir taisyklėmis dėl santykio, susijusio su 1-uoju geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standartu, 2022 m. gegužės 4 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/1172, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 nuostatos dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir su paramos sąlygomis susijusių administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo, 2022 m. gegužės 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/1173, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 taikymo taisyklės dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiu planu, patvirtintu Europos Komisijos 2022 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. C(2022) 8272 (toliau – Strateginis planas).

Taisyklių tikslas – nustatyti reikalavimus pareiškėjams, siekiantiems gauti tiesiogines išmokas (bazinę pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, papildomą perskirstomąją pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, papildomą pajamų paramos jaunajam ūkininkui išmoką, klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos (toliau – ekologinė sistema) išmoką, susietosios pajamų

paramos už plotą ir (arba ūkinius gyvūnus) išmoką), šių reikalavimų administravimo bei kontrolės tvarką ir bendrąją paraiškos formą, taip pat jos pildymo ir administravimo tvarką.

2. Parama už plotus skiriama pagal tęstinę Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Pirmas žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“, tęstines Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones (toliau – tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės): „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“, „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ veiklos sritį „Miško veisimas“, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“, Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones: „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, „Miško priežiūra ir apsauga“, „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“, „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtėmis“.

Parama už ūkinius gyvūnus mokama pagal tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklą „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“ ir Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“.

3. Taisyklėse vartojamos pagrindinės sąvokos:

3.1. **Aplinkosaugos atžvilgiu pažeidžiama daugiametė ganykla arba pieva** – daugiametė ganykla arba pieva, kurioje yra natūrali ar saugomos rūšies buveinė.

3.2. **Apleista sodybvietė** – neprižiūrimas, netvarkomas ir nebenaudojamas augalais apaugęs žemės sklype ar jo dalyje esantis plotas su buvusios sodybos ar ūkinių pastatų liekanomis.

3.3. **Ariamoji žemė** – žemės plotas, skirtas žemės ūkio augalams auginti ar pūdymui laikyti, ar dažniau nei kas penkeri metai daugiametėms žolėms taikant sėjomainą su kitais žemės ūkio augalais auginti, naudojant arimo ar bearimes tausojamosios žemdirbystės technologijas. Žemės ūkio naudmenų, priskiriamų prie ariamosios žemės, kodai nurodyti Taisyklių 2 priedo Klasifikatoriaus I, II, III, IV grupėse.

3.4. **Automatinė laukų nuolatinio stebėjimo sistema** – sistema, kurią naudojant nuolat stebima, identifikuojama ir vertinama žemės danga ir žemės ūkio veikla žemės ūkio veiklai tinkamuose deklaruotuose laukuose visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, remiantis Europos Sąjungos programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenimis ir jų pagrindu veikiančiais algoritmais ar kitais bent lygiavertės vertės duomenimis, atsižvelgiant į nacionaliniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose paramą už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus, nurodytus įsipareigojimų terminus atlikti numatytas veiklas.

3.5. **Bazinė tiesioginė išmoka** – pajamų parama tvarumui didinti iš Europos Sąjungos biudžeto lėšų, mokama paramos gavėjui už deklaruotą plotą, atitinkantį paramos teikimo reikalavimus einamaisiais metais.

3.6. **Daugiamečių sodinių plotas** – ne sėjomainos būdu auginamų sodinių plotas, išskyrus ganyklas arba pievas, kuriais žemė apšodinta daugiau nei penkeriems metams ir iš kurių pakartotinai gaunamas derlius, įskaitant daigynus ir trumpos rotacijos želdinių plotus.

3.7. **Daugiametė ganykla arba pieva** – užsėtas daugiametėmis žolėmis arba natūralus penkerius ar daugiau metų neriesamas žemės plotas, kuris skirtas ūkiniams gyvūnams ganyti, žolei ar žolės produkcijai gauti ir kuri galima atsėti nesuariant. Daugiametėje ganykloje arba pievoje gali augti pavienių medžių ir (ar) krūmų.

3.8. **Deklaruotas laukas** – paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškoje nurodytas žemės ūkio naudmenų ir (arba) kitas plotas.

3.9. **Deklaruotas plotas** – paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškoje nurodytų laukų, už kuriuos pareiškėjas prašo išmokų, plotų suma.

3.10. **Duomenų neatitiktis** – tikrinant pareiškėjo ar paramos gavėjo pateiktus dokumentus ir (arba) duomenis nustatoma neatitiktis, kai trūksta privalomų pateikti dokumentų ir (arba) pateikiami netikslūs ar nesutampantys su tikrove duomenys, randama klaidų ar kitokių faktų, dėl kurių Europos Sąjungos bendrajam biudžetui ir (arba) Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui nepadaroma finansinės žalos.

3.11. **Ganykla arba pieva** – užsėtas daugiametėmis žolėmis arba natūralus žemės plotas, kuris naudojamas ūkiniams gyvūnams ganyti, žolei ar žolės produkcijai gauti ir kuris įdirbamas ne rečiau kaip kas penkeri metai.

3.12. **Intervencinė priemonė** – paramos priemonė, kurios tinkamumo finansuoti sąlygos nustatytos Strateginiame plane.

3.13. **Įsėlis** – augalai, einamaisiais metais įsėjami dirvos gerinimo tikslais į deklaruojamos rūšies žemės ūkio augalus.

3.14. **Kasmet užmirkstanti ariamosios žemės vieta** – plotas ariamajame lauke, kur dėl prastai veikiančios melioracijos sistemos ar gamtinių sąlygų žemės ūkio augalai kiekvienais metais mirksta ir negali būti sėjami.

3.15. **Klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmoka** – išmoka iš Europos Sąjungos biudžeto lėšų, mokama paramos gavėjui už deklaruotą plotą, atitinkantį klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingai sistemai nustatytus reikalavimus.

3.16. **Kontrolinis žemės sklypas** – natūralių gamtinių ir dirbtinių objektų (upių vagų, miško masyvų, kelių, pastatų ir pan.) ribojamas ar istorines žemės naudojimo ribas turintis vientisas žemės plotas, kuriam būdingos tam tikros gamtinės savybės, vyraujantis dangos tipas, ūkinio naudojimo ypatumai ir kuriam suteiktas unikalus atpažinties kodas Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinyje KŽS_DR5LT. Kontrolinis žemės sklypas

naudojamas pareiškėjų deklaruotų laukų plotams ir riboms kontroliuoti (kontroliniame žemės sklype visų pareiškėjų deklaruotų laukų plotų suma lyginama su minėto sklypo tinkamu paramai skirti plotu).

3.17. **Kraštovaizdžio elementas** – neproduktyvus plotas, skirtas žemės ūkio naudmenų biologinei įvairovei pagerinti.

3.18. **Kūdra** – dirbtinis arba natūralus nepratekančio vandens telkinys, esantis natūraliame žemės grunte, kurio vandens atsargas papildoma paviršinės nuotekos.

3.19. **Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registras** – valstybės registras, kuriame įregistruojamos žemės ūkio valdos ir tvarkomi jų registravimo duomenys.

3.20. **Neteisingas deklaravimas** – didesnio žemės ūkio naudmenų ar kito ploto, negu pareiškėjas valdo, ir (arba) didesnio ploto, negu jame vykdo žemės ir (arba) miškų ūkio veiklą, deklaravimas.

3.21. **Nuotolinė patikra** – žemės ūkio naudmenų ar kitų plotų patikra, atliekama pagal palydovinę nuotrauką ar kitais būdais naudojantis techninėmis priemonėmis ir nevykstant į vietą.

3.22. **Papildoma pajamų paramos išmoka jaunajam ūkininkui** – papildoma pajamų paramos išmoka iš Europos Sąjungos lėšų, mokama už deklaruotą plotą paramos gavėjui, atitinkančiam papildomos pajamų paramos išmokos jaunajam ūkininkui reikalavimus.

3.23. **Papildoma perskirstomoji pajamų paramos išmoka** – pajamų parama tvarumui didinti iš Europos Sąjungos lėšų, mokama paramos gavėjui, deklaruojančiam mažiau nei 500 ha, už nustatytą jo deklaruotų žemės ūkio naudmenų pirmųjų (iki 50 ha) hektarų skaičių.

3.24. **Palaukė** – lauko pakraštys, kuriame nevykdoma jokia žemės ūkio veikla, susijusi su produkcijos gamyba.

3.25. **Paramos gavėjas** – pareiškėjas, kuris atitinka visus reikalavimus paramai gauti ir kuriam skiriama parama.

3.26. **Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiška** – elektroninis dokumentas, į kurį integruota geografinė informacinė sistema grindžiama informacinių technologijų taikomoji programa, suteikianti galimybę pareiškėjams naudojant erdvinis duomenis deklaruoti plotus, už kuriuos prašoma skirti išmoką.

3.27. **Pareiškėjas** – fizinis arba juridinis asmuo, Taisyklių nustatyta tvarka teikiantis paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraišką Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos.

3.28. **Patikra vietoje** – Agentūros, ar kitos įgaliotos įstaigos darbuotojų atliekamas pareiškėjo ar paramos gavėjo paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškoje pateiktų ir kitų pateiktų duomenų, dokumentų ir veiklų patikrinimas šioje paraiškoje deklaruotuose plotuose.

3.29. **Paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta** – paviršinio vandens telkinio apsaugos zonos dalis, apimanti arčiausiai paviršinio vandens telkinio ribos esantį nustatyto pločio sausumos ruožą, kuriame ribojama ūkinė veikla.

3.30. **Posėlis** – augalai, sėjami dirvos gerinimo tikslais nuėmus deklaruojamos rūšies žemės ūkio augalų derlių tų pačių metų vasarą prieš kitais metais deklaruotinos rūšies žemės ūkio augalų sėją.

3.31. **Sankcija** – pareiškėjui ar paramos gavėjui taikomas paramos dydžio sumažinimas, paramos neskyrimas, reikalavimas grąžinti visą ar dalį išmokėtos sumos, kitos poveikio priemonės už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

3.32. **Susietoji pajamų parama už plotą** – pajamų parama iš Europos Sąjungos lėšų, mokama tam tikrą žemės ūkio naudmenų plotą deklaruojančiam paramos gavėjui už daržovių, išskyrus bulves, auginimą uždarame (šildomuose šiltnamiuose) ir atviraime grunte, taip pat už vaisių, uogų, riešutų, baltyminių augalų, cukrinių runkelių, sėklinių bulvių auginimą.

3.33. **Tiesioginė išmoka** – pagal paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos duomenis ir patikrų rezultatus apskaičiuojama paramos suma, kurią gali sudaryti bazinė tiesioginė išmoka, papildoma pajamų paramos išmoka jaunajam ūkininkui, papildoma perskirstomoji pajamų paramos išmoka, susietoji pajamų parama už plotą ir (arba) ūkinius gyvūnus, taip pat klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmoka.

3.34. **Tiesioginė išmoka už plotą** – pagal paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos duomenis ir patikrų rezultatus apskaičiuojama paramos suma už deklaruotas paramai gauti tinkamas žemės ūkio naudmenas, kurią, be bazinės tiesioginės išmokos, gali sudaryti klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmoka, papildoma pajamų paramos išmoka jaunajam ūkininkui, papildoma perskirstomoji pajamų paramos išmoka ir susietoji pajamų parama už plotą.

3.35. **Tarpinis žieminis pasėlis** – augalai, kurie sėjami dirvos gerinimo ir apsaugos tikslais ir išlaikomi iki kitų metų pavasario.

3.36. **Tvenkinys** – dirbtinis pratekančio vandens telkinys, įrengtas užtvenkus vandens tėkmę vandentakyje.

3.37. **Valdos valdytojas** – žemės ūkio ar alternatyviaja veikla užsiimantis fizinis asmuo, įregistruotas Lietuvos Respublikos gyventojų registre, arba juridinis asmuo, įregistruotas Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, nuosavybės, nuomos, panaudos teise ar kitais pagrindais valdantis žemės ūkio valdą arba tada, kai šią valdą naudoja keli partneriai, paskirtas vadovauti jungtinei veiklai žemės ūkio valdos partnerių rašytiniu tarpusavio susitarimu.

3.38. **Žalioji pūdymas** – ariamosios žemės plotas, kuriame, siekiant pagerinti dirvos struktūrą, einamaisiais metais pasėti žemės ūkio augalai įterpiami į dirvą ar kitaip sutvarkomi (voluojami, smulkinami, skutami).

3.39. **Žemės ūkio ir maisto produktų sertifikavimo informacinė sistema** – ekologiškų, perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpiu ir pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagaminamų produktų gamybos subjektų registravimo, duomenų apie šios gamybos sertifikavimą rinkimo, kaupimo, apdorojimo, sisteminimo, saugojimo, administravimo ir jų bei Žemės ūkio ir maisto produktų sertifikavimo informacinės sistemos dokumentų teikimo pagal poreikį fiziniams ir (arba) juridiniams asmenims sistema.

3.40. **Žemės ūkio naudmenos** – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojami arba tinkami naudoti žemės ūkio augalams auginti.

3.41. **Žemės ūkio valda** – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (ar) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, technologiniais ir ekonominiais santykiais.

3.42. **Žemės ūkio valdos ar jos dalies perdavimas** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų ir kitų šio registro administravimą reglamentuojančių dokumentų nustatyta tvarka atliekamas žemės ūkio valdai priklausančių objektų ar jų dalies nuosavybės teisės ar naudojimo teisės perdavimas nuomos, panaudos ar kitais pagrindais kitam žemės ūkio veiklos subjektui, paliekant tą patį unikalų žemės ūkio valdos atpažinties kodą.

3.43. **Žemės ūkio veikla** – žemės ūkio augalų ir ūkinių gyvūnų auginimas, įskaitant ūkinių gyvūnų laikymą, žemės ūkio produktų gamyba, įskaitant derliaus nuėmimą, melžimą, ūkinių gyvūnų veisimą, taip pat žemės ūkio paskirties žemės laikymas tokios būklės, kad ji būtų tinkama ganyti arba dirbti be jokios parengiamosios veiklos.

3.44. Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Reglamente (ES) 2021/2115, Reglamente (ES) 2021/2116, kituose žemės ūkio ir Europos Sąjungos finansų politikos srityje Europos Sąjungos ir nacionaliniuose teisės aktuose. Taisyklėse vartojamos apibrėžtys atitinka Strateginiame plane vartojamas apibrėžtis.

II SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

4. Pareiškėjas privalo būti aktyvus ūkininkas:

4.1. fizinis ar juridinis asmuo, kuris, nepriklausomai nuo vykdomos veiklos pobūdžio, už praėjusius deklaravimo metus gavo (buvo priskaičiuota bendra visų paramos schemų suma) tiesioginių išmokų sumą, neviršijančią 2 000 Eur, o tais atvejais, kai praėjusiais metais neteikė paraiškos, pagal einamųjų metų deklaruotą plotą už praėjusius metus jam apskaičiuota paramos

tiesioginių išmokų suma neviršija 2 000 Eur, atitinka aktyviam ūkininkui nustatytus žemės ūkio veiklos vykdymo reikalavimus;

4.2. kai pareiškėjas už praėjusius deklaravimo metus gavo tiesioginių išmokų sumą (apskaičiuotą bendrą visų paramos schemų sumą, kurią pareiškėjas turėjo teisę gauti, nors paramos administravimo procese ir buvo taikytos sankcijos), viršijančią 2 000 Eur, arba tais atvejais, kai praėjusiais metais neteikė paraiškos pagal einamųjų metų deklaruotą plotą už praėjusius metus jam apskaičiuota paramos tiesioginių išmokų suma viršytų 2 000 Eur, jis laikomas atitinkančiu aktyviam ūkininkui nustatytus žemės ūkio veiklos vykdymo reikalavimus, jeigu einamaisiais metais atitinka bent vieną iš šių kriterijų:

4.2.1. pareiškėjo ūkis registruotas Ūkininkų ūkių registre;

4.2.2. pareiškėjo pagrindinė žemės ūkio valdos (toliau – valda) ekonominė veikla yra žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė (veikla patenka į Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus, patvirtinto Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius) A sekciją „Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė“);

4.2.3. pareiškėjas turi bent 1 sutartinį gyvulį (toliau – SG) valdoje, kuris (-ie) einamaisiais metais nuo sausio 1 d. iki gegužės 31 d. yra registruotas (-i) Ūkinių gyvūnų registre. Vertinamas nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų, perskaičiuotų į SG, vidurkis (vertinamas nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų, pagal Taisyklių 3 priede pateiktą lentelę perskaičiuotų į sutartinius gyvulius, vidurkis). SG gali turėti pats pareiškėjas, jo valdos partneriai, valdoje registruoti šeimos nariai (toliau – valdos nariai);

4.2.4. pareiškėjui nuosavybės teise priklauso registruota žemės ūkio technika (traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų), kuri einamaisiais metais, bet ne vėliau kaip iki liepos 1 d. įskaitytinai nepertraukiamai registruota Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registre ir iš jo neišregistruota. Žemės ūkio technikos gali turėti pats asmuo, jo valdos nariai, kai pareiškėjas yra viešasis juridinis asmuo, technikos gali turėti pats pareiškėjas, jo dalyviai bei darbuotojai;

4.2.5. pareiškėjas yra mokslo ir studijų institucija arba profesinio mokymo įstaiga, vykdanči formalųjį ir neformalųjį švietimą ir (arba) mokslinius tyrimus ir (ar) eksperimentinę plėtrą žemės ūkio srityje;

4.2.6. pareiškėjas yra žemės ūkio bendrovė, žemės ūkio kooperatinė bendrovė (kooperatyvas);

4.2.7. pareiškėjas dalyvauja intervencinėse priemonėse, kuriomis siekiama aplinkosaugos ir klimato tikslų pagal Reglamento (ES) 2021/2015 70 ir 72 str., išskyrus intervencines priemones, kuriomis siekiama vykdyti miškų priežiūrą ir atkūrimą, t. y. dalyvauja Strateginio plano kaimo plėtros

intervencinėse priemonėse „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“, „Nykstančių Lietuvos senųjų veislių gyvulių ir naminių paukščių išsaugojimas“, „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtėmis“.

5. Pareiškėjams taikoma bendroji duomenų pateikimo, vertinimo ir reikalavimų įgyvendinimo tvarka:

5.1. pareiškėjo, kaip valdos valdytojo, valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre (toliau – Valdų registras) pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“, reikalavimus;

5.2. pareiškėjas paramos už žemės ūkio naudmenas (toliau – naudmenos) ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškoje (toliau – Paraiška) privalo deklaruoti visus valdomus naudmenų ir kitus plotus, už kuriuos jis prašo paramos, taip pat ir visus kitus valdomus naudmenų plotus, nors už juos paramos neprašo. Žemės valdymo teisė gali būti įrodoma pateikiant tai patvirtinančius (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) dokumentus, pagrindžiančius deklaruotų plotų valdymo teisę paskutinę paraiškų teikimo laikotarpio dieną. Parama skiriama tik už Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius naudmenų ir kitus plotus;

5.3. plotai, kuriuose einamaisiais metais (iki gruodžio 31 d.) yra atliekami, numatyti ar planuojami atlikti darbai, turėsiantys įtakos šių plotų atitikčiai paramos reikalavimams (pvz.: vykdomos statybos, melioracijos sistemų įrengimo ar tvarkymo darbai ir kt.), turi būti deklaruojami kaip tinkami paramai plotai, kurie einamaisiais metais neatitinka paramos skyrimo reikalavimų (Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus (toliau – Klasifikatorius) kodas TPN). Jeigu plotų neatitiktis reikalavimams bus nuolatinė (pvz., plote bus nuolatinių objektų (pastatų, vandens telkinių ir kt.)), jie turi būti deklaruojami kaip netinkami paramai plotai (Klasifikatoriaus kodas NEP). Už laukus, įbraižytus kontroliniuose žemės sklypuose (toliau – KŽS), kurių atpažinties kodas b11b, b12, b13, b16, b19, tiesioginės išmokos neskiriamos.

Klasifikatoriaus kodu NEP plotai gali būti deklaruojami ir tada, kai KŽS plotas nustatytas kaip netinkamas paramai, tačiau Paraiškos pateikimo metu yra sutvarkytas ir tinkamas paramai. Tokiu atveju Klasifikatoriaus kodu NEP deklaruojamam plotui nurodomas papildomas Klasifikatoriaus kodas ir su juo susiję paramos priemonių sutartiniai kodai ar žymėjimai. Šiuo atveju pareiškėjai turi Paraiškų priėmimo informacinėje sistemoje (toliau – PPIS) iki paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos aprašyti KŽS ribų pasikeitimus. Pareiškėjai prisiima visą atsakomybę už galimas pasekmes, susijusias su paramos gavimu (pvz., dėl neatitikties Veiksmingumo ir efektyvumo metodikai ar kt.), kurios gali kilti nustačius mažesnę arba didesnę kontrolinio žemės sklypo tinkamą paramai plotą.

VĮ Žemės ūkio duomenų centrai (toliau – ŽŪDC) patikslinus duomenis Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinyje KŽS_DR5LT (toliau – KŽS_DR5LT), Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra), administruodama einamųjų metų paraiškas, plotams, deklaruotiems Klasifikatoriaus kodu NEP, pakeičia kodą į pareiškėjo nurodytą Klasifikatoriaus kodą ir su juo susijusius paramos priemonių sutartinius kodus ar žymėjimus. Už nustatytą netinkamą paramai plotą, pakeitus Klasifikatoriaus kodą, parama neskiriama;

5.4. pareiškėjui draudžiama dalyti valdą, siekiant gauti didesnę paramos sumą, išvengti paramos ribojimo ar išvengti Geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (toliau – GAAB) reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-107 „Dėl žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2023 metų, aprašo patvirtinimo“ (toliau – GAAB reikalavimų aprašas), ar Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų (toliau – GAAB reikalavimai, taikomi nuo 2015 m.), patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-932 „Dėl Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2015 metų, aprašo patvirtinimo“ (kai dalyvaujama tęstinėse KPP 2014–2020 m. priemonėse, nurodytose Taisyklių 2 punkte), laikymosi. Valdos dalijimu laikomas dirbtinis valdos ploto suskirstymas į dalis (skaidymas), sumažinant ankstesniais metais deklaruotą plotą. Valdos padalijimu taip pat laikomi atvejai, kai nustačius galimą valdos dalijimą ir Agentūrai paprašius, pareiškėjas Agentūros nustatyta tvarka per pranešime nurodytą terminą nepateikia prašomų dokumentų;

5.5. pareiškėjas, dalyvaujantis Strateginio plano intervencinėse priemonėse, visus metus visoje valdoje privalo laikytis paramos sąlygų, kurios apima Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimus (toliau – Valdymo reikalavimai), patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-109 „Dėl Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų, taikomų nuo 2023 metų, aprašo patvirtinimo ir kontrolės institucijų paskyrimo“, ir GAAB reikalavimus. Pareiškėjas, dalyvaujantis tęstinėse KPP 2014–2020 m. priemonėse, nurodytose Taisyklių 2 punkte, visus metus visoje valdoje privalo laikytis Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 „Dėl Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų aprašo patvirtinimo ir valdymo kontrolės institucijų paskyrimo“, ir GAAB reikalavimų, taikomų nuo 2015 m.

Strateginio plano intervencinėms priemonėms už šiame papunktyje minimų reikalavimų pažeidimus sankcijos skaičiuojamos pagal Sankcijų už paramos sąlygų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 3D-232 „Dėl sankcijų už paramos sąlygų reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“. Tęstinėms

KPP 2014–2020 m. priemonėms už šiame papunktyje minimų reikalavimų pažeidimus sankcijos skaičiuojamos pagal Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-306 „Dėl Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“;

5.6. mažiausias valdos naudmenų plotas, kurį gali sudaryti ne mažesni kaip 0,1 ha laukai, išskyrus ekologinę sistemą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, ir už kurį gali būti mokamos tiesioginės išmokos už plotą, yra 1 ha. Taškinių kraštovaizdžio elementų plotas tiesioginėms išmokoms yra įskaitytas į laukų, kuriuose jie yra, plotą. Išmokos yra mokamos už laukus, kurie yra įbraižyti elektroniniu būdu Taisyklių nustatyta tvarka. Visi pareiškėjo deklaruojami plotai, kurie yra 0,1 ha arba didesni ir kuriuose auginami žemės ūkio augalai, atsižvelgiant į nurodytas augalų rūšis, turi būti deklaruojami kaip atskiri plotai. Tačiau Klasifikatoriaus I ir V grupių augalai gali būti jungiami į plotus, kuriuos sudaro daugiau nei viena auginamų augalų rūšis. Tokie sujungti plotai turi būti deklaruojami Klasifikatoriaus kodais KTŽ, DAK, DUK, KTS. Jei susietąją pajamų parama už plotą (toliau – susietoji parama) remiami vaisiai, uogos, riešutai ir daržovės atvirame grunte (išvardyti Taisyklių 19 punkte) yra mišrūs ir nėra galimybės deklaruoti kaip atskirus, esančių Klasifikatoriuje augalų, plotus, jie gali būti jungiami į ne didesnius kaip 0,3 ha plotus, kuriuos sudaro daugiau nei viena auginamų augalų rūšis, deklaruojant Klasifikatoriaus kodais SOM, UOM, DAM. Jei už mišrių sodų, riešutynų, uogynų ir daržovių (remiamų susietąją parama) plotus pareiškėjas siekia gauti susietąją paramą, Paraiškoje tai pažymi Taisyklių 2 priedo 9.8 papunktyje nustatyta tvarka.

Pareiškėjas savo Paraiškoje privalo deklaruoti Klasifikatoriuje nurodytus augalus. Jei Klasifikatoriuje nėra nurodyta pareiškėjo deklaruotinių augalų, pareiškėjas privalo juos deklaruoti Klasifikatoriaus kodais KTŽ arba DAK, arba DUK, arba KTS, nurodydamas Klasifikatoriuje nesančio augalo pavadinimą, jei deklaruojamo lauko plotas yra 0,5 ha arba daugiau;

5.7. Taisyklių 5.6 papunktyje nurodytas reikalavimas dėl mažiausio lauko naudmenų ploto netaikomas, jei laukai skirti selekcijai ir moksliniams tyrimams ar deklaruojami kaip kraštovaizdžio elementai. Šiais atvejais leidžiama prašyti bazinės tiesioginės išmokos (toliau – bazinė išmoka) už mažesnius kaip 0,1 ha dydžio laukus, bet ne mažesnius kaip 0,01 ha. Parama už selekcijai ir moksliniams tyrimams skirtus laukus bus skiriama tik tada, jei pareiškėjas iki einamųjų metų spalio 1 d. Agentūrai pateiks papildomus dokumentus (selekcinės sėklos atestatą, išduotą mokslo įstaigų), kuriais bus įrodoma, kad šie laukai yra skirti selekcijai arba juose vykdoma mokslinė veikla, arba sutartis, sudarytas su juridiniais asmenimis, užsiimančiais selekcija ir moksliniais tyrimais;

5.8. KŽS, kuriuose einamaisiais metais deklaruojami laukai, už kuriuos prašoma paramos tiesioginėmis išmokomis, išskyrus kraštovaizdžio elementus, turi būti sutvarkyti (jeigu būtina – atlikti medžių, kelmų, krūmų, akmenų valymo darbai, o darbų atliekos pašalintos iš lauko ir kt.) ir tinkami paramai. KŽS, kuriuose einamaisiais metais deklaruojamos daugiametės ganyklos arba pievos (toliau

– daugiametė pieva), EB svarbos natūralios pievos, šlapynės ir rūšių buveinės, gali būti ne žemesnių kaip 1 m pavienių medžių ir krūmų, gamtinės kilmės kupstų bei kelmų liekanų. KŽS plotai tarp minėtų gamtinių objektų turi būti sutvarkyti ir juose netrukdomai galėtų ganytis ūkiniai gyvūnai ir (ar) dirbti žemės ūkio technika. Tiesiogines išmokas galima gauti už reikalavimus atitinkančius naudmenų plotus ir kraštovaizdžio elementus, deklaruotus įgyvendinant 8 GAAB standartą „Minimali žemės ūkio paskirties žemės, skirtos negamybiniam plotams arba objektams, dalis“ (toliau – GAAB 8) (2023 m. tik už saugomų kraštovaizdžio elementų sluoksnyje išskirtus ir pareiškėjų deklaruotus į pareiškėjų deklaruojamą ariamąją žemę patenkančius miškelius, tvenkinius ir kūdras, dalis) arba dalyvaujančius kompleksinės ekologinės sistemos „Veiklos ariamojoje žemėje“ (toliau – kompleksinė ekologinė sistema) veikloje „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“;

5.9. deklaruojamuose naudmenų plotuose turi būti auginami žemės ūkio augalai, įskaitant ganyklas arba pievas (toliau – pieva), arba laikomas pūdymas. Jeigu žemės ūkio augalai deklaruojamame plote neauginami (jame nėra vykdoma žemės ūkio veikla), parama už tokius plotus neskiriama;

5.10. laikoma, kad yra deklaruojami didesni naudmenų plotai, nei deklaruoti reikalavimus atitinkantys plotai, kai:

5.10.1. prašoma išmokų už akivaizdžiai apleistas, nedirbamas ir neprižiūrimas naudmenas. Deklaruojant tokius plotus turi būti suteikiamas Klasifikatoriaus kodas NEP;

5.10.2. deklaruojamas plotas, už kurį siekiama gauti susietąją paramą, tačiau nustatoma, kad šiame plote auginami kiti nei deklaruoti augalai, kurie nepriskiriami susietosios paramos schemai, pagal kurią pareiškėjas pretenduoja gauti išmoką, arba deklaruoti augalai apskritai neauginami. Tokiu atveju laikoma, kad deklaruojami susietajai paramai gauti didesni naudmenų plotai nei deklaruoti susietajai paramai gauti reikalavimus atitinkantys plotai;

5.10.3. prašoma paramos deklaruojant plotą, dėl kurio Taisyklių 100.15 papunktyje ir 105, 110 punktuose nustatytais atvejais arba Agentūrai atsitiktinės atrankos ar rizikos analizės būdu atrinkus pareiškėją patikrai nepateikiami žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentai. Deklaruojant plotus neturint valdymo teisės taikomos sankcijos, kaip numatyta Taisyklių 115 punkte;

5.11. soduose, uogynuose ir riešutynuose esantys dirbtiniai tvenkiniai, keliukai su kietąja ar biriąja danga ir užuovėjinės juostos į tinkamą paramai plotą neįtraukiami, tačiau į tinkamą paramai plotą, matuojant nuo eilių vidurio, gali būti įtraukti tokie pievų plotai:

5.11.1. kurių plotis tarp eilių soduose ir riešutynuose – iki 8 metrų (nuo lajos iki lajos), o uogynuose – iki 5 metrų (nuo lajos iki lajos);

5.11.2. kurių plotis nuo kraštinės eilės iki sodo ir riešutyno ribos – iki 8 metrų (iki 12 metrų galulaukėse, matuojamas iki lajos), o iki uogyno ribos – iki 5 metrų (iki 8 metrų galulaukėse matuojamas iki lajos);

5.12. plotai, kuriuose atviraime ir (ar) uždaramame grunte auginami augalai, kurių Klasifikatoriaus V grupės kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, KTS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, BRU, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MĖU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, RŠT, OŽE, VYN augalai kaip sodinukai, skirti persodinti kitoje vietoje arba dėl ūglių, skiepių ar poskiepių, turi būti deklaruojami kaip medelynai Klasifikatoriaus kodu MED „Medelynai“. Jei plote auginami keli Klasifikatoriaus V grupės augalų sodinukai, jie neišskiriami ir deklaruojami bendrai Klasifikatoriaus kodu MED;

5.13. kai pluoštinės kanapės deklaruojamame lauke auginamos kaip tarpinis pasėlis, jas privaloma pasėti po einamųjų metų birželio 30 d. Šiuo atveju Paraiškoje ne tik reikia nurodyti pagrindinio žemės ūkio augalo Klasifikatoriaus kodą, bet ir pažymėti žymimąjį langelį, nurodantį, kad lauke kaip tarpinis pasėlis auginamos pluoštinės kanapės. Papildomai turi būti nurodyta pluoštinių kanapių veislė, ar ji sertifikuota, pasėtos sėklos kiekis lauke, sėklos sertifikato ar atitinkamo dokumento data ir numeris, lauko vietos adresas;

5.14. pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už ūkinis gyvūnus bei gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmokas, be šiose Taisyklėse taikomų bendrųjų reikalavimų, taip pat turi atitikti atitinkamų taisyklių, tvirtinamų atskirais Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymais, nuostatas, jeigu tose taisyklėse nenustatyta kitaip;

5.15. pareiškėjai, dalyvaujantys Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonėje, tęstinėse KPP 2014–2020 m. priemonėse, Strateginio plano kaimo plėtros intervencinėse priemonėse, be šiose Taisyklėse taikomų bendrųjų reikalavimų, taip pat turi laikytis reikalavimų, nurodytų konkrečios priemonės įgyvendinimo taisyklėse, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“, jeigu jose nenustatyta kitaip;

5.16. pareiškėjams ir (ar) paramos gavėjams, neteisėtai (dirbtinai) sukūrusiems sąlygas paramai gauti, parama neskiriama, o jau išmokėta paramos suma yra susigrąžinama. Atitiktis šiam reikalavimui vertinama pagal Galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 3D-154 „Dėl Galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodikos patvirtinimo“;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

5.17. pareiškėjo bazinių išmokų didesnėms kaip 100 000 Eur sumoms bus taikomas 100 proc. išmokų ribojimas su galimybe išskaičiuoti darbo užmokesčio ir su juo susijusias išlaidas;

5.18. pareiškėjams ir jų sutuoktiniams, kurie dalyvavo arba dalyvauja įgyvendinant Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, parama neskiriama.

III SKYRIUS PRIVALOMOS ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOS VYKDYMO TVARKA

6. Pareiškėjai privalo laikytis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijų:

6.1. žemės ūkio augalų plotuose ariamojoje žemėje auginti žemės ūkio augalus (žemės ūkio augalų auginimas nustatomas sėja ir (arba) augalų vegetacija ir (arba) derliaus nuėmimu). Iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. pareiškėjas plotuose, su kuriais siekia susietosios paramos už plotą ir (ar) paramos už šias ekologines sistemas: „Veiklos ariamojoje žemėje“ (veiklas „Augalų kaita“, „Tarpiniai pasėliai“, „Sertifikuotos sėklos naudojimas“), „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“, privalo užtikrinti, kad patikros vietoje metu Agentūros darbuotojas rastų Paraiškoje deklaruotų žemės ūkio augalų. Pareiškėjui iki minėtos datos neišlaikius augalų, turi būti randama jų liekanų lauke, iš kurių būtų matyti, kad lauke buvo auginti Paraiškoje deklaruoti žemės ūkio augalai, arba mobiliąja programa „NMA agro“ pateikiamos nuotraukos iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi auginami augalai ir bendras lauko vaizdas;

6.2. pievas (Klasifikatoriaus kodai GPŽ, DGP, AGP), žolinius azotą kaupiančius augalus ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) nušienauti bent vieną kartą per metus arba nuganyti ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

6.3. deklaruodami pūdymo plotus, užtikrinti, kad nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki rugpjūčio 1 d.:

6.3.1. juodajame pūdyme nebūtų vykdoma jokia žemės ūkio gamyba (t. y. sėja, auginimas ir derliaus nuėmimas) einamųjų metų produkcijai gauti. Juodasis pūdymas turi būti bent kartą po birželio 1 d. įdirbtas taip, kad jame nebūtų subrendusių ir žydėjimo stadiją pasiekusių piktžolių;

6.3.2. žaliajame pūdyme nebūtų vykdoma žemės ūkio gamyba (t. y. ganomi ūkiniai gyvūnai, šienaujama žolė, išskyrus žaliosios masės įterpimą į dirvą ir sutvarkymą) einamųjų metų produkcijai gauti. Žaliajame pūdyme auginamas bent dviejų einamaisiais metais pasėtų žemės ūkio augalų mišinys turi vyrauti ir būti sudarytas iš šių: vasarinių rapsų, rapsukų, garstyčių (baltųjų ir rudųjų, juodųjų), ridikų (aliejinųjų ir baltųjų, juodųjų), avižų, facelijų, grikių, saulėgrąžų ir visų Klasifikatoriaus II bei III grupės augalų, kuris ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. turi būti įterpiamas į dirvą ar kitaip sutvarkomas (voluojamas, smulkinamas, skutamas). Prieš įterpiant ar sutvarkant žaliąjį pūdyką, nuimti augalų derlių draudžiama. Žaliąjį pūdyką galima išlaikyti trumpiau

nei nurodyta, jei pareiškėjas prieš žaliosios masės įterpimą į dirvą ar jos sutvarkymą mobiliąja programa „NMA agro“ Agentūrai pateikia auginamo mišinio nuotraukas;

6.4. pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už vaisių, uogų ir riešutų auginimą bei paramą pagal ekologines sistemas „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“ ir „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“, sodų, riešutynų ir uogynų tarpueilius (išskyrus tarpueilius, kuriuose yra pieva) privalo periodiškai įdirbti taip, kad juose būtų sunaikintos piktžolės, o kuriuose yra pieva, nušienauti ne mažiau kaip 1 kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., taip pat iki šios datos būtina pašalinti negyvus vaismedžius ir (arba) vaiskrūmius arba jų liekanas;

6.5. daugiametės, natūralios ir pusiau natūralios pievos, kurių Klasifikatoriaus kodai DGP, EPT, EPG, SPT, ŠLT, EBB, 5PT-2, MNP, MNŠ, nesant reikalavimo atkurti daugiameses pievas, anksčiausiai gali būti deklaruojamos praėjus penkeriems metams po paskutinio ariamosios žemės nustatymo KŽS_DR5LT žemės ūkio naudmenų sluoksnyje atitinkamame plote;

6.6. pareiškėjai, ne rečiau kaip kas penkeri metai įdirbantys pievas (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) ir paliekantys jas užsėtas daugiametėmis žolėmis bei siekiantys, kad pievos netaptų daugiametėmis pievomis, turi pievos įdirbimo metais deklaruodami jų laukus pažymėti sutartinį kodą NJ ir ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti nuotraukas iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi bendras įdirbto lauko vaizdas;

6.7. pareiškėjai, siekiantys gauti paramą už trumpos rotacijos plantacinius želdinius kurui, gluosnių, tuopų ar baltalksnių (Klasifikatoriaus kodai: GLU, TUO, BAL) plotuose tarp medžių privalo išlaikyti ne didesnę kaip 5 metrų atstumą (matuojamas tarp kamienų). Trumpos rotacijos želdiniai turi būti kertami – gluosniai ne rečiau kaip kas 5 metus, tuopos ir baltalksniai – ne rečiau kaip kas 8 metus. Numatyto kirtimų dažnumo privaloma laikytis nuo 2023 m.

Pareiškėjai, išskirtę trumpos rotacijos plantacinius želdinius, ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas mobiliąja programa „NMA agro“ pateikia nuotraukas iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi bendras iškirto lauko vaizdas;

6.8. pareiškėjai, siekiantys gauti paramą už daugiameses pievas, kuriose yra ne žemesnių kaip 1 m pavienių medžių ir krūmų, gamtinės kilmės kupstų bei kelmų liekanų, turi jas deklaruoti, kaip nurodyta Taisyklių 90.9 papunktyje, o plotus tarp gamtinių objektų turi sutvarkyti kaip nurodyta Taisyklių 8.1 papunktyje ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti nuotraukas iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi sutvarkytų plotų vaizdas;

6.9. pareiškėjai, siekiantys gauti paramą už daugiameses pievas, kurios yra saulės elektrinių teritorijose, turi jas deklaruoti, kaip nurodyta Taisyklių 5.3 ir 90.9 papunkčiuose, bei jose privalo ganyti ūkinius gyvūnus, o nenuganytus plotus sutvarkyti (šienas, žalioji masė turi būti išvežta iš lauko arba susmulkinta ir tolygiai paskleista arba palikta suguldyta vietoje) iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti nuotraukas

iš skirtingų teritorijos vietų, kuriose aiškiai matytųsi sutvarkytų plotų vaizdas. Saulės elektrinių teritorijose tinkami paramai yra saulės modulių tarpueiliai, vertinant pagal modulio projekciją, kuriuose turi būti žolinė danga.

7. Kai pareiškėjo deklaruojamuose laukuose ar jų dalyse vykdomi įsipareigojimai pagal tęstines KPP 2014–2020 m. priemonės ar Strateginio plano kaimo plėtros intervencines priemones, nurodytas Taisyklių 2 punkte, o tokių plotų priežiūrai ar juose vykdomai ūkininkavimo veiklai nacionaliniuose teisės aktuose yra nustatyti specialieji, žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus atitinkantys reikalavimai (pievų šienavimo terminai, sodų, riešutynų ir uogynų priežiūros reikalavimai, pūdymo įdirbimo reikalavimai ir kt.) (toliau – specialieji reikalavimai), taip pat jeigu laukas deklaruojamas pagal į rezultatą orientuotą bandomąją agrarinės aplinkosaugos priemonę, visam laukui taikomas ne Taisyklių 6 punkte nustatytas konkretus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus, bet specialusis reikalavimas, arba jei laukai deklaruojami pagal į rezultatą orientuotą bandomąją agrarinės aplinkosaugos priemonę „Gausiai žydinčių natūralių pievų išsaugojimas“, taikomi šioje bandomojoje priemonėje nustatyti specialieji reikalavimai. Jeigu nustatoma neatitiktis specialiajam reikalavimui, laikoma, kad laukas neatitinka ir Taisyklių 6 punkte nustatyto konkretaus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijaus.

Kai pareiškėjo deklaruojamuose laukuose ar jų dalyse vykdomi įsipareigojimai pagal ekologines sistemas, o tokių plotų priežiūrai ar juose vykdomai ūkininkavimo veiklai yra nustatyti konkrečiai ekologiškai sistemai žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus atitinkantys reikalavimai, taikomas ne Taisyklių 6 punkte nustatytas konkretus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus, bet konkrečiai ekologiškai sistemai nustatytas reikalavimas.

Kai „Natura 2000“ teritorijų deklaruojamuose plotuose pretenduojama tik į tiesiogines išmokas, pareiškėjui yra taikomi pievų priežiūros ir šienavimo terminai, nustatyti Taisyklių 6 punkte.

8. Pievų, žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai), kaip nurodyta Taisyklių 6.2 papunktyje, išskyrus laukus, patenkančius į Taisyklių 7 punkto nuostatos taikymo sritį, taip pat sodų, riešutynų ir uogynų tarpueilių, kuriuose yra pieva, kaip nurodyta Taisyklių 6.4 papunktyje, šienavimas ir tvarkymas vykdomas taip:

8.1. nušienauta žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) pievose, žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) laukuose ir sodų, riešutynų ir uogynų tarpueiliuose turi būti sutvarkyta (išvežta iš lauko arba supresuota, arba šienas sudėtas į kūgius, arba susmulkinta ir tolygiai paskleista, arba palikta suguldyta vietoje) laikantis Taisyklių 6.2 papunktyje nustatytų šienavimo terminų, arba:

8.1.1. jeigu pareiškėjo (arba jo valdos nario), kurio einamųjų metų laikotarpiu nuo sausio 1 d. iki gegužės 31 d. laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų vidurkis sudarė ne mažiau kaip 0,3 SG hektarui (vertinamas visų deklaruojamų pievų bei žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje plotų ir

laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų, nurodytų Taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutėse, santykis), pievų ar žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) plotuose yra ganoma, šių plotų nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likę žolės likučiai nebus laikomi neatitikimu reikalavimams. Tokiu atveju ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. šiuose laukuose yra būtini ūkinių gyvūnų buvimo lauke požymiai – ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė (ar kiti požymiai) arba laukai turi būti nušienauti, t. y. nušienauta žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) turi būti išvežta iš lauko arba supresuota, arba šienas sudėtas į kūgius, arba susmulkinta ir tolygiai paskleista, arba palikta suguldyta vietoje;

8.1.2. jeigu pareiškėjo (arba jo valdos nario) laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų vidurkis sudarė mažiau kaip 0,3 SG hektarui kaip nustatyta taisyklių 8.1.1 papunktyje, minėti plotai ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 dienos turi būti sutvarkyti, t. y. nuganyti, o nenuganyti plotai turi būti nušienauti, t. y. nušienauta žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) turi būti išvežta iš lauko arba supresuota, arba šienas sudėtas į kūgius, arba žolė susmulkinta ir tolygiai paskleista, arba palikta suguldyta vietoje;

8.2. pareiškėjai (arba jų valdos nariai), nustatyti Taisyklių 8.1.1–8.1.2 papunkčiuose – žolėdžių ūkinių gyvūnų laikytojai, turi laikyti ūkinius gyvūnus, registruotus Ūkinių gyvūnų registre. Žolėdžių ūkinių gyvūnų, perskaičiuotų į sutartinius ūkinius gyvūnus, pagal Taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutę, duomenys vertinami atsižvelgiant į Ūkinių gyvūnų registre pateiktus duomenis;

8.3. pareiškėjai, įgyvendinantys įsipareigojimus, susijusius su pievų tvarkymo darbais pagal tęstines KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklas, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“, Strateginio plano kaimo plėtros intervencinę priemonę „Laukinių paukščių apsauga už „Natura 2000“ teritorijos ribų“ ar ekologines sistemas, pievų tvarkymo darbus, kaip nurodyta Taisyklių 8.1 papunktyje, atlieka laikydamiesi konkrečios priemonės įgyvendinimo taisyklėse nustatytų reikalavimų ar šiose taisyklėse ekologiškai sistemai nustatytų reikalavimų. Reikalavimas netaikomas pareiškėjams, įgyvendinantiems Taisyklių 6.2 papunktyje nurodytą pievų šienavimo įsipareigojimą;

8.4. kai pievų augalai (motiejukai, eraičinai, svidrės ir kt.) einamaisiais metais yra auginami sėklai kaip viena žemės ūkio augalų rūšis, arba žoliniai azotą kaupiantys augalai ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) yra auginami sėklai, Paraiškoje tokie laukai turi būti deklaruojami Klasifikatoriaus kodu GPŽ arba Klasifikatoriaus III grupės kodais, pasirenkant vieną iš sutartinių kodų SĖ, JS. Tokiu atveju kiti Taisyklių 8 punkte išdėstyti pievų ir žolinių azotą kaupiančių augalų ariamojoje žemėje priežiūros reikalavimai netaikomi, tačiau iki einamųjų metų spalio 15 d. šiuose laukuose turi būti nuimtas derlius. Jeigu lauke, kuriam pasirinktas vienas iš sutartinių kodų SĖ, JS, nėra vyraujančios augalų rūšies (t. y. vizualiai įvertinus skirtingų augalų (jeigu tokių yra)

paplitimą galima nustatyti, kad auginami daugiau nei vienos žolinių augalų rūšies augalai), laikoma, kad pievos augalai neauginami sėklai ir šio Taisyklių papunkčio išimtis netaikoma;

9. Siekiant įsitikinti Taisyklių 6.1 papunktyje (ar žemės ūkio augalų plotuose ariamojoje žemėje auginami žemės ūkio augalai), 6.2 papunktyje (ar laiku nušienauta ir sutvarkyta) ir 6.3 papunktyje (ar į dirvą yra įterpti augalai, ar nėra piktžolių) nurodytų įsipareigojimų vykdymu, pareiškėjo deklaruojamų laukų patikros atliekamos konkrečiau deklaruoto lauko plote, įvertinant, ar nustatytas lauko priežiūros būdas pritaikytas visame lauko plote. Jeigu yra nustatoma neatitiktis, išmatuojamas ir įvertinamas (sumuojamas) bendras neatitiktis plotas lauke (išskyrus Automatinės laukų nuolatinio stebėjimo sistemos (toliau – ALNSIS) nustatytas neatitiktis stebimiems žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams).

10. Sodų, riešutynų ir uogynų laukai laikomi neatitinkančiais reikalavimų, kaip nurodyta Taisyklių 6.4 papunktyje, jeigu:

10.1. tarpueiliuose (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) aptinkama augmeniją stelbiančių, sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių arba išbarsčiusių piktžolių. Kai nustatomos neatitiktys, išmatuojamas ir įvertinamas (sumuojamas) bendras neatitiktis plotas lauke;

10.2. yra nepašalinti negyvi vaismedžiai ir (arba) vaiskrūmiai ar jų liekanos. Laikoma, kad deklaruojamuose laukuose yra nepašalintų negyvų vaismedžių ir (arba) vaiskrūmių, jeigu tokius vaismedžius ir (arba) vaiskrūmius galima priskirti prie grupių (trijų ir daugiau vienetų, esančių greta vienas kito). Kai nustatoma, kad neatitiktis užima daugiau nei 50 proc. lauko, laikoma, kad šis laukas yra ganykla arba pieva.

IV SKYRIUS PAPILDOMOS PAJAMŲ PARAMOS IŠMOKOS JAUNAJAM ŪKININKUI REIKALAVIMAI

11. Papildomą pajamų paramos išmoką jaunajam ūkininkui (toliau – išmoka jaunajam ūkininkui) gali gauti pareiškėjai, atitinkantys pasirengimo ūkininkauti reikalavimus:

11.1. pareiškėjas fizinis asmuo, kuris:

11.1.1. teikdamas Paraišką, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, yra ne vyresnis kaip 40 metų (tais metais jam nesueis 41 metai) ir yra pasirengęs ūkininkauti, t. y. turintis žinių ir (arba) patirties žemės ūkio srityje, kaip nurodyta Taisyklių 11.4 papunktyje;

11.1.2. valdą, kaip valdos valdytojas, kuria pirmą kartą arba jau yra įkūręs ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos Paraiškos, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, pateikimo dienos;

11.2. pareiškėjas juridinis asmuo:

11.2.1. kurio tiek vienasmenio, tiek kolegialaus valdymo atveju, valdymo organus ir juridinio asmens dalyvius (savininkus) sudaro fiziniai asmenys, kurie Paraiškos, kuria pirmą kartą siekiama gauti išmoką jaunajam ūkininkui, teikimo metu yra ne vyresni kaip 40 metų amžiaus ir einamaisiais metais šiems asmenims nesueis 41 metai ir kurie yra pasirengę ūkininkauti, t. y. ne mažiau kaip 50 proc. kolegialaus valdymo organo narių ir ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens dalyvių, turi žinių ir (arba) patirties žemės ūkio srityje, kaip nurodyta Taisyklių 11.4 papunktyje;

11.2.2. kuris valdą yra įkūręs pirmą kartą ir ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki teikiamos Paraiškos, kuria pirmą kartą siekia gauti išmoką jaunajam ūkininkui, pateikimo dienos;

11.3. bet kuris asmuo, kaip fizinis ar juridinis, ar juridinio asmens valdyme dalyvaujantis fizinis asmuo, gali siekti ar dalyvauti siekiant išmokos jaunajam ūkininkui tik vieną kartą;

11.4. pasirengimą ūkininkauti pagrindžia bent vienas iš šių reikalavimų:

11.4.1. įgytas žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimas ar kvalifikacija (kriterijų atitiks ir ne žemesnio kaip 3 kurso žemės ūkio ir (arba) veterinarijos sričių studentai), vadovaujantis Lietuvos švietimo klasifikatoriumi, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. ISAK-520 „Dėl LŠK – Lietuvos švietimo klasifikatoriaus patvirtinimo“. Kokiai švietimo sričiai priskiriama konkreti specialybė, galima patikrinti pagal Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registro duomenis, kurie skelbiami Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įsteigtoje Atviroje informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemoje. Pareiškėjas, kuris yra ne žemesnio kaip 3 kurso studentas, siekdamas atitikti šį reikalavimą, turi pateikti pažymą apie studijas, kurioje būtų nurodytas kursas, specialybė. Pareiškėjas, jau baigęs studijas, turi pateikti diplomą;

11.4.2. kompetencija, įgyta išklausius su žemės ūkio veikla susijusius mokymus, pagal Jaunųjų ūkininkų kompetencijos ugdymo programą (kodas 296162026) arba Ūkininkavimo pradmenų mokymo programą (kodas 261081106, kodas 261062110, kodas 296081073);

11.4.3. praktinė ūkininkavimo patirtis, kuri įrodoma pagal žemės ūkio veiklos subjekto, kaip jis apibrėžtas Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, išduotą laisvos formos pažymą apie atliktą darbą (suteiktas paslaugas) šiam žemės ūkio veiklos subjektui pateikiant tai pagrindžiančių dokumentų kopijas (pvz., darbo, paslaugų sutarčių kopijas) apie ne mažesnę kaip 1 metų darbą žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srityje. 1 metų stažas gali būti nepertraukiamas arba gali būti sudarytas, skaičiuojant laikotarpius, kai buvo dirbta žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srityse, kurių suma turi būti ne mažesnė kaip 251 diena (metinis darbo dienų skaičius);

11.4.4. ūkio įregistravimas Ūkininkų ūkių registre;

11.5. kai jaunasis ūkininkas yra fizinis ar juridinis vienasmenio valdymo asmuo, jis turi atitikti pasirengimo ūkininkauti reikalavimus asmeniškai. Kai jaunasis ūkininkas yra juridinis daugiaasmens valdymo asmuo, pasirengimo ūkininkauti reikalavimus turi atitikti ne mažiau kaip 50

proc. kolegialaus valdymo organo narių ir ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens dalyvių (akcininkų, pajininkų, kt.);

11.6. pasirengimą ūkininkauti, kaip nurodyta Taisyklių 11.4 papunktyje, pareiškėjas turi atitikti pirmąkart teikdamas Paraišką. Kai Paraiška teikiama savarankiškai užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS, pareiškėjas privalo ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai pateikti dokumentus, pagrindžiančius atitiktį bent vienam iš Taisyklių 11.4.1–11.4.3 papunkčiuose numatytų reikalavimų, jei pareiškėjas neatitinka Taisyklių 11.4.4 papunkčio nuostatų. Šiame papunktyje nurodyti dokumentai pavėluotai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) išmokos jaunajam ūkininkui sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. pateikti dokumentai neadministruojami ir išmoka jaunajam ūkininkui neskiriama, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. 3D-80 „Dėl sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencines priemones taikymo metodikos patvirtinimo“, apibrėžtos išimtinės aplinkybės (toliau – išimtinės aplinkybės)). Esant šioms aplinkybėms išmokos jaunajam ūkininkui mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas.

12. Kai pareiškėjas yra juridinis asmuo, siekiant užtikrinti veiksmingą ir ilgalaikę šio juridinio asmens kontrolę, visą paramos laikotarpį juridinio asmens valdymo organą ir juridinio asmens dalyvius turi sudaryti Paraiškos teikimo metu juridinio asmens veikloje dalyvaujantys fiziniai asmenys, atitinkantys Taisyklių 11.2.1 papunktyje nustatytus reikalavimus. Juridinio asmens vadovas (direktorius, savininkas ir kt.) privalo vadovauti juridiniam asmeniui ne trumpiau kaip vienus kalendorinius metus, kuriais teikiama Paraiška. Jeigu einamaisiais metais nustatoma, kad juridinio asmens veikloje dalyvauja nauji, Taisyklių 11.2.1 papunktyje nurodytų reikalavimų neatitinkantys neapibrėžti asmenys (pasikeitė valdymo organo nariai ir (arba) juridinio asmens dalyviai), išmoka jaunajam ūkininkui toliau neskiriama.

13. Pareiškėjo juridinio asmens veikloje dalyvaujantys fiziniai asmenys ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. turi būti įregistruoti Juridinių asmenų registre bei Juridinių asmenų dalyvių informacinėje sistemoje ar Juridinių asmenų dalyvių informacinės sistemos naudos gavėjų posistemyje, kaip nurodyta Taisyklių 11.2 papunktyje ir 12 punkte. Neįregistravus fizinių asmenų iki nurodytos datos, juridiniam asmeniui jaunojo ūkininko išmoka neskiriama.

14. Išmoka jaunajam ūkininkui skiriama kasmet vienam pareiškėjui ne ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį, kai jis einamaisiais metais deklaruoja naudmenų plotus, atitinkančius bazinės tiesioginės išmokos reikalavimus.

15. Jei pareiškėjas išmokos jaunajam ūkininkui teikimo laikotarpiui nebepateikia Paraiškos, tais metais jis išmokos negauna, tačiau dėl praleistų metų išmokos laikotarpis nepailgėja. Pareiškėjas, vėliau pateikęs Paraišką, išmoką jaunajam ūkininkui gaus likusiam išmokų teikimo laikotarpiui.

16. Pareiškėjai, kurie valdą, kaip valdos valdytojai, pirmą kartą įkūrė jau esamos valdos pagrindu, laikomi atitinkančiais Taisyklių 11.1.2 papunkčio reikalavimus, jeigu valdos įkūrimas (po valdos perėmimo) įvyko ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki pirmą kartą pateiktos Paraiškos gauti tiesiogines išmokas.

17. Išmoka jaunajam ūkininkui mokama už kiekvieną Paraiškoje deklaruotą reikalavimus bazinei tiesioginei išmokai gauti atitinkantį naudmenų hektarą iki 70 ha. Neatsižvelgiant į tai, kad išmoka jaunajam ūkininkui mokama už ne didesnę kaip 70 ha plotą, pareiškėjas privalo deklaruoti visus valdoje esančius žemės valdymo teise (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) jam priklausančius plotus, nepriklausomai nuo to, ar už juos prašoma paramos, ar ne.

18. Pareiškėjai, kurie pirmą kartą valdą įkūrė ankstesniu laikotarpiu, kasmet gali pasirinkti tęsti paramos gavimą, kol sueis penkeri paramos gavimo metai pagal 2014–2020 m. taikytos jaunųjų ūkininkų išmokos reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“, arba pasirinkti paramą gauti pagal šiame skyriuje nustatytus reikalavimus.

Pareiškėjai, kurie pirmą kartą valdą įkūrė 2014–2020 m. laikotarpiu ir pasirinko paramą gauti pagal šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, tačiau iki Paraiškos teikimo datos nepagrindė pasirengimo ūkininkauti, gali toliau tęsti paramos gavimą pagal 2014–2020 m. taikytos jaunųjų ūkininkų išmokos reikalavimus (gavę paramą pagal šiame skyriuje nustatytus reikalavimus toliau tęsti paramos gavimo pagal 2014–2020 m. taikytos jaunųjų ūkininkų išmokos reikalavimus negalės).

V SKYRIUS

SUSIETOSIOS PARAMOS UŽ PLOTĄ REIKALAVIMAI

Susietosios paramos už vaisius, uogas ir riešutus, daržoves ir baltyminius augalus reikalavimai

19. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už vaisių (Klasifikatoriaus V grupės kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, SOM), uogų ir riešutų (Klasifikatoriaus V grupės kodai: ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MÈU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, GUD, ŠRM, RŠT, UOM, SMD, AKT, ERK, OŽE) ir daržovių (Klasifikatoriaus I grupės kodai: AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO,

RID, RDK, AGR, PAP, GRE, RŪG, KRA, ŠPI, ROP, BAK, PAS, KOL, DAM ir V grupės kodai: RAB, ŠPA, KRI) auginimą atvirajame grunte, privalo:

19.1. daugiamečius sodinius išlaikyti (ir jie turi būti randami patikros vietoje metu) nuo paraiškos pateikimo visus kalendorinius metus, kuriais yra teikiama Paraiška. Jei daugiamečiai sodiniai iki kalendorinių metų pabaigos neišlaikomi, pareiškėjai privalo mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti nuotraukas iš skirtingų lauko vietų, kuriose aiškiai matytųsi auginti daugiamečiai sodiniai ir bendras lauko vaizdas;

19.2. deklaruojant bendrai 2 ha ir didesnę vaisių, uogų, daržovių atvirame grunte ar 1 ha ir didesnę moliūgų ar riešutų plotą likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki pirmo derliaus nuėmimo, tačiau ne vėliau nei iki einamųjų metų spalio 1 d., mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti nuotraukas iš kiekvieno lauko kelių skirtingų vietų, kur aiškiai matytųsi užaugintas derlius (šakniavaisių atveju – jų šaknys) ir bendras lauko vaizdas. Tais atvejais, kai užauginto derliaus nėra, tačiau nuotraukose matomi, pvz., gyvi, nenuodžiūvę vaismedžiai, jauni sodinukai (tačiau tame pačiame lauke deklaruojami ne trumpiau nei 3 m.), – tai nelaikoma nustatytų reikalavimų neatitiktimi. Jei einamaisiais metais Taisyklių 19 punkte nurodytais Klasifikatoriaus kodais deklaruotuose laukuose iš lauko pagal nurodymus nepateikiamos nuotraukos, susietoji parama už vaisių, uogų, riešutų ir daržovių auginimą minėtuose laukuose neskiriama. Pavėluotai šiame punkte paminėtos nuotraukos priimamos iki einamųjų metų spalio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) susietosios paramos sumą už vaisių, uogų, riešutų ir daržovių auginimą atvirame grunte mažinant 1 proc. Po einamųjų metų spalio 15 d. pateiktos šiame punkte paminėtos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Jei nustatoma, kad nuotraukos nebuvo pateiktos dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių), parama (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) nemažinama. Pareiškėjams, deklaruojantiems susietajai paramai už vaisius, uogas ir daržoves atvirame grunte gauti mažesnę kaip 2 ha, o riešutų mažesnę kaip 1 ha plotą, reikalavimas pateikti nuotraukas netaikomas;

19.3. įdirbtoje ariamojoje žemėje iki derliaus nuėmimo užtikrinti, kad auginamos daržovės vyrautų;

19.4. deklaruoti ne mažesnę kaip 0,1 ha vaisių ar uogų ar riešutų ar daržovių atvirame grunte plotą.

20. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už daržovių auginimą uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose) (Klasifikatoriaus kodai: AGU, POM ir PAU), privalo:

20.1. deklaruoti ne mažesnę kaip 0,1 ha uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose) auginamų daržovių plotą;

20.2. šiltnamiuose gamybinę veiklą vykdyti ne trumpiau kaip 8 mėnesius per kalendorinius metus, auginti produkciją žemėje arba substratuose. Gamybinės veiklos pradžia nustatoma pagal sėjos ar daigų sodinimo aktą, surašytą ir patvirtintą Agentūros ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sėjos arba daigų sodinimo pabaigos, apie kurią likus ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas pareiškėjas raštu informuoja Agentūrą. Sėjos ar daigų sodinimo aktas surašomas dviem egzemplioriais (vienas Agentūrai, kitas pareiškėjui) ir jame turi būti nurodyta: pasėtų ar pasodintų augalų pavadinimas, pagal pareiškėjo pateiktus duomenis – sėjos ar daigų sodinimo data, apsėtas ar užsodintas plotas. Gamybinės veiklos pradžia yra laikoma 30 kalendorinių dienų iki sėjos ar daigų sodinimo akte užfiksuotos sėjos ar sodinimo darbų šiltnamiuose baigimo dienos. Gamybinės veiklos pabaiga nustatoma pagal Agentūrai pateiktus paskutinius einamaisiais metais išrašytus produkcijos realizavimo dokumentus. Gamybinės veiklos pabaiga laikoma 30 kalendorinių dienų po paskutinių produkcijos realizavimo dokumentų išrašymo dienos;

20.3. gamybinės veiklos laikotarpiu, kaip nurodyta Taisyklių 20.2 papunktyje, realizuoti užaugintą produkciją. Pareiškėjas ne vėliau kaip iki kiekvieno gamybinės veiklos laikotarpio kalendorinio mėnesio 10 dienos turi Agentūrai pateikti informaciją apie realizuotą produkciją: sąskaitų, sąskaitų faktūrų, kasos pajamų orderių, kasos aparato kvitų arba pinigų priėmimo kvitų, kuriuose būtų nurodytas produkcijos kiekis ir piniginė vertė, kopijas arba jų suvestines. Jeigu per atskaitinį gamybinės veiklos mėnesį produkcija nerealizuojama, turi būti pateikiamas pareiškėjo paaiškinimas, nurodant objektyvias gamybinės veiklos delsimo priežastis (pvz., nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės); gamybinės veiklos pradžia, kai produkcija dar yra auginama; atliekama augalų kaita, kaip nurodyta Taisyklių 20.7 papunktyje ar kt.). Atsižvelgdama į pareiškėjo prašyme nurodytas priežastis, Agentūra priima sprendimą dėl pareiškėjo nepertraukiamai vykdomos gamybinės veikos užtikrinimo;

20.4. turėti veikiančias stacionarias (nuolatinę, ilgalaikę sistemą, kuri užtikrintų tolygų šilumos paskirstymą visame šiltnamyje) šildymo ir automatines laistymo sistemas;

20.5. šiltnamius įregistruoti kaip statinius Nekilnojamojo turto registre iki einamųjų metų lapkričio 15 d.;

20.6. vykdyti buhalterinę apskaitą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

20.7. užtikrinti, kad Agentūros atliekamos patikros vietoje metu visame deklaruotame tinkamame paramai plote uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose) būtų vykdoma gamybinė veikla, t. y. auginamos daržovės (agurkai ir (arba) pomidorai ir (arba) paprikos). Jeigu auginant agurkus einamųjų metų gamybinės veiklos viduryje (liepos mėn.) atliekama augalų kaita (pvz., vietoj ilgavaisių agurkų sodinami trumpavaisiai) ir Agentūros atliekamos patikros vietoje metu nėra galimybės patvirtinti, kad deklaruojamame plote augalai auga, pareiškėjas privalo atliekančiam patikrą Agentūros darbuotojui nurodyti terminą (ne vėliau kaip per 40 kalendorinių dienų nuo pirmojo

atvykimo į patikrą vietoje), per kurį atsinaujins produkcijos gavyba, tam, kad būtų galima sugrįžti ir įsitikinti, jog daržovės auga;

20.8. pateikti dokumentus ar jų kopijas, susijusius su Taisyklių 20.2 (dėl gamybinės veiklos pabaigos) ir 20.6 papunkčiuose minimų reikalavimų įgyvendinimu, Agentūrai iki einamųjų metų gruodžio 1 d.

21. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už baltyminių augalų auginimą, privalo deklaruoti ne mažesnę kaip 0,5 ha baltyminių augalų, tokių kaip: sojos, žirniai, pupos, pupuolės, pupelės, lubinai, liucernos, dobilai, vikiai, gargždeniai, seradėlės, esparcetai, barkūnai, ožiarūčiai, lęšiai, avinžirniai, pelėžirniai, perluočiai ir (ar) jų mišiniai, kuriuose azotą kaupiantys augalai yra vyraujantys, t. y. kuriuose šių augalų lauke yra daugiau nei 50 proc., plotą (Klasifikatoriaus kodai: SJO, ŽIR, PUP, PPO, PPE, LUB, LIC, DOB, VIK, GAR, SER, ESP, BAR, OŽI, LEŠ, AVN, PEL, PER, AKM, BMI, ŽMI).

22. Jeigu pareiškėjas, auginantis daugiamečius sodinius, neatitinka Taisyklių 19.1 papunkčio, ar auginantis daržoves neatitinka Taisyklių 19.3 papunkčio reikalavimų, susietoji parama už tuos plotus, kuriuose nustatytas pažeidimas, neskiriama, o pažeidimo plotas yra laikomas neteislingai deklaruotu gauti susietąją paramą, bei parama papildomai sumažinama 0,5 karto nustatyto pažeidimo ploto. Kai pareiškėjas, auginantis daržoves uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose), neatitinka bent vieno iš Taisyklių 20 punkto reikalavimų, ar kai pareiškėjas, auginantis baltyminius augalus, neatitinka Taisyklių 21 punkte nurodytų reikalavimų, susietoji parama už plotą neskiriama. Jei reikalavimas taikomas šiltnamiui, parama neskiriama už tą šiltnamį, kuris neatitinka reikalavimų.

23. Tikslūs nurodytų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patikslinus lėšas, skirtas iš Europos Sąjungos biudžeto, ir gavus informaciją iš Agentūros apie pareiškėjų, siekiančių gauti paramą už daržovių (išskyrus bulves), auginamų atvirame ir uždarame grunte (šildomuose šiltnamiuose), vaisių, uogų, riešutų ir baltyminių augalų auginimą, tinkamą paramai plotą.

Susietosios paramos už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės, reikalavimai

24. Pareiškėjai, kurie yra įtraukti į Valstybinėje augalininkystės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – VAT) administruojamą Atestuotų dauginamosios medžiagos tiekėjų sąrašą, gali gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės (Klasifikatoriaus kodas BUL ir sutartinis kodas SĖ), jeigu:

24.1. deklaruoja ne mažesnę kaip 0,5 ha plotą, kuriame auginamos sėklinės bulvės;

24.2. įsipareigoja VAT nustatyta tvarka aprobuoti deklaruojamus sėklinių bulvių plotus ir sertifikuoti išaugintas sėklines bulves.

25. Taisyklių 24.2 papunktyje nurodyto reikalavimo įgyvendinimas įvertinamas pagal VAT Agentūrai pateiktą informaciją apie ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 d. išduotus sėklinių bulvių aprobavimo aktus ir sėklinių bulvių sertifikatus.

26. Jei pareiškėjas, siekiantis gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės, neatitinka bent vieno iš Taisyklių 24 punkte nurodytų reikalavimų, susietoji parama už plotą, neatitinkantį minėtų reikalavimų, jam neskiriama.

27. Tikslūs nurodytų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patikslinus lėšas, skirtas iš Europos Sąjungos biudžeto, ir gavus informaciją iš Agentūros apie pareiškėjų, siekiančių gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginamos sėklinės bulvės, deklaruotą plotą.

Susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, reikalavimai

28. Pareiškėjai, siekiantys gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai (Klasifikatoriaus kodas CUR), privalo:

28.1. deklaruoti ne mažesnę kaip 0,5 ha plotą, kuriame auginami cukriniai runkeliai;

28.2. su baltojo cukraus gamintoju ar žemės ūkio kooperatyvu būti sudarę cukrinių runkelių pirkimo–pardavimo sutartį, galiojančią einamųjų metų produkcijai parduoti:

28.2.1. kurią privalo pateikti seniūnijos darbuotojui Paraiškos teikimo metu (išskyrus atvejus, kai Paraiška teikiama savarankiškai užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS (kaip nurodyta Taisyklių 28.2.2 papunktyje);

28.2.2. kurios kopiją privalo pateikti ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai, kai Paraiška teikiama savarankiškai užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS. Šiame papunktyje nurodyti dokumentai pavėluotai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. sąrašai neadministruojami ir susietoji parama už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, neskiriama, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Esant šioms aplinkybėms, susietosios paramos už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas.

29. Visi pareiškėjai privalo saugoti su baltojo cukraus gamintoju ar žemės ūkio kooperatyvu sudarytą cukrinių runkelių pirkimo–pardavimo sutartį ne trumpiau kaip dvejus metus nuo Paraiškos teikimo metų ir pareikalavus ją pateikti Agentūrai.

30. Jei pareiškėjas, siekiantis gauti susietąją paramą už cukrinių runkelių plotus, neatitinka bent vieno iš Taisyklių 28 ir 29 punktuose nurodytų reikalavimų susietajai paramai gauti, susietoji parama už plotą jam neskiriama, o jau išmokėta paramos suma susigrąžinama.

31. Tikslūs nurodytų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patikslinus lėšas, skirtas iš Europos Sąjungos biudžeto, ir gavus informaciją iš Agentūros apie pareiškėjų, siekiančių gauti susietąją paramą už plotus, kuriuose auginami cukriniai runkeliai, deklaruotą plotą.

VI SKYRIUS

EKOLOGINIŲ SISTEMŲ REIKALAVIMAI

Bendrosios nuostatos, taikomos ekologinėms sistemoms

32. Pareiškėjai gali savanoriškai pasirinkti dalyvavimą ekologinėse sistemose ir pretenduoti į šių ekologinių sistemų išmokas: kompleksinė ekologinė sistema, „Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“, „Eroduotos žemės keitimas pievomis“, „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“, „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“, „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“, „Ariamosios žemės keitimas pievomis, jų išlaikymas ir priežiūra“.

33. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal ekologines sistemas, privalo atitikti Taisyklių II skyriuje nustatytus bendruosius reikalavimus ir jų laikytis, taip pat laikytis Taisyklių III skyriuje nustatytų reikalavimų visą įsipareigojimų laikotarpį. Įsipareigojimų laikotarpio trukmė skaičiuojama nuo einamųjų metų Paraiškos pateikimo dienos iki paraiškų teikimo pradžios, einančios po paskutinių įsipareigojimų metų pabaigos.

34. Jeigu pareiškėjas, siekiantis gauti paramą pagal ekologines sistemas, neatitinka bent vieno iš konkrečioms ekologinėms sistemoms taikomų reikalavimų per visą įsipareigojimų laikotarpį, taikomos sankcijos, kaip nustatyta Taisyklių VIII skyriuje.

35. Strateginiame plane atskiroms ekologinėms sistemoms nustatytos finansinės lėšos gali būti perskirstomos. Ministerija, gavusi informaciją iš Agentūros apie finansinį poreikį ekologinėms sistemoms:

35.1. siekdama išvengti lėšų nepanaudojimo, gali perskirstyti Strateginiame plane nustatytas finansines lėšas atskiroms ekologinėms sistemoms:

35.1.1. tarp atskirų ekologinių sistemų nepanaudotas ekologinių sistemų lėšas perkeliant ekologinėms sistemoms, kurioms pritrūko finansinių lėšų ir (arba);

35.1.2. nepanaudotų ekologinėms sistemoms lėšų dalį perkeliant bazinės išmokos finansavimui, neviršijant Strateginiame plane nustatyto maksimalaus bazinės išmokos dydžio;

35.2. pritrūkus finansinių lėšų ekologinėms sistemoms, gali perskirstyti Strateginiame plane nustatytas finansines lėšas atskiroms ekologinėms sistemoms:

35.2.1. tarp atskirų ekologinių sistemų, nepanaudotas ekologinių sistemų lėšas perkeliant ekologinėms sistemoms, kurioms pritrūko finansinių lėšų ir (arba);

35.2.2. lėšų dalį ekologinėms sistemoms perkeliant iš bazinės išmokos finansavimui skirtų lėšų, atsižvelgiant į Strateginiame plane nustatytą minimalų bazinės išmokos dydį;

35.2.3. ekologinių sistemų išmokų dydžius proporcingai sumažinant nuo nustatytų Strateginiame plane.

36. Atskiroms ekologinėms sistemoms skirtos finansinės lėšos ir tikslūs ekologinių sistemų išmokų dydžiai nustatomi atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

37. Pareiškėjai, deklaruojantys tą patį plotą, gali dalyvauti ir kitose ekologinėse sistemose, atsižvelgdami į intervencinių priemonių ir ekologinių sistemų suderinamumą, kuris pateikiamas Taisyklių 2 priede Paramos suderinamumo matricoje.

Veiksmingumo ir efektyvumo metodikos taikymas kompleksinei ekologicinei sistemai „Veiklos ariamojoje žemėje“

38. Veiksmingumo ir efektyvumo metodika, kurios nuostatos išdėstytos Taisyklių 39–41 punktuose (toliau – Veiksmingumo ir efektyvumo metodika), taikoma kompleksinei ekologicinei sistemai, susidedančiai iš gamybinių („Augalų kaita“, „Tarpiniai pasėliai“, „Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“) ir negamybinių („Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“) veiklų.

39. Pareiškėjai, siekiantys dalyvauti kompleksinėje ekologicinėje sistemoje, privalo:

39.1. laisvai pasirinkti mažiausiai vieną negamybinę veiklą iš kompleksinės ekologicinės sistemos negamybinių veiklų („Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“), ekologinių sistemų („Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“, „Eroduotos žemės keitimas pievomis“), tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklų („Melioracijos griovių šlaitų priežiūra“, „Medingųjų augalų arba daugiamečių žolių juostos ar laukai ariamoje žemėje“) ir (ar) žaliojo pūdymo ir jiems papildomai skirti ne mažiau kaip 1 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto (prie privalomo pagal GAAB 8 skirti deklaruotos ariamosios žemės ploto) (veiklos „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“ plotas yra apskaičiuojamas pagal Taisyklių 61 punkte nurodytus perskaičiavimo dydžius);

39.2. laisvai pasirinkti mažiausiai vieną gamybinę veiklą iš kompleksinės ekologicinės sistemos gamybinių veiklų: „Augalų kaita“, „Tarpiniai pasėliai“, „Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“;

39.3. Taisyklių 39.1 papunkčio reikalavimas pasirinkti mažiausiai vieną negamybinę veiklą ir jai papildomai skirti ne mažiau kaip 1 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto netaikomas, kai įvykdoma bent viena iš šių sąlygų:

39.3.1. pagal GAAB 8 ne mažiau kaip 4 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto skiriama kraštovaizdžio elementams, kurie yra išvardyti GAAB reikalavimų aprašo priede, išskyrus kraštovaizdžio elementą „ežios (ribinės juostos), palaukės“ (dalyvauti kompleksinės ekologinės sistemos negamybinėje veikloje „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“ neprivaloma), ir (arba) dalyvavimui tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veikloje „Melioracijos griovių šlaitų priežiūra“;

39.3.2. pagal GAAB 8 ne mažiau kaip 3 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto skiriama kraštovaizdžio elementams, kurie yra išvardyti GAAB reikalavimų aprašo priede, išskyrus kraštovaizdžio elementą „ežios (ribinės juostos), palaukės“ (dalyvauti kompleksinės ekologinės sistemos negamybinėje veikloje „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“ neprivaloma), ir (arba) dalyvavimui tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veikloje „Melioracijos griovių šlaitų priežiūra“ ir ne mažiau kaip 4 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto skiriama azotą kaupiantiems augalams (Klasifikatoriaus II–III grupės), laikantis jiems nustatytų sąlygų GAAB reikalavimų apraše;

39.3.3. iš pagal GAAB 8 ne mažiau kaip 4 proc. negamybiniais elementams ar plotams deklaruotos ariamosios žemės ploto ne mažiau kaip 1 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto skiriama dalyvavimui kompleksinės ekologinės sistemos negamybinėje (-se) veikloje (-se) („Kraštovaizdžio elementų priežiūra“ ir (ar) „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, ir (ar) „Daugiamečių žolių juostos“) ir (ar) ekologinėse sistemose („Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“ ir (ar) „Eroduotos žemės keitimas pievomis“), ir (ar) tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veikloje (-se) („Melioracijos griovių šlaitų priežiūra“ ir (ar) „Medingųjų augalų arba daugiamečių žolių juostos ar laukai ariamoje žemėje“);

39.3.4. įkuriama ne mažiau kaip 3 proc. daugiamečių pievų nuo paramai tinkamo ploto (Klasifikatoriaus kodai: AKP, EKP, DKP) prie privalomo skirti deklaruotos ariamosios žemės ploto pagal GAAB 8;

39.3.5. pagal GAAB 8 ne mažiau kaip 4 proc. deklaruotos ariamosios žemės ploto skiriama negamybiniais elementams ar plotams, kurie yra išvardyti GAAB reikalavimų apraše, ir (ar) azotą kaupiantiems augalams (Klasifikatoriaus II–III grupės), ir (ar) tarpiniams pasėliams, laikantis jiems nustatytų sąlygų GAAB reikalavimų apraše (taikoma tik 2024 metams).

40. Pareiškėjai, pasirinkę dalyvauti tik vienoje ar keliose kompleksinės ekologinės sistemos negamybinėse veiklose „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“, neprivalo dalyvauti gamybinėse veiklose.

41. Veiksmingumo ir efektyvumo metodika netaikoma, kai įvykdoma bent viena iš šių sąlygų:

41.1. deklaruoja mažiau kaip 10 ha ariamosios žemės;

41.2. daugiau kaip 75 proc. deklaruotos ariamosios žemės yra pievos iki 5 m. ir (arba) žaliasis pūdymas, ir (arba) pupiniai augalai (Klasifikatoriaus kodai: GPŽ, RZV, 5PT-7, 5PT-8, MAJ, DGJ, PUP, PPO, PPE, VIK, ŽIR, AVN, PEL, LEŠ, LUB, DOB, ESP, BAR, LIC, GAR, OŽI, SER, PER, AKM, BMI, ŽMI, PDŽ);

41.3. daugiau kaip 75 proc. paramai tinkamo ploto yra daugiametės pievos ir (arba) pievos iki 5 m. (Klasifikatoriaus kodai: DGP, AGP, EPT, EPG, SPT, 5PT-2, ŠLT, EBB, MNP, MNŠ, DKP, EKP, AKP, GPŽ, RZV, 5PT-7, 5PT-8, MAJ, DGJ);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

41.4. daugiau kaip 40 proc. paramai tinkamo ploto yra daugiametės pievos (Klasifikatoriaus kodai: DGP, AGP, EPT, EPG, SPT, 5PT-2, ŠLT, EBB, MNP, MNŠ, DKP, EKP, AKP);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

41.5. pasirenka tik kompleksinės ekologinės sistemos negamybinę (-es) veiklą (-as) („Kraštovaizdžio elementų priežiūra“, „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“, „Daugiamečių žolių juostos“).

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Augalų kaita“ reikalavimai

42. Parama skiriama už kasmet taikomą ne mažiau kaip 4 augalų, iš kurių vienas yra pupinių šeimos augalas, kaitą pagal šią veiklą deklaruotame plote. Nuo 2025 m. prisiėmusieji įsipareigojimus, pagrindiniam augalų kaitos nariui privalo skirti ne daugiau kaip 50 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto. Kai pareiškėjas pagal šią veiklą deklaruoja didesnę kaip 300 ha plotą, už plotą iki 300 ha yra skiriama 100 proc. klimatui, aplinkai ir gyvūnų gerovei naudingos sistemos išmokos (toliau – ekologinės sistemos išmoka), už plotą, viršijantį 300 ha, yra skiriama 85 proc. ekologinės sistemos išmokos. Šis reikalavimas taikomas pareiškėjams, įsipareigojimus pagal šią veiklą prisiėmusiems nuo 2024 m.

43. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

43.1. ariamojoje žemėje deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą šiai veiklai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

43.2. pagal šią veiklą pasirinktame deklaruotame bendrame plote kasmet auginti ne mažiau kaip 4 skirtingus augalus, kurie gali būti pasirenkami iš Klasifikatoriaus I–III grupės (išskyrus kitus augalus ariamojoje žemėje, agurkus (uždarajame grunte), pomidorus (uždarajame grunte), kitas daržoves (uždarajame grunte), kitas daržoves, apynius, kitus aromatinius, vaistinius ir prieskoninius augalus (mėtas, medetkas, čiobrelis, ramunėles, mairūnus, šalavijus, pankolius, melisas, valerijonus

ir kt.), žemės ūkio augalų mišinius, kuriuose baltyminiai augalai nėra vyraujantys, juodąjį pūdymą, salotas (uždarajame grunte), paprikas (uždarajame grunte), mišrias daržoves (remiamas susietąja parama), kurių Klasifikatoriaus kodai: KTŽ, AGU, POM, DUK, DAK, APY, AMP, NMI, PDJ, SLU, PAU, DAM) ir (ar) Klasifikatoriaus kodo GPŽ.

Nuo 2025 m. prisiėmusiems įsipareigojimus – pagrindiniam augalų kaitos nariui galima skirti ne daugiau kaip 50 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto;

43.3. nesėti to paties žemės ūkio augalo dvejus metus iš eilės tame pačiame plote, išskyrus Taisyklių 43.5 papunktyje nurodytus atvejus;

43.4. vykdyti žemės ūkio veiklą taip, kad kasmet vienas iš augalų kaitos narių būtų iš pupinių šeimos: sojų, žirnių, pupų, pupuolių, pupelių, lubinų, vikių, avinžirnių, lęšių, seradėlių, pelėžirnių, gargždenių, barkūnų, esparcetų, ožiarūčių, perluočių, azotą kaupiančių augalų mišinių (II ir (arba) III grupė), žemės ūkio augalų mišinių, kuriuose baltyminiai augalai yra vyraujantys, žolinių augalų mišinių (III grupė ir GPŽ), liucernų, dobilų (Klasifikatoriaus kodai: SJO, ŽIR, PUP, PPO, PPE, LUB, VIK, AVN, LEŠ, SER, PEL, GAR, BAR, ESP, OŽI, PER, AKM, BMI, ŽMI, LIC, DOB), ir jiems skirti ne mažiau kaip 10 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto;

43.5. deklaruojant liucernas, dobilus, barkūnus, esparcetų, ožiarūčius, perluočius, seradėles, gargždenius (Klasifikatoriaus kodai: LIC, DOB, BAR, ESP, OŽI, PER, SER, GAR), juos galima auginti ne ilgiau kaip 4 metus tame pačiame lauke ir nuo antrųjų deklaravimo metų jiems skirti ne daugiau kaip 20 proc. pagal šią veiklą deklaruoto ploto;

43.6. dalyvauti šioje veikloje 4 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tokį patį bendrą pagal šią veiklą plotą. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

43.7. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 43.1 papunktyje.

Jeigu pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruotą plotą siekiama padidinti daugiau kaip 10 proc. arba daugiau kaip 1 ha, tada privaloma prisiimti naujus įsipareigojimus 4 metų laikotarpiui visam pagal šią veiklą deklaruotam plotui;

43.8. pagal šią veiklą pasirinkus kasmet deklaruoti ne tuos pačius plotus ir (ar) ankstesniais metais deklaruotą plotą siekiant padidinti daugiau kaip 10 proc. arba daugiau kaip 1 ha, deklaruoti tik tokius plotus, kurie praėjusiais metais jau buvo deklaruoti tiesioginėms išmokoms gauti, ir tuose plotuose atitikti reikalavimą, nustatytą Taisyklių 43.3 papunktyje.

44. Žaliojo pūdymo plotai, kuriuose įgyvendinama ši veikla, tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

45. Kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje, pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti bent vienoje negamybinėje veikloje (iš išvardytųjų Taisyklių 39.1 papunktyje), vadovaujantis Taisyklių 39–41 punktų nuostatomis.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Tarpiniai pasėliai“ reikalavimai

46. Parama skiriama už įsėlį ar posėlį, ar tarpinius žieminius pasėlius (toliau – tarpinis pasėlis per žiemą).

Kai pareiškėjas pagal šią veiklą deklaruoja didesnę kaip 300 ha plotą, už plotą iki 300 ha yra skiriama 100 proc. ekologinės sistemos išmokos, už plotą, viršijantį 300 ha, yra skiriama 85 proc. ekologinės sistemos išmokos. Jei pagal šią veiklą pasirenkama deklaruoti ir tarpinius pasėlius per žiemą, ir įsėlį (ar) posėlį, Agentūra, vertindama paraiškas bei skaičiuodama paramą, pirmumą skiria plotams, už kuriuos nustatytas didesnis ekologinės sistemos išmokos dydis.

47. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

47.1. ariamojoje žemėje deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą šiai veiklai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

47.2. po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo nenuimti įsėlio ar posėlio, ar tarpinių pasėlių per žiemą (toliau – tarpiniai pasėliai) derliaus;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

47.3. nenaudoti tarpinių pasėlių plotų ūkinių gyvūnų ganymui;

47.4. tarpiniams pasėliams nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas): įsėliui – nuo pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo dienos iki išlaikymo dirvoje termino pabaigos, kaip nustatyta Taisyklių 47.7 papunktyje, o posėliui ir tarpiniams pasėliams per žiemą – nuo sėjos dienos iki išlaikymo dirvoje termino pabaigos, kaip nustatyta Taisyklių 47.6 ir 47.8 papunkčiuose;

47.5. tarpinių pasėlių nedeklaruoti kitais metais kaip pagrindinių žemės ūkio augalų, išskyrus, kai dobilai, barkūnai, seradėlės, liucernos, esparcetai, ožiarūčiai, perluočiai, gargždeniai (Klasifikatoriaus kodai: DOB, BAR, SER, LIC, ESP, OŽI, PER, GAR) auginami kaip tarpiniai pasėliai;

47.6. pasirinkus deklaruoti tarpinius pasėlius per žiemą (privalomas bent dviejų, neįskaitant pagrindinių žemės ūkio augalų pabirų, žemės ūkio augalų mišinys, kurį gali sudaryti: pupiniai augalai (žirniai, pupos, lubinai, vikiai, avinžirniai, lęšiai, sojos, pelėžirniai), aliejiniai augalai (baltosios ir rudosios, juodosios garstyčios, ridikai, judros, pluoštinės kanapės, linai, rapsukai, saulėgražos), pupinės žolės (liucernos, dobilai, barkūnai, seradėlės), daugiametės miglinės žolės (smilgos,

pašiaušėliai, avižuolės, šunažolės, eraičiniai, svidrės, motiejukai, miglės, visgės, eraičinsvidrės, dryžučiai), avižos, griekiai (Klasifikatoriaus kodai: ŽIR, PUP, LUB, VIK, AVN, LEŠ, SJO, PEL, GAB, GAJ, RID, ALR, JUD, KAN, LIN, RAP, SAU, LIC, DOB, BAR, SER, GPŽ, AVI, GRI), juos pasėti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. ir išlaikyti iki kitų metų kovo 15 d., pluoštinės kanapės gali būti sėjamos tik po einamųjų metų birželio 30 d. Tarpinius pasėlius per žiemą leidžiama tvarkyti (smulkinti, voluoti) nesuardant dangos, jų plotuose privaloma nuimti pagrindinių žemės ūkio augalų derlių;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

47.7. pasirinkus deklaruoti įsėlį (privalomas bent vienas žemės ūkio augalas, kuris turi vyrauti, iš šių: liucernos, dobilai, barkūnai, seradėlės, smilgos, pašiaušėliai, avižuolės, šunažolės, eraičiniai, svidrės, motiejukai, miglės, visgės, eraičinsvidrės, dryžučiai, baltosios ir rudosios, juodosios garstyčios, ridikai, judros, linai, rapsukai, saulėgražos, žirniai, pupos, sojos, lubinai, vikiiai, avinžirniai, lęšiai) (Klasifikatoriaus kodai: LIC, DOB, BAR, SER, GPŽ, GAB, GAJ, RID, ALR, JUD, LIN, RAP, SAU, ŽIR, PUP, SJO, LUB, VIK, AVN, LEŠ), jį įsėti einamaisiais metais iki liepos 1 d. į pagrindinius žemės ūkio augalus ir po jų derliaus nuėmimo nepertraukiamai išlaikyti dar bent 8 savaites. Įsėlį gali sudaryti žemės ūkio augalų mišinys iš augalų, nurodytų šiame sąrašė ir nenurodytų šiame sąrašė. Įsėlis turi būti matomas lauke po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo iki einamųjų metų spalio 1 d. Įsėlį galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo bent 8 savaites, o pareiškėjas po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo, ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas el. paštu iselis@nma.lt ar mobiliąja programa „NMA agro“ informuoja Agentūrą, nuroydamas valdos numerį, KŽS ir lauko numerius, tikslią derliaus nuėmimo datą, nuo kurios bus skaičiuojamas įsėlio išlaikymo dirvoje terminas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

47.8. pasirinkus deklaruoti posėlį (privalomas bent vienas, neįskaitant pagrindinių žemės ūkio augalų pabirų, žemės ūkio augalas, kuris turi vyrauti, iš šių: žirniai, pupos, sojos, lubinai, vikiiai, avinžirniai, lęšiai, garstyčios, ridikai, judros, linai, facelijos, griekiai, rapsukai, saulėgražos, dobilai, barkūnai, seradėlės, šunažolės, eraičiniai, svidrės, motiejukai, miglės, eraičinsvidrės, dryžučiai, kanapės) (Klasifikatoriaus kodai: ŽIR, PUP, SJO, LUB, VIK, AVN, LEŠ, GAB, GAJ, RID, ALR, JUD, LIN, FAC, GRI, RAP, SAU, DOB, BAR, SER, GPŽ, KAN), jį pasėti po pagrindinių žemės ūkio augalų derliaus nuėmimo iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d. (pluoštinės kanapės gali būti sėjamos tik po einamųjų metų birželio 30 d.) ir nepertraukiamai išlaikyti bent 8 savaites. Posėlį gali sudaryti žemės ūkio augalų mišinys iš augalų, nurodytų šiame sąrašė ir nenurodytų šiame sąrašė.

Posėlis turi būti matomas lauke iki einamųjų metų spalio 10 d. Posėlį galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei jis nepertraukiamai išlaikomas dirvoje bent 8 savaites, o pareiškėjas, pasėjęs posėlį, ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas el. paštu poselis@nma.lt ar mobiliąja programa „NMA agro“ informuoja Agentūrą apie sėją, nurodydamas valdos numerį, KŽS ir lauko numerius, tikslią sėjos datą, nuo kurios bus skaičiuojamas posėlio išlaikymo dirvoje terminas;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

47.9. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, taip pat jei naudojami mėšlas ir (arba) srutos, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų panaudojimo. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-857 „Dėl Ekologinės gamybos žurnalo ir jo pildymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Ekologinės gamybos žurnalo pildymo aprašas).

Jei tręšimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

47.10. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

47.11. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

48. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, tame pačiame lauke gali pasirinktinai pretenduoti tik į vieną veiklą – išelio arba posėlio, arba tarpinių pasėlių per žiemą auginimą.

49. Tarpinių pasėlių plotai, kuriuose įgyvendinama ši veikla, tinkami užskaitai pagal 6 GAAB standartą „Minimali dirvožemio danga siekiant išvengti, kad dirvožemis bus tuščias pažeidžiamiausiais laikotarpiais“ (tarpiniams pasėliams per žiemą) ir GAAB 8 (negamybiniais elementams, įskaitant žaliąjį pūdymą, ir (ar) azotą kaupiantiems augalams, ir (ar) tarpiniams pasėliams skirti ne mažiau kaip 4 proc. deklaruojamos ariamosios žemės (taikoma tik 2024 metams)).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

50. Kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje, pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti bent vienoje negamybinėje veikloje (iš išvardytųjų Taisyklių 39.1 papunktyje), vadovaujantis Taisyklių 39–41 punktų nuostatomis.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Sertifikuotos sėklos naudojimas“ reikalavimai

51. Pagal šią veiklą parama skiriama už sertifikuota sėkla apsėtus plotus. Kai pareiškėjas pagal šią veiklą deklaruoja didesnę kaip 300 ha plotą, už plotą iki 300 ha yra skiriama 100 proc. ekologinės sistemos išmokos, už plotą, viršijantį 300 ha, yra skiriama 85 proc. ekologinės sistemos išmokos.

52. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

52.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha sertifikuota sėkla apsėtą tinkamą šiai veiklai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

52.2. apsėti plotus ariamojoje žemėje, įskaitant ganyklas arba pievas (Klasifikatoriaus kodas GPŽ), tik sertifikuota augalų, nurodytų Taisyklių 52.3 papunktyje, sėkla. Deklaruojant daugiameses žoles (ožiarūčius, gargždenius, liucernas, esparcetus, dobilus, taip pat augalus, deklaruojamus Klasifikatoriaus kodu GPŽ), šioje veikloje galima dalyvauti tik pirmaisiais metais, kai jos deklaruojamos kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai;

52.3. išsėti (pasodinti) ne mažesnę kaip nustatytą sertifikuotos sėklos kiekį pagal augalų rūšis ir lauką: bulvės (Klasifikatoriaus kodas BUL) – 2 500 kg/ha, sėjamosios avižos (Klasifikatoriaus kodas AVI) – 150 kg/ha, sėjamieji gričiai (Klasifikatoriaus kodas GRI) – 70 kg/ha, vasariniai kvietrugiai (Klasifikatoriaus kodas KRV) – 170 kg/ha, žieminiai kvietrugiai (Klasifikatoriaus kodas KRŽ) – 160 kg/ha, vasariniai kviečiai (Klasifikatoriaus kodas KVV) – 200 kg/ha, žieminiai kviečiai (Klasifikatoriaus kodas KVŽ) – 160 kg/ha, hibridiniai vasariniai kviečiai (Klasifikatoriaus kodas KVV) – 60 kg/ha (3 sėjos vienetai), hibridiniai žieminiai kviečiai (Klasifikatoriaus kodas KVŽ) – 60 kg/ha (3 sėjos vienetai), vasariniai miežiai (Klasifikatoriaus kodas MIV) – 160 kg/ha, žieminiai miežiai (Klasifikatoriaus kodas MIŽ) – 150 kg/ha, hibridiniai vasariniai miežiai (Klasifikatoriaus kodas MIV) – 80 kg/ha (2 sėjos vienetai), hibridiniai žieminiai miežiai (Klasifikatoriaus kodas MIŽ)

– 80 kg/ha (2 sėjos vienetai), žieminiai rugiai (Klasifikatoriaus kodas RUŽ) – 150 kg/ha, hibridiniai žieminiai rugiai (Klasifikatoriaus kodas RUŽ) – 65 kg/ha (2 sėjos vienetai), vasariniai kviečiai „Spelta“ (Klasifikatoriaus kodas KSV) – 170 kg/ha, žieminiai kviečiai „Spelta“ (Klasifikatoriaus kodas KSŽ) – 150 kg/ha, sėjami žirniai (Klasifikatoriaus kodas ŽIR) – 200 kg/ha, pupos (Klasifikatoriaus kodas PUP) – 240 kg/ha, siauralapiai lubinai (Klasifikatoriaus kodas LUB) – 150 kg/ha, smilgos (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 3 kg/ha, pieviniai pašiaušėliai (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 8 kg/ha, aukštosios avižuolės (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 16 kg/ha, paprastosios šunažolės (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 10 kg/ha, eraičinai (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 15 kg/ha, svidrės (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 12 kg/ha, motiejukai (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 8 kg/ha, miglės (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 10 kg/ha, visgės (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 8 kg/ha, eraičinsvidrės (Klasifikatoriaus kodas GPŽ) – 18 kg/ha, ožiarūčiai (Klasifikatoriaus kodas OŽI) – 20 kg/ha, gargždeniai (Klasifikatoriaus kodas GAR) – 9 kg/ha, liucernos (Klasifikatoriaus kodas LIC) – 10 kg/ha, esparcetai (Klasifikatoriaus kodas ESP) – 60 kg/ha, raudonieji dobilai (Klasifikatoriaus kodas DOB) – 10 kg/ha, rausvieji dobilai (Klasifikatoriaus kodas DOB) – 8 kg/ha, baltieji dobilai (Klasifikatoriaus kodas DOB) – 5 kg/ha, viki (Klasifikatoriaus kodas VIK) – 150 kg/ha, augalų mišiniai (Klasifikatoriaus kodai BMI, NMI, ŽMI, AKM) – 25 kg/ha;

52.4. einamųjų metų sėjai sertifikuotą sėklą įsigyti ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos;

52.5. plotų, kuriuose pasėta sertifikuota sėkla, nenaudoti sėklos gamybai (šie plotai negali būti aprobuojami bei derlius negali būti sertifikuojamas VAT);

52.6. Paraiškos teikimo metu (išskyrus atvejus, kai Paraiška teikiama savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS) savivaldybės ar seniūnijos (toliau – seniūnija) darbuotojui pateikti, o seniūnijos darbuotojas – patikrinti informaciją apie išsėtą sertifikuotų sėklų kiekį pagal atskirą augalą ir lauką, apie sėklos įsigijimą (ar sėkla įsigyta ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) ir sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus – sąskaitą faktūrą ir (arba) PVM sąskaitą faktūrą ir sėklos sertifikato kopiją (ar jį atitinkantį dokumentą) ir (arba) pakuočių etiketes. Sertifikuotos sėklos įsigijimo sąskaitoje turi būti nurodytas siuntos numeris (kuris turi sutapti su nurodytu sėklos sertifikate ir (arba) pakuočių etiketėse, kurie gali būti patikrinti Agentūros atliekamos patikros vietoje metu), įsigytos sėklos kiekis, įsigytos sėklos augalų rūšis, veislė ir kategorija. Sėkla gali būti įsigyta iš Lietuvoje veikiančio dauginamosios medžiagos tiekėjo arba tiesiogiai iš Europos Sąjungos valstybėse veikiančio užsienio valstybės (ne Lietuvos) dauginamosios medžiagos tiekėjo (dokumentai turi būti lietuvių kalba (atliktas vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimas));

52.7. kai Paraišką teikia savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS, ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai pateikti sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus, kaip nustatyta Taisyklių 52.6 papunktyje. Pavėluotai šiame papunktyje nurodyti dokumentai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) už sertifikuota sėkla apsėtus plotus paramos sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. dokumentai neadministruojami ir ekologinės sistemos išmokos už sertifikuota sėkla apsėtus plotus neskiriamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Esant šioms aplinkybėms, ekologinės sistemos išmokos už sertifikuota sėkla apsėtus plotus mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas;

52.8. ne trumpiau kaip vienus metus nuo Paraiškos teikimo metų saugoti ir pareikalavus pateikti Agentūrai einamųjų metų sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentų originalus ar jų kopijas, jeigu originalai pareiškėjui nebuvo išduoti (sąskaitas faktūras, PVM sąskaitas faktūras, sėklos sertifikatą (ar jį atitinkantį dokumentą) ir (arba) pakuočių etiketes), atliktus vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimus;

52.9. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

53. Kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje, pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti bent vienoje negamybinėje veikloje (iš išvardytųjų Taisyklių 39.1 papunktyje), vadovaujantis Taisyklių 39–41 punktų nuostatomis.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“ reikalavimai

54. Pagal šią veiklą parama skiriama už deklaruotus laukus, kuriuose taikomas žemės dirbimo būdas be plūgo (neapverčiant dirvos), kai taikoma tiesioginė sėja arba kiti bearimių technologijų žemės dirbimo būdai.

Kai pareiškėjas pagal šią veiklą deklaruoja didesnę kaip 300 ha plotą, už plotą iki 300 ha yra skiriama 100 proc. ekologinės sistemos išmokos, už plotą, viršijantį 300 ha, yra skiriama 85 proc. ekologinės sistemos išmokos. Jei pagal šią veiklą pasirenkama deklaruoti ir tiesioginės sėjos būdą, ir kitus bearimių technologijų žemės dirbimo būdus, Agentūra, vertindama paraiškas bei skaičiuodama paramą, pirmumą skiria plotams, už kuriuos nustatytas didesnis ekologinės sistemos išmokos dydis.

Taikant tiesioginės sėjos būdą, žemės ūkio augalai sėjami į neįdirbtą žemę, t. y. į ražienas, tarpinius pasėlius ar kitas organines augalų liekanas, po sėjos turi likti ne mažiau kaip 50 proc. neįdirbto dirvos paviršiaus, padengto ražiena kartu su augalų liekanomis (šiaudais, pelais, augalų stiebais ar kitomis augalų dalimis), kurios turi būti aiškiai matomos.

Taikant kitus bearimų technologijų žemės dirbimo būdus, žemės ūkio augalai sėjami naudojant diskinius, noraginius ar kombinuotuosius žemės dirbimo padargus, kurie organines augalų liekanas didžiaja dalimi įterpia į dirvą.

55. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

55.1. ariamojoje žemėje, išskyrus pievas iki 5 m., deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą šiai veiklai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

55.2. deklaruoti avižų, grikių, vasarinių kvietrugių, žieminių kvietrugių, kukurūzų, vasarinių kviečių, žieminių kviečių, kietųjų kviečių, vasarinių miežių, žieminių miežių, vasarinių rapsų, žieminių rapsų, vasarinių rugių, žieminių rugių, rapsukų, judrų, baltųjų garstyčių, rudųjų, juodųjų garstyčių, aliejinių (pašarinių) ridikų, kmynų, facelijų, pluoštinių kanapių, saulėgrąžų, sorų, sorgų, strypainių, sojų, žemės ūkio augalų mišinių, kuriuose baltyminiai augalai nėra vyraujantys, burnočių, vasarinių kviečių „Spelta“, žieminių kviečių „Spelta“, pupų, pupuolių, pupelių, vikių, žirnių, avinžirnių, pelėžirnių, lęšių, lubinų, dobilų, esparcetų, barkūnų, liucernų, gargždenių, ožiarūčių, seradėlių, perluočių, azotą kaupiančių augalų mišinių (II ir (arba) III grupė), žolinių augalų mišinių, kuriuose baltyminės žolės yra vyraujančios (III grupė ir GPŽ), žemės ūkio augalų mišinių, kuriuose baltyminiai augalai yra vyraujantys, plotus (Klasifikatoriaus kodai: AVI, GRI, KRV, KRŽ, KUK, KVV, KVŽ, KVK, MIV, MIŽ, RAV, RAŽ, RUV, RUŽ, RAP, JUD, GAB, GAJ, ALR, KMY, FAC, KAN, SAU, SRS, SRG, STR, SJO, NMI, BRN, KSV, KSŽ, PUP, PPO, PPE, VIK, ŽIR, AVN, PEL, LEŠ, LUB, DOB, ESP, BAR, LIC, GAR, OŽI, SER, PER, AKM, BMI, ŽMI);

55.3. nuo praėjusių metų lapkričio 15 d. iki kitų metų kovo 15 d. pagal šią veiklą deklaruotuose plotuose taikyti žemės dirbimo be plūgo būdą (taikoma kiekvieniems įsipareigojimų laikotarpio metams);

55.4. nuo praėjusių metų lapkričio 15 d. iki einamųjų metų kovo 15 d. ir nuo einamųjų metų lapkričio 15 d. iki kitų metų kovo 15 d. pagal šią veiklą deklaruotuose plotuose išlaikyti dirvos dangą, kaip nustatyta 6 GAAB standarte „Minimali dirvožemio danga siekiant išvengti, kad dirvožemis bus tuščias pažeidžiamaisiais laikotarpiais“ (taikoma kiekvieniems įsipareigojimų laikotarpio metams);

55.5. dalyvauti šioje veikloje tik pirmaisiais metais, kai Klasifikatoriaus III grupės augalai (dobilai, esparcetai, barkūnai, liucernos, gargždeniai, ožiarūčiai, seradėlės, perluočiai, azotą kaupiančių augalų mišinys (II ir (arba) III grupė), žolinių augalų mišinys, kuriuose baltyminės žolės yra vyraujančios (III grupė ir GPŽ)) deklaruojami kaip pagrindiniai žemės ūkio augalai;

55.6. nedalyvauti šioje veikloje su tuo pačiu plotu, kuris praėjusiais metais buvo deklaruotas pagal kompleksinės ekologinės sistemos veiklą „Tarpiniai pasėliai“, jei deklaruojami Klasifikatoriaus III grupės augalai.

Pareiškėjai, su tuo pačiu plotu dalyvaujantys šioje veikloje ir veikloje „Tarpiniai pasėliai“, tarpinius pasėlius privalo sėti taikydami žemės dirbimo būdą be plūgo (neapverčiant dirvos). Pagal šią

veiklą pasirinkus taikyti tiesioginės sėjos būdą, po tarpinių pasėlių sėjos turi likti ne mažiau kaip 50 proc. neįdirbto dirvos paviršiaus, padengto ražiena kartu su augalų liekanomis (šiaudais, pelais, augalų stiebais ar kitomis augalų dalimis), kurios turi būti aiškiai matomos;

55.7. dalyvauti šioje veikloje 1 metus prisiėmusiems įsipareigojimus už kitų bearimių technologijų žemės dirbimo būdų taikymą, 2 metus prisiėmusiems įsipareigojimus už tiesioginės sėjos taikymą, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

55.8. nuo 2024 m. prisiėmusiems įsipareigojimus už tiesioginės sėjos taikymą, per įsipareigojimų laikotarpį pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 55.1 papunktyje.

56. Kaip nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodikoje, pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, privalo dalyvauti bent vienoje negamybinėje veikloje (iš išvardytųjų Taisyklių 39.1 papunktyje), vadovaujantis Taisyklių 39–41 punktų nuostatomis.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“ reikalavimai

57. Pagal šią veiklą parama skiriama už naujai įkuriamus (sodinamus) žolinius ar medėjančius kraštovaizdžio elementus ir (arba) esamų kraštovaizdžio elementų priežiūrą.

Naujai įkuriamais (sodinamais) žoliniais ar medėjančiais kraštovaizdžio elementais laikomi Taisyklių 59.2 ar 59.3 papunkčiuose nurodyti, pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais pagal šią veiklą deklaruojami kraštovaizdžio elementai, kuriems taikomi Taisyklių 60.4 ar 60.5 papunkčiuose nustatyti priežiūros reikalavimai, tačiau nuo antrųjų iki paskutiniųjų įsipareigojimų laikotarpio metų šie kraštovaizdžio elementai laikomi esamais kraštovaizdžio elementais, kuriems taikomi Taisyklių 60.3.1 ar 60.3.2 papunkčiuose nustatyti priežiūros reikalavimai.

58. Tinkami paramai gauti kraštovaizdžio elementai pagal šią veiklą yra:

58.1. ežios (ribinės juostos), palaukės, kurių plotis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 6 m, plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha, ir kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme, ir kuriose nėra medžių ir krūmų. Šie kraštovaizdžio elementai yra tinkami atkurti daugiametes ganyklas arba pievas;

58.2. paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai (neįskaitant griovio šlaito) (įbraižomi šalia paviršinio vandens telkinių ir melioracijos griovių), kurių plotis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 20 m, plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha, ir kurie yra įsiterpę arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis. Vandens telkiniai gali būti natūralūs arba dirbtiniai, kurių pakrantės nėra betonuotos. Šie kraštovaizdžio elementai yra tinkami atkurti daugiametes ganyklas arba pievas;

58.3. medžių ir krūmų juostos, kurių plotis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 20 m, ilgis ne mažesnis kaip 10 m, plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha, ir kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis, įskaitant tas, kurios auga prie vandens telkinių, tačiau ne melioracijos griovių šlaituose. Visos besiribojančių laukų kombinacijos yra leistinos;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

58.4. pavieniai medžiai ar krūmai (taškiniai elementai), kurių aukštis ne mažesnis kaip 1 m ir kurie yra pareiškėjo deklaruotoje ariamojoje žemėje ar daugiametėse pievose, įskaitant prie elektros stulpų ar atramų augančius krūmus. Pavienių medžių lajos negali liestis. Pavieniu medžiu kaip kraštovaizdžio elementu laikomos ir medžių bei krūmų grupės, kurių plotas mažesnis kaip 0,01 ha;

58.5. natūralios (gamtinės) kilmės akmenynai, akmenų, šakų, kelmų krūvos (taškiniai elementai), kurių aukštis ne mažesnis kaip 1 m, plotas ne mažesnis kaip 0,0002 ha (2 m²), ir kurie yra pareiškėjo deklaruotoje ariamojoje žemėje ar daugiametėse pievose;

58.6. miškėliai, ariamojoje žemėje įsiterpusios medžių ir krūmų grupės, žolinė danga, želdynai ir (ar) želdiniai (įskaitant apleistas sodybvietes ar apleistus ūkinius pastatus, kurie nėra vyraujantys, tačiau galintys teikti prieglobstį faunai ir naudą biologinei įvairovei taip prisidedant prie GAAB 8 tikslo), kurių plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha ir ne didesnis kaip 1 ha (parama skiriama ir leidžiama įbraižyti ne daugiau kaip 0,5 ha) (medžių ir krūmų grupės, miškėliai įbraižomi pagal lajų projekciją, apleistos sodybvietės ir ūkiniai pastatai – įbraižomi pagal ribas), ir kurie yra įsiterpę arba ne didesniu kaip 5 metrų atstumu ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis;

58.7. kasmet užmirkstančios nuolatinės vietos ariamojoje žemėje, kurių plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha ir ne didesnis kaip 1 ha (parama skiriama už ne daugiau kaip 0,5 ha), ir kurios yra įsiterpusios arba ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme;

58.8. vandens telkiniai (kūdros, tvenkiniai, ežerėliai), esantys ne užstatytose teritorijose, kurių plotas ne mažesnis kaip 0,01 ha ir ne didesnis kaip 1 ha (parama skiriama už ne daugiau kaip 0,5 ha) (netaisyklingos formos, įbraižomas konkretus plotas), ir kurie yra įsiterpę arba ne didesniu kaip 5 metrų atstumu ribojasi su pareiškėjo deklaruota ariamąja žeme ar daugiametėmis pievomis bei kurių pakrantės nėra betonuotos.

59. Pareiškėjai, dalyvaujantys šioje veikloje, tame pačiame deklaruotame plote gali pasirinktinai pretenduoti į vieną iš trijų ekologinės sistemos išmokų už:

59.1. esamo (-ų) kraštovaizdžio elemento (-ų) priežiūrą, kai deklaruojamas (-i) bet kuris (-ie) Taisyklių 58 punkte minimas (-i) kraštovaizdžio elementas (-ai);

59.2. naujo (-ų) žolinio (-ių) elemento (-ų) įkūrimą, kai deklaruojamos ežios (ribinės juostos) ir (ar) palaukės, ir (ar) paviršinio vandens telkinių pakrantės, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviai, minimi Taisyklių 58.1 ir (ar) 58.2 papunkčiuose;

59.3. naujo (-ų) medėjančio (-ių) elemento (-ų) sodinimą, kai deklaruojama (-os) medžių ir krūmų juosta (-os), minima (-os) Taisyklių 58.3 papunktyje. Kuriant naują (-as) medžių ir krūmų juostą (-as), turi būti sodinami medžių ar krūmų sodinukai, nurodyti Taisyklių 60.5.5 papunktyje. Nauja (-os) medžių ir krūmų juosta (-os) turi būti įkuriamas (-os) laikantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų atstumų melioracijos statinių apsaugos zonoje.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

60. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

60.1. deklaruoti bendrą, tinkamą šiai veiklai, kraštovaizdžio elementų plotą, apskaičiuojamą pritaikius Taisyklių 61 punkte nustatytus perskaičiavimo dydžius, kuris turi būti:

60.1.1. ne mažesnis kaip 0,1 ha, kuris gali būti sudarytas iš skirtingų kraštovaizdžio elementų, atitinkančių Taisyklių 58 punkte nustatytus reikalavimus, kai Paraiškoje deklaruojama mažiau kaip 10 ha tinkamo paramai pagal Paraišką ploto;

60.1.2. ne mažesnis kaip 0,5 ha, kuris gali būti sudarytas iš skirtingų kraštovaizdžio elementų, atitinkančių Taisyklių 58 punkte nustatytus reikalavimus, kai Paraiškoje deklaruojama daugiau kaip 10 ha tinkamo paramai pagal Paraišką ploto;

60.2. deklaruoti Taisyklių 58 punkte nurodytus reikalavimus atitinkančius kraštovaizdžio elementus ariamojoje žemėje arba daugiamečiose pievose: taškinius kraštovaizdžio elementus, pažymint tašką ir priskiriant jam atitinkamą Klasifikatoriaus kodą KEK, KEM; kitus (linijinius ar plotinius) kraštovaizdžio elementus – įbraižant plotą ir priskiriant jam atitinkamą Klasifikatoriaus kodą KEE, KEJ, KEP, KEG, KEU, KEV;

60.3. prižiūrint esamus kraštovaizdžio elementus, laikytis šių reikalavimų:

60.3.1. ežioms (ribinėms juostoms), palaukėms, paviršinio vandens telkinių pakrantėms, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviams:

60.3.1.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.1.2. nušienauti ne mažiau kaip vieną kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.1.3. neganyti ūkinių gyvūnų;

60.3.2. medžių ir krūmų juostoms:

60.3.2.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.2.2. nearti prie pat šaknų: krūmams – išlaikyti bent 1 m atstumą iki lajos, medžiams – pagal lajos projekciją;

60.3.2.3. nušienauti, apsaugant kamieną nuo galimų pažeidimų, ne mažiau kaip vieną kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.3. pavieniams medžiams ar krūmams:

60.3.3.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.3.2. apsaugoti šaknis, nariant po medžių laja arba išlaikant bent 1 m atstumą iki krūmų lajos;

60.3.3.3. nušienauti, apsaugant kamieną nuo galimų pažeidimų, ne mažiau kaip vieną kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.4. natūralios (gamtinės) kilmės akmenynams, akmenų, šakų, kelmų krūvoms:

60.3.4.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų (įskaitant 1 m spinduliu aplink akmenynus ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūvas);

60.3.4.2. neleisti apaugti krūmais;

60.3.5. miškeliams, ariamojoje žemėje įsiterpusioms medžių ir krūmų grupėms, žolinei dangai, želdynams ir (ar) želdiniams (įskaitant apleistas sodybvietes ar apleistus ūkinius pastatus, kurie nėra vyraujantys, tačiau galintys teikti prieglobstį faunai ir naudą biologinei įvairovei, taip prisidedant prie GAAB 8 tikslo):

60.3.5.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.5.2. nearti prie pat šaknų: krūmų grupėms – išlaikyti bent 1 m atstumą iki lajos, medžių grupėms, miškeliams – pagal lajos projekciją;

60.3.5.3. nušienauti ne mažiau kaip vieną kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.: medžių ir krūmų grupėms, miškeliams – perimetrą 1 m atstumu nuo lajos, apleistoms sodybvietėms ar ūkiniams pastatams – perimetrą jų teritorijoje 1 m atstumu iki ribos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.3.6. kasmet užmirkstančioms nuolatinėms vietoms ariamojoje žemėje:

60.3.6.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.6.2. neleisti apaugti krūmais;

60.3.7. vandens telkiniams (kūdroms, tvenkiniams, ežerėliams):

60.3.7.1. pakrančių priežiūrai nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.3.7.2. pakrantes nušienauti ne mažiau kaip vieną kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. ne mažesniu kaip 1 metro atstumu nuo kranto, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.4. įkuriant naujus žolinius elementus – ežias (ribines juostas), palaukes, paviršinio vandens telkinių pakrantes, įskaitant apsaugos juostas, pagriovius – laikytis šių reikalavimų:

60.4.1. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.4.2. iki einamųjų metų liepos 15 d. užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu arba leisti augalijai įsikurti natūraliai;

60.4.3. neganyti ūkinių gyvūnų;

60.5. sodinant naujus medėjančius elementus – medžių ir krūmų juostas – laikytis šių reikalavimų:

60.5.1. sodinti ne žemesnius kaip 1 m medžių ar krūmų sodinukus, išskyrus pušų sodinukus, kurie turi būti ne žemesni kaip 0,5 m, iki einamųjų metų gruodžio 1 d.;

60.5.2. sodinukus saugoti nuo gyvūnų daromų pažeidimų (dėti individualias sodinukų apsaugas), jei medžių ar krūmų juosta ribojasi su ganykla;

60.5.3. nenaudoti augalų apsaugos produktų;

60.5.4. nušienauti, apsaugant kamieną nuo galimų pažeidimų, ne mažiau kaip vieną kartą per metus iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.: medžiams – po laja, krūmams – 1 m atstumu nuo lajos, nušienautą žolę galima palikti suguldytą vietoje, susmulkinti arba išvežti;

60.5.5. laikytis medžių ar krūmų sodinimo atstumo pagal augalų rūšis, kuris (-ie) turi būti ne didesnis (-i) kaip: medžių sodinukai: paprastas ažuolas, juodalksnis, paprastas klevas, mažalapė liepa, paprastoji pušis, paprastas uosis, paprastas skroblas – 2 m; krūmų sodinukai: baltoji sedula (*Cornus alba*), paprastas erškėtis (*Rosa canina*), grauželinė gudobelė (*Crataegus laevigata*), juodauogis šėivamedis (*Sambucus nigra*), raudonuogis šėivamedis (*Sambucus racemosa*), paprastas putinas (*Viburnum opulus*), raudonoji sedula (*Cornus sanguinea*), paprastas kadagys (*Juniperus communis*), putinalapis pūslenis (*Physicarpus opulifolius*), vienapiestė gudobelė (*Crataegus monogyna*) – 1,6 m;

60.5.6. atsodinti išnykusius naujai pasodintus medėjančius elementus iki einamųjų metų gruodžio 1 d., jei jie bet kuriais įsipareigojimų laikotarpio metais išnyko, kad būtų pasiektas reikalaujamas medžių ir krūmų atstumas pagal augalų rūšis, kaip nustatyta Taisyklių 60.5.5 papunktyje;

60.6. ežių (ribinių juostų), palaukių vietos nekeisti visą įsipareigojimų laikotarpį ir kasmet deklaruoti tuos pačius jų plotus. Ežių (ribinių juostų), palaukių ribos gali būti pakoreguotos išlaikant įsipareigotą plotą, jei jos buvo neteisingai įbraižytos arba pasikeitė KŽS ribos;

60.7. pateikti deklaruotų natūralios (gamtinės) kilmės akmenynų, akmenų, šakų, kelmų krūvų nuotraukas mobiliąja programa „NMA agro“ iki einamųjų metų liepos 1 d. Pavėluotai šiame papunktyje paminėtos nuotraukos priimamos iki einamųjų metų liepos 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo

diena) paramos sumą pagal šią veiklą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų liepos 15 d. pateiktos šiame papunktyje paminėtos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Jei nustatoma, kad nuotraukos nebuvo pateiktos dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių), parama (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) pagal šią veiklą nemažinama;

60.8. kai siekiama gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą, Paraiškos teikimo metu (išskyrus, kai Paraiška teikiama savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS) seniūnijos darbuotojui pateikti, o seniūnijos darbuotojui – patikrinti medžių ir krūmų įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus (sodinukai turi būti įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėnesių iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos): sąskaitą faktūrą ir (arba) PVM sąskaitą faktūrą, kurioje turi būti nurodytas įsigytų medžių ar krūmų kiekis ir augalų rūšis, taip pat savivaldybės išduotą laisvos formos leidimą su žemės sklypo plane pažymėta (-omis) leistina (-omis) įkurti medžių ir krūmų juosta (-omis), kuri (-ios) nepažeistų melioracijos statinių, esančių melioracijos statinių apsaugos zonose. Šie dokumentai turi būti lietuvių kalba (atliktas vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimas). Nepateikus šių dokumentų, nebus galima deklaruoti plotų, siekiant gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą. Plotai, siekiant gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą, PPIS turi būti įbraižomi laikantis savivaldybės darbuotojo, atsakingo už valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių priežiūrą, žemės sklypo plane pažymėtos (-ų) leistinos (-ų) įkurti medžių ir krūmų juostos (-ų) ribų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

60.9. kai Paraiška teikiama savarankiškai, užpildant Paraiškos elektroninę formą, prisijungus prie PPIS, ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d. Agentūrai pateikti medžių ar krūmų įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus (sodinukai turi būti įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėnesių iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos): sąskaitą faktūrą ir (arba) PVM sąskaitą faktūrą, kurioje turi būti nurodytas įsigytų medžių ar krūmų kiekis ir augalų rūšis, taip pat savivaldybės išduotą laisvos formos leidimą su žemės sklypo plane pažymėta (-omis) leistina (-omis) įkurti medžių ir krūmų juosta (-omis), kuri (-ios) nepažeistų melioracijos statinių, esančių melioracijos statinių apsaugos zonose. Pavėluotai šie dokumentai priimami iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) už naujai pasodintus medžių ar krūmų plotus paramos sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugpjūčio 15 d. dokumentai neadministruojami ir ekologinės sistemos išmokos už naujų medėjančių elementų sodinimą neskiriamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force*

majeure) ar išimtinės aplinkybės). Esant šioms aplinkybėms, ekologinės sistemos išmokos už naujų medėjančių elementų sodinimą mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas. Plotai, siekiant gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą, PPIS turi būti įbraižomi laikantis savivaldybės darbuotojo, atsakingo už valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių priežiūrą, žemės sklypo plane pažymėtos (-ų) leistinos (-ų) įkurti medžių ir krūmų juostos (-ų) ribų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

60.10. ne trumpiau kaip vienus metus nuo Paraiškos teikimo metų saugoti ir pareikalavus pateikti Agentūrai medžių ar krūmų įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentų (sąskaitų faktūrų, PVM sąskaitų faktūrų) originalus ar jų kopijas, jeigu originalai pareiškėjui nebuvo išduoti, atliktus vertimo paslaugas teikiančių kompetentingų įstaigų vertimus, kai siekiama gauti paramą už naujų medėjančių elementų sodinimą;

60.11. dalyvauti šioje veikloje 3 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama.

Nuo 2024 m. prisiėmusiems įsipareigojimus, taip pat nuo 2023 m. jau prisiėmusiems įsipareigojimus, bet pageidaujantiems pasikeisti įsipareigojimų laikotarpi už Taisyklių 58.1 ir (ar) 58.2 papunkčiuose minimų naujų žolinių kraštovaizdžio elementų įkūrimą ir (arba) esamų žolinių kraštovaizdžio elementų priežiūrą – dalyvauti šioje veikloje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama. Pasibaigus 5 m. įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią veiklą deklaruoti plotai netaps daugiametėmis pievomis;

60.12. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. (netaikoma paviršinio vandens telkinių pakrantėms, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviams, kai ploto pokyčiui įtakos turėjo pasikeitę teisės aktų reikalavimai). Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 60.1.1 ir 60.1.2 papunkčiuose.

Jeigu pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruotą plotą siekiama padidinti daugiau kaip 10 proc. arba daugiau kaip 1 ha, tada privaloma prisiimti naujus įsipareigojimus, kaip nustatyta Taisyklių 60.11 papunktyje, visam pagal šią veiklą deklaruotam plotui.

Pagal šią veiklą pirmaisiais įsipareigojimų metais deklaruoti kraštovaizdžio elementai, išskyrus ežias (ribines juostas), palaukes, kasmet gali būti deklaruojami kitoje vietoje ir kitu kraštovaizdžio elemento kodu nei buvo deklaruoti praėjusiais metais, išlaikant įsipareigotą pagal šią veiklą plotą;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

60.13. jei valdoje kituose plotuose naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos.

61. Tinkamas šiai veiklai kraštovaizdžio elementų plotas apskaičiuojamas pagal šiuos perskaičiavimo dydžius:

61.1. ežiams (ribinėms juostoms), palaukėms:

61.1.1. kai juostų plotis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 3 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0006 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.1.2. kai juostų plotis didesnis kaip 3 m ir ne didesnis kaip 6 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0009 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2. paviršinio vandens telkinių pakrantėms, įskaitant apsaugos juostas, pagrioviams:

61.2.1. kai juostų plotis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 3 m – 1 ilgio metras atitinka 0,001 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2.2. kai juostų plotis didesnis kaip 3 m ir ne didesnis kaip 6 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0013 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2.3. kai juostų plotis didesnis kaip 6 m ir ne didesnis kaip 10 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0016 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2.4. kai juostų plotis didesnis kaip 10 m ir ne didesnis kaip 15 m – 1 ilgio metras atitinka 0,002 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.2.5. kai juostų plotis didesnis kaip 15 m ir ne didesnis kaip 20 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0025 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

61.3. medžių ir krūmų juostoms:

61.3.1. kai juostų plotis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 10 m – 1 ilgio metras atitinka 0,0005 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.3.2. kai juostų plotis didesnis kaip 10 m ir ne didesnis kaip 20 m – 1 ilgio metras atitinka 0,001 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.4. pavieniams medžiams ar krūmams:

61.4.1. kai medžio ar krūmo aukštis ne mažesnis kaip 1 m ir ne didesnis kaip 3 m – 1 medis ar krūmas atitinka 0,001 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.4.2. kai medžio ar krūmo aukštis didesnis kaip 3 m – 1 medis ar krūmas atitinka 0,01 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.5. natūralios (gamtinės) kilmės akmenynams, akmenų, šakų, kelmų krūvoms:

61.5.1. kai akmenyno ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūvos aukštis yra 1 m, plotas yra 0,0002 ha (2 m^2) – 1 akmenynas ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūva atitinka 0,0008 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.5.2. kai akmenyno ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūvos aukštis didesnis kaip 1 m, plotas didesnis kaip 0,0002 ha (2 m^2) – 1 akmenynas ar akmenų, ar šakų, ar kelmų krūva atitinka 0,002 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.6. miškeliams, ariamojoje žemėje įsiterpusioms medžių ir krūmų grupėms, žolinei dangai, želdynams ir (ar) želdiniams (įskaitant apleistas sodybvietes ar apleistus ūkinius pastatus, kurie nėra vyraujantys, tačiau galintys teikti prieglobstį faunai ir naudą biologinei įvairovei taip prisidedant prie GAAB 8 tikslo) – 0,0001 ha (1 m^2) atitinka 0,0002 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.7. kasmet užmirkstančioms nuolatinėms vietoms ariamojoje žemėje – 0,0001 ha (1 m^2) atitinka 0,0002 ha kraštovaizdžio elemento ploto;

61.8. vandens telkiniams (kūdroms, tvenkiniams, ežerėliams) – 0,0001 ha (1 m^2) atitinka 0,0002 ha kraštovaizdžio elemento ploto.

62. Pagal šią veiklą deklaruojamų kraštovaizdžio elementų plotai yra tinkami užskaitai, atsižvelgiant į Taisyklių 61 punkte nustatytus perskaičiavimo dydžius, pagal GAAB 8. Deklaruojamų pagriovių, paviršinio vandens telkinių pakrančių, įskaitant apsaugos juostas, plotai yra tinkami užskaitai pagal 4 GAAB standartą „Apsaugos ruožų išilgai vandentakių įrengimas“ (toliau – GAAB 4). Atnaujinus KŽS_DR5LT ir kraštovaizdžio elementui ar jo daliai nebepatenkant į tinkamą paramai kontrolinį žemės sklypą, kraštovaizdžio elemento reikšmė apskaičiuota, vadovaujantis Taisyklių 61 punkte nurodytais perskaičiavimo dydžiais, sumažinama ta procentine dalimi, kuri tapo netinkama paramai.

63. Pagal šią veiklą parama mokama už realų deklaruotų kraštovaizdžio elementų plotą, išskyrus Taisyklių 58.4 ir 58.5 papunkčiuose nurodytus taškinius kraštovaizdžio elementus. Mokant paramą už taškinius kraštovaizdžio elementus, laikoma, kad 1 taškinis kraštovaizdžio elementas atitinka 0,01 ha. Pareiškėjų deklaruoti KŽS_DB5LT išskirti kraštovaizdžio elementai tinkami paramai ir užskaitai 2023 m. paraiškoms, neatsižvelgiant į Taisyklių 90.9 ir 111 punktų nuostatas, jei paraiškos teikimo metu jie

buvo deklaruoti Taisyklių 7 priede nurodytame kontroliniame žemės sklype tinkamame atitinkamam kraštovaizdžio elementui deklaruoti.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Trumpaamžių medingųjų augalų juostos“ reikalavimai

64. Pagal šią veiklą parama skiriama už trumpaamžių medingųjų augalų plotų (atskirų laukų arba juostų) įrengimą.

65. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

65.1. deklaruoti bendrą tinkamą šiai veiklai naudmenų plotą, kuris turi būti ne mažesnis kaip 0,1 ha, kai deklaruojama mažiau kaip 10 ha tinkamo paramai pagal Paraišką ploto, arba ne mažesnis kaip 0,5 ha, kai deklaruojama daugiau kaip 10 ha tinkamo paramai pagal Paraišką ploto, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

65.2. trumpaamžių medingųjų augalų juostas įrengti ir jų plotus deklaruoti ariamojoje žemėje Klasifikatoriaus kodu MAJ. Trumpaamžių medingųjų augalų juostos negali būti įrengiamos paviršinio vandens telkinių apsaugos juostose pagal GAAB 4;

65.3. trumpaamžių medingųjų augalų mišinį pasėti nuo einamųjų metų balandžio 1 d. iki einamųjų metų birželio 1 d., išskyrus atvejus, kai trumpaamžių medingųjų augalų mišinys iš augalų, nustatytų Taisyklių 65.5 papunktyje, yra aiškiai matomas po jų pasėjimo ankstesniais metais;

65.4. trumpaamžių medingųjų augalų juostas įrengti ne siauresniuose kaip 3 m pločio laukuose;

65.5. įrengiant trumpaamžių medingųjų augalų juostas, pasėti medingųjų augalų mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 pupinių ir (ar) nepupinių augalų rūšių:

65.5.1. pupiniai augalai: apyninė liucerna (*Medicago lupulina*), dobilai (*Trifolium*) (baltasis, rausvasis, raudonasis, pūstavasis, dirvoninis, mažasis, ganyklinis, dirvinis ir kt.), barkūnas (*Melilotus*) (baltažiedis, geltonžiedis), paprastasis gargždenis (*Lotus corniculatus*), vikis (*Vicia*) (ruginis, sėjamas), paprastasis perluotis (*Anthyllis vulneraria*), sėjamas pelėžirnis (*Lathyrus sativus*);

65.5.2. nepupiniai augalai: facelija (*Phacelia tanacetifolia*), garstyčia (*Sinapis*), judra (*Camelina*), katžolė (*Nepeta*), kvapioji aniužė (*Elscholtzia ciliata*), paprastasis ežėnis (*Echium vulgare*), paprastasis kmynas (*Carum carvi*), vaistinė taukė (*Symphytum officinale*), vaistinė agurklė (*Borago officinalis*), vaistinė melisa (*Melisa officinalis*), griokiai (*fagopyrum*), saulėgraža paprastoji (*Helianthus annuus*), vaistinė šventagaršvė (*Angelica archangelica*), blakinė kalendra (*Coriandrum sativum*), sėjamas pastarnokas (*Pastinaca sativa*), geltonasis bobramunis (*Anthemis tinctoria*);

65.6. nuo einamųjų metų liepos 15 d. iki einamųjų metų spalio 1 d. bent vieną kartą visą medingaisiais augalais apsėtą plotą nušienauti, nušienautą žolę susmulkinti arba išvežti. Anksčiau nurodyto laikotarpio šienauti ar smulkinti draudžiama;

65.7. nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas);

65.8. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, taip pat jei naudojami mėšlas ir (arba) srutas, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), Klasifikatoriaus kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičius pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų panaudojimo. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei tręšimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

65.9. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdoravimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

65.10. neganyti ūkinių gyvūnų;

65.11. dalyvauti šioje veikloje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte;

65.12. išlaikyti (t. y. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis) pagal šią veiklą deklaruotus trumpaamžių medingųjų augalų plotus ne trumpiau nei iki einamųjų metų spalio 1 d.

66. Deklaruojami trumpaamžių medingųjų augalų juostų plotai pagal šią veiklą yra tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

Kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Daugiamečių žolių juostos“ reikalavimai

67. Pagal šią veiklą parama skiriama už daugiamečių žolių plotų (atskirų laukų arba juostų) įrengimą ir jų priežiūrą.

68. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią veiklą, privalo:

68.1. deklaruoti bendrą tinkamą šiai veiklai naudmenų plotą, kuris turi būti ne mažesnis kaip 0,1 ha, kai deklaruojama mažiau kaip 10 ha tinkamo paramai pagal Paraišką ploto, arba ne mažesnis kaip 0,5 ha, kai deklaruojama daugiau kaip 10 ha tinkamo paramai pagal Paraišką ploto, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

68.2. daugiamečių žolių juostas įrengti ir jų plotus deklaruoti ariamojoje žemėje Klasifikatoriaus kodu DGJ. Daugiamečių žolių juostos negali būti įrengiamos paviršinio vandens telkinių apsaugos juostose pagal GAAB 4;

68.3. pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais nuo einamųjų metų balandžio 1 d. iki einamųjų metų birželio 1 d. pasėti daugiamečių žolių mišinį, išskyrus atvejus, kai daugiamečių žolių mišinys iš augalų, nustatytų Taisyklių 68.5 papunktyje, yra aiškiai matomas po jų pasėjimo ankstesniais metais;

68.4. daugiamečių žolių juostas įrengti ne siauresniuose kaip 3 m pločio laukuose;

68.5. įrengiant daugiamečių žolių juostas, pasėti daugiamečių žolių mišinį, susidedantį iš ne mažiau kaip 3 pupinių ir (ar) miglinių augalų rūšių:

68.5.1. pupiniai augalai: dobilai (*Trifolium*) (kalninis, baltasis, rausvasis, raudonasis, šilinis, alpinis ir kt.), esparcetas sėjamas (Onobrychis), gargždeniai (*Lotus corniculatus*) (paprastasis, pelkinis), liucernos (*Medicago*) (mėlynžiedė, margoji, geltonžiedė), pelėžirnis pievinis (*Lathyrus*), šlaitinis dirvenis (*Ononis*), vikiai (*Vicia*) (kašubinis, mėlynžiedis, patvorinis, siauralapis), kulkšnės (*Astragalus*) (saldžialapė, ilguolinė), paprastasis perluotis (*Anthylis vulneraria*);

68.5.2. migliniai augalai: smilgos (*Agrostis*) (baltoji, didžioji, paprastoji), beginklė dirsė (*Bromus inermis*), eraičinai (*Festuca*) (nendrinis, avinis, tikrasis, raudonasis), miglės (*Poa*) (paprastoji, pelkinė pievinė, plokščioji), šunažolė (*Dactylis*) (paprastoji, miškinė), pievinis pašiaušėlis (*Alopecurus pratensis*), motiejukai (*Phleum*) (pašarinis, bertolonio, stepinis), daugiametė svidrė (*Lolium perenne*), eraičinsvidrė (*Festulolium*), kvapioji gardūnytė (*Anthoxanthum odoratum*), aukštoji avižuolė (*Arrhenatherum elatum*), kiškio ašarėlės (*Briza media*), paprastoji kietavarpė (*Cynosurus cristatus*), kupstinė šluotsmilgė (*Deschampsia caespitosa*), gauruotoji poavižė (*Helictotrichon pubescens*), nendrinis dryžutis (*Phalaroides arundinacea*), gelsvoji visgė (*Trisetum flavescens*);

68.6. nuo einamųjų metų liepos 15 d. iki einamųjų metų spalio 1 d. bent vieną kartą visą daugiametėmis žolėmis apsėtą plotą nušienauti, nušienautą žolę susmulkinti arba išvežti, anksčiau nurodyto laikotarpio šienauti ar smulkinti draudžiama;

68.7. nenaudoti augalų apsaugos produktų, mineralinių ir organinių trąšų (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas);

68.8. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, taip pat jei naudojami mėšlas ir (arba) srutos, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), Klasifikatoriaus kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičius pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų panaudojimo. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei tręšimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

68.9. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

68.10. neganyti ūkinių gyvūnų;

68.11. 2023 m. prisiėmusiems įsipareigojimus – dalyvauti šioje veikloje 3 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Pareiškėjai gali nutraukti įsipareigojimus, kuriuos prisiėmė 2023 m., tačiau nuo 2024 m. privalo prisiimti naujus įsipareigojimus 5 m. laikotarpiui.

Nuo 2024 m. prisiėmusiems įsipareigojimus – dalyvauti šioje veikloje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų

įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama. Pasibaigus 5 m. įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią veiklą deklaruoti plotai netaps daugiametėmis pievomis;

68.12. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 68.1 papunktyje;

68.13. išlaikyti (t. y. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis) pagal šią veiklą deklaruotus daugiamečių žolių plotus nuo antrųjų įsipareigojimų laikotarpio metų iki paskutiniųjų įsipareigojimų laikotarpio metų spalio 1 d.

69. Deklaruojami daugiamečių žolių juostų plotai pagal šią veiklą yra tinkami užskaitai pagal GAAB 8.

Ekologinės sistemos „Ariamųjų durpžemių keitimas pievomis“ reikalavimai

70. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už pievų įrengimą ir išlaikymą ariamuosiuose durpžemiuose.

71. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

71.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha tinkamą šiai ekologiškai sistemai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

71.2. deklaruoti plotus ariamojoje žemėje, išskyrus pievas iki 5 m., kurie patenka į durpžemių sluoksnį, Klasifikatoriaus kodu DKP. Į kiekvieną deklaruojamą lauką gali patekti iki 50 proc. (imtina) ploto, nesančio durpžemių sluoksnyje (ši nuostata taikoma ir 2023 m. pagal šią ekologinę sistemą deklaruotiems plotams);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

71.3. pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais iki einamųjų metų liepos 15 d. pievas įkurti (užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu) arba leisti augalijai įsikurti natūraliai tik tuose ariamuosiuose durpžemiuose, kurie praėjusiais metais, t. y. nuo 2022 metų, buvo deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 m.;

71.4. nekeisti pagal šią ekologinę sistemą deklaruoto ploto hidrologinio režimo;

71.5. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis, įkurtų pievų ir jų nepersėti antraisiais–penktaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais;

71.6. nuganyti arba nušienauti (nušienautą žolę būtina palikti suguldytą vietoje arba susmulkinti, arba išvežti) bent vieną kartą per metus ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

71.7. dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

71.8. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 71.1 papunktyje.

Jeigu 2023 m. pagal šią ekologinę sistemą deklaruotą plotą siekiama padidinti daugiau kaip 10 proc. arba daugiau kaip 1 ha plotais, nesančiais durpžemių sluoksnyje, kaip numatyta Taisyklių 71.2 papunktyje, tada privaloma priimti naujus įsipareigojimus 5 metų laikotarpiui visam pagal šią ekologinę sistemą deklaruotam plotui. Durpžemių sluoksnyje nesantys plotai, kuriais siekiama padidinti pagal šią ekologinę sistemą 2023 m. deklaruotą plotą, 2023 m. privalėjo būti deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus 2022 m. deklaruotas pievas iki 5 m. Ši nuostata taikoma tik 2023 m. pagal šią ekologinę sistemą deklaruotiems plotams.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

72. Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią ekologinę sistemą deklaruoti plotai turės tapti daugiametėmis pievomis.

Ekologinės sistemos „Eroduotos žemės keitimas pievomis“ reikalavimai

73. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už pievų įrengimą ir išlaikymą eroduotos žemės plotuose.

74. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

74.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha tinkamą šiai ekologiškai sistemai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

74.2. deklaruoti plotus ariamojoje žemėje, išskyrus pievas iki 5 m., kurie patenka į eroduotos žemės sluoksnį, Klasifikatoriaus kodu EKP. Į kiekvieną deklaruojamą lauką gali patekti iki 50 proc. (imtinai) ploto, nesančio eroduotos žemės sluoksnyje (ši nuostata taikoma ir 2023 m. pagal šią ekologinę sistemą deklaruotiems plotams);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

74.3. pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais iki einamųjų metų liepos 15 d. pievas įkurti (užsėti daugiametėmis žolėmis ar jų mišiniu) arba leisti augalijai įsikurti natūraliai tik tuose eroduotuose žemės plotuose, kurie praėjusiais metais buvo deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus pievas iki 5 m.;

74.4. nekeisti pagal šią ekologinę sistemą deklaruoto ploto hidrologinio režimo;

74.5. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis, įkurtų pievų ir jų nepersėti antraisiais–penktaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais;

74.6. nuganyti arba nušienauti (nušienautą žolę būtina palikti suguldytą vietoje arba susmulkinti, arba išvežti) bent vieną kartą per metus ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d.;

74.7. dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

74.8. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 74.1 papunktyje.

Jeigu 2023 m. pagal šią ekologinę sistemą deklaruotą plotą siekiama padidinti daugiau kaip 10 proc. arba daugiau kaip 1 ha plotais, nesančiais eroduotos žemės sluoksnyje, kaip numatyta Taisyklių 74.2 papunktyje, tada privaloma prisiimti naujus įsipareigojimus 5 metų laikotarpiui visam pagal šią ekologinę sistemą deklaruotam plotui. Eroduotos žemės sluoksnyje nesantys plotai, kuriais siekiama padidinti pagal šią ekologinę sistemą 2023 m. deklaruotą plotą, 2023 m. privalėjo būti deklaruoti kaip ariamoji žemė, išskyrus 2022 m. deklaruotas pievas iki 5 m. Ši nuostata taikoma tik 2023 m. pagal šią ekologinę sistemą deklaruotiems plotams.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

75. Pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, pagal šią ekologinę sistemą deklaruoti plotai turės tapti daugiametėmis pievomis.

Ekologinės sistemos „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ reikalavimai

76. Pagal šią ekologinę sistemą remiamos veiklos: „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ ir „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“.

Dalyvaujantieji šios ekologinės sistemos veikloje „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“, prisidės prie rūšių buveinių: meldinės nendrinukės (*Acrocephalus paludicola*), balinio vėžlio (*Emys orbicularis*), kraujalakinio melsvio (*Maculinea teleius*), niūriaspalvio auksavabalio (*Osmoderma barnabita*), šiaurinio auksinuko (*Lycaena helle*), auksuotosios šaškytės (*Euphydryas aurinia*), plikažiedžio linlapio (*Thesium ebracteatum*), stulgio (*Gallinago media*), paprastojo gričiuo (*Limosa limosa*), raudonkojo tuliko (*Tringa totanus*), didžiosios kuolingos (*Numenius arquata*), 2130 pilkųjų kopų, 2140 kopų varnauogynų, 2190 drėgnų tarpkopių, 2320 pajūrio smėlynų tyrulių, 2330 nesusivėrusių žemyninių smiltpievių, 5130 kadagynų, 6120 karbonatinių smėlynų pievų, 6210 stepinių pievų, 6230 rūšių turtingų briedgaurnų, 6270 rūšių turtingų smilgynų, 6410 melvenynų, 6430 eutrofinių aukštųjų žolynų, 6450 aliuvinių pievų, 6510 šienaujamų mezofitų pievų, 6530 miškapievių, 7140 tarpinių pelkių ir liūnų, 7230 šarmingų žemapelkių, 9070 medžiais apaugusių ganyklų išsaugojimo.

77. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šios ekologinės sistemos remiamas veiklas „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ ir (ar) „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“, privalo:

77.1. pagal kiekvieną veiklą atskirai deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą kiekvienai veiklai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

77.2. neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;

77.3. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis, ir jų nepersėti;

77.4. jei šienaujama, pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta Taisyklių 8 priede, nurodant nušienavimo ir nušienautos žolės išvežimo iš lauko laikotarpius. Šienavimo duomenys Atliktų ūkio darbų žurnale užpildomi ne vėliau kaip per 20 darbo dienų PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

77.5. jei ganoma, pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta Taisyklių 8 priede, pateikiant duomenis apie deklaruotame plote ganomus ūkinius gyvūnus (nurodomas kiekvieno ūkinio gyvūno ženklavimo ar mikroschemos numeris, ar bandos numeris (jei numeris suteikiamas tik bandai)) ir ganymo pradžios bei pabaigos laikotarpius. Ganymo duomenys Atliktų ūkio darbų žurnale pradedami pildyti pradėjus ganyti ir turi būti užpildyti ne vėliau kaip iki einamųjų metų spalio 1 d. (jei ūkiniai gyvūnai ganomi pievose) arba ne vėliau kaip iki kitų metų kovo 1 d. (jei ūkiniai gyvūnai ganomi šlapynėse) PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

77.6. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, ir (arba) kalkinimo medžiagos, taip pat jei naudojami mėšlas ir (arba) srutos, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems ir (arba) kalkinamiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas) ir (arba) kalkinimo medžiagas: lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), Klasifikatoriaus kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą (kalkinamą) plotą, trąšos (kalkinimo medžiagos) pavadinimą, panaudotos trąšos (kalkinimo medžiagos) kiekį (kg), panaudotos trąšos (kalkinimo medžiagos) kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo (kalkinimo) datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų ir (ar) kalkinimo medžiagų panaudojimo. Duomenis apie naudojamas kalkinimo medžiagas privaloma pildyti tik pareiškėjams, dalyvaujantiems veikloje „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei tręšimo ir (ar) kalkinimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas ir (ar) kalkinimo medžiagas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

77.7. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos.

78. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal veiklą „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“, privalo:

78.1. deklaruoti laukus Klasifikatoriaus kodu EPG daugiametėse pievose (žemės ūkio naudmenų sluoksnio daugiametėse pievose ir ganyklose);

78.2. turėti ne mažiau kaip 0,1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG) ūkinių gyvūnų, registruotų Ūkinių gyvūnų registre pareiškėjo ar jo valdos nario vardu, skaičiuojant nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki gegužės 31 d., nurodytų Taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutėse;

78.3. ganyti ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 78.2 papunktyje, ne mažesniu intensyvumu kaip 0,1 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG). Ganiavos laikotarpis neribojamas. Prieš ganymą šienavimas galimas, tačiau ne anksčiau nei einamųjų metų birželio 20 d.;

78.4. pievose nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas), neskleisti nuotekų dumblo;

78.5. jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,1 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG), šienauti žolės likučius nuo einamųjų metų birželio 20 d., nušienautą žolę išvežti iki einamųjų metų spalio 1 d., žolę smulkinti ir paskleisti draudžiama.

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EPG) ir lauke yra aiškių ganymo

požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), šiame papunktyje nurodytais terminais žolės likučių nebūtina šienauti, o po ganymo lauke likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, žolės likučiai gali būti palikti suguldyti vietoje arba smulkinami ir paskleidžiami;

78.6. dalyvauti veikloje „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte;

78.7. pareiškėjai su tais pačiais ūkiniais gyvūnais negali dalyvauti šioje veikloje ir kartu ekologinėje sistemoje „Gyvūnų gerovė“, taip pat pagal šią veiklą deklaruotuose plotuose negali ganyti ekologinėje sistemoje „Gyvūnų gerovė“ dalyvaujančių ūkinių gyvūnų.

79. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal veiklą „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“, privalo:

79.1. deklaruoti laukus Klasifikatoriaus kodu EBB daugiametėse pievose, patenkančiose į Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių pievose ir joms artimų buveinių sluoksni, pasirenkant sutartinius kodus: ŠB – kai laukai deklaruojami šlapynėse, PB – kai laukai deklaruojami pievose;

79.2. kai ganymas pasirinktas kaip pievų ar šlapynių tvarkymo būdas, turėti ne mažiau kaip 0,1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EBB) ūkinių gyvūnų, registruotų Ūkinių gyvūnų registre pareiškėjo ar jo valdos nario vardu, skaičiuojant nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki gegužės 31 d., nurodytų Taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutėse. Šis reikalavimas netaikomas Valstybinei miškų urėdijai ir Saugomų teritorijų direkcijoms;

79.3. nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas), neskleisti nuotekų dumblo, nekalkinti;

79.4. kasmet pasirinkti tvarkymo būdą – šienavimą arba ganyimą (pareiškėjui laisvai apsisprendus), tai pažymint PPIS Paraiškos teikimo metu;

79.5. pasirinkus šienavimą (šienavimas EB svarbos buveinėse 2130 pilkosios kopos, 2140 kopų varnauogynai, 2190 drėgnos tarpkopės, 2320 pajūrio smėlynų tyručiai, 2330 nesusivėrusios žemyninės smiltpievės, 6120 karbonatinių smėlynų pievos draudžiamas), privaloma:

79.5.1. šienavimą pradėti ne anksčiau kaip einamųjų metų birželio 20 d., išskyrus stulgių buveinėse (kai individo aptikimo ir vėlyvojo šienavimo plotai pažymėti PPIS), kuriose leidžiama šienauti nuo einamųjų metų liepos 15 d., meldinių nendrinukių buveinėse (kai individo aptikimo ir vėlyvojo šienavimo plotai pažymėti PPIS) – nuo einamųjų metų rugpjūčio 15 d., didžiųjų kuolingų buveinėse 50 proc. deklaruojamo ploto šienaujama nuo einamųjų metų birželio 20 d., likusi dalis – nuo einamųjų metų liepos 15 d.;

79.5.2. šienavimą ir žolės surinkimą į krūvas (ar susukimą į rulonus) baigti iki einamųjų metų rugsėjo 1 d., išskyrus balinių vėžlių, didžiųjų kuolingų, stulgių, meldinių nendrinukių, kraujalaginių

melsvių, šiaurinių auksinukų buveines, kuriose šienavimą ir žolės surinkimą į krūvas (ar susukimą į rulonus) baigti iki einamųjų metų spalio 1 d. (kiti (neprivalomi) šienavimai leidžiami vėliau);

79.5.3. pievose žolę išvežti iki einamųjų metų spalio 1 d., šlapynėse – iki kitų metų kovo 1 d.;

79.5.4. kiekviename lauke šienaujant kasmet palikti 20–30 proc. nešienauto ploto, tačiau vienoje vietoje paliekamas nešienautas plotas negali viršyti 2 ha, išskyrus meldinių nendrinukių mezotrofinėse buveinėse (mezotrofinių buveinių plotai išskiriami PPIS), kuriose kasmet privaloma palikti 50 proc. nešienauto ploto;

79.5.5. kasmet keisti nešienaujamo ploto vietą;

79.5.6. nesmulkinti ir nepaskleisti nušienautos žolės;

79.5.7. drugių (kraujalakinio melsvio (*Maculinea teleius*), šiaurinio auksinuko (*Lycaena helle*), auksuotosios šaškytės (*Euphydryas aurinia*)) buveinių apsaugos plotuose nušienautą žolę išdžiovinti prieš surenkant ir likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms iki išdžiovintos žolės išvežimo, tačiau ne vėliau nei iki einamųjų metų spalio 1 d. mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti deklaruojamame lauke nušienautos žolės nuotraukas iš skirtingų lauko vietų. Pavėluotai šiame papunktyje paminėtos nuotraukos priimamos iki einamųjų metų spalio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) paramos sumą pagal šią veiklą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų spalio 15 d. pateiktos šiame papunktyje paminėtos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Jei nustatoma, kad nuotraukos nebuvo pateiktos dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių), parama (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) pagal šią veiklą nemažinama;

79.6. pasirinkus ganymą (ganymas meldinių nendrinukių buveinių plotuose draudžiamas), privaloma:

79.6.1. ganyti ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 79.2 papunktyje, ne mažesniu intensyvumu kaip 0,1 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EBB), išskyrus EB svarbos buveinėse: 2130 pilkosiose kopose, 2140 kopų varnauogynuose, 2190 drėgnose tarpkopėse, 2320 pajūrio smėlynų tyruliuose, 2330 nesusivėrusiose žemyninėse smiltpievėse, 5130 kadagynuose, 6120 karbonatinių smėlynų pievose, 6210 stepinėse pievose, 6230 rūšių turtinguose briedgauryuose, kuriose privaloma ganyti ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EBB);

79.6.2. ganiavos laikotarpis neribojamas;

79.6.3. papildomai nešerti (išskyrus vitaminus ir papildus) ūkinių gyvūnų ganymo laikotarpiu laukuose, kuriuose yra prisiimti įsipareigojimai pagal šią veiklą;

79.6.4. jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,1 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EBB), žolės likučius nušienauti Taisyklių 79.5.1 papunktyje nustatytais terminais ir išvežti Taisyklių 79.5.3 papunktyje nustatytais terminais, žolę smulkinti ir paskleisti draudžiama.

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EBB) ir lauke yra aiškių ganymo požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), šiame papunktyje nurodytais terminais žolės likučių nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, tačiau nenuėstos žolės likučių smulkinimas ir paskleidimas draudžiamas.

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,5 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią veiklą plote (Klasifikatoriaus kodas EBB) ir lauke yra aiškių ganymo požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), šiame papunktyje nurodytais terminais žolės likučių nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likusi nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, žolės likučiai gali būti smulkinami ir paskleidžiami.

EB svarbos buveinėse: 2130 pilkosiose kopose, 2140 kopų varnauogynuose, 2190 drėgnose tarpkopėse, 2320 pajūrio smėlynų tyruliuose, 2330 nesusivėrusiose žemyninėse smiltpievėse, 5130 kadagynuose, 6120 karbonatinių smėlynų pievose, 6210 stepinėse pievose, 6230 rūšių turtinguose briedgauryuose, po ganymo likę žolės likučiai nešienaujami ar kitaip netvarkomi;

79.6.5. pareiškėjas gali šienauti įsipareigotus pagal šią veiklą plotus (Klasifikatoriaus kodas EBB) pagal Taisyklių 79.5.1–79.5.7 papunkčiuose nustatytus reikalavimus, tačiau vėliau privalo tęsti ganymą, kaip nustatyta Taisyklių 79.6 papunktyje;

79.7. dalyvauti veikloje „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“ 2 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

79.8. pareiškėjai su tais pačiais ūkiniais gyvūnais negali dalyvauti šioje veikloje ir kartu ekologinėje sistemoje „Gyvūnų gerovė“, taip pat pagal šią veiklą deklaruotuose plotuose negali ganyti ekologinėje sistemoje „Gyvūnų gerovė“ dalyvaujančių ūkinių gyvūnų;

79.9. per įsipareigojimų laikotarpį pagal veiklą „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“ pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 77.1 papunktyje.

Ekologinės sistemos „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“ reikalavimai

80. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose tvarkomos aplinkosauginiu požiūriu svarbios šlapynės.

81. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

81.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą šiai ekologiškai sistemai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

81.2. deklaruoti laukus Klasifikatoriaus kodu ŠLT daugiamečiose pievose, patenkančiose į ekstensyvaus šlapynių tvarkymo teritorijas, taip pat pievose, atkurtose pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės „Naujos kartos Lietuva“ investiciją „Didinti ŠESD absorbcinius pajėgumus atkuriant pelkių (durpžemių) hidrologinį režimą“;

81.3. neįrengti naujų sausinimo sistemų;

81.4. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis, ir jų nepersėti;

81.5. nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis ir organinėmis trąšomis (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas);

81.6. kasmet pasirinkti tvarkymo būdą – šienavimą arba ganymą (pareiškėjui laisvai apsisprendus), tai pažymint PPIS Paraiškos teikimo metu;

81.7. pasirinkus šienavimą, jį pradėti ne anksčiau kaip einamųjų metų birželio 20 d., nušienautą žolę išvežti iki kitų metų kovo 1 d.;

81.8. pasirinkus ganymą:

81.8.1. valdoje turėti ūkinius gyvūnus, registruotus Ūkinių gyvūnų registre pareiškėjo ar jo valdos nario vardu, skaičiuojant nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki gegužės 31 d., nurodytus Taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutėse;

81.8.2. ganyti ūkinius gyvūnus, nurodytus Taisyklių 81.8.1 papunktyje, ne mažesniu intensyvumu kaip 0,1 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią ekologinę sistemą plote (Klasifikatoriaus kodas ŠLT). Ganiavos laikotarpis neribojamas;

81.8.3. papildomai nešerti (išskyrus vitaminus ir papildus) ūkinių gyvūnų ganymo laikotarpiu laukuose, kuriuose yra prisiimti įsipareigojimai pagal šią ekologinę sistemą;

81.9. jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,1 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha įsipareigotame pagal šią ekologinę sistemą plote (Klasifikatoriaus kodas ŠLT), žolės likučius nušienauti ir išvežti Taisyklių 81.7 papunktyje nustatytais terminais, žolę smulkinti ir paskleisti draudžiama.

Jei ganoma ne mažesniu intensyvumu kaip 0,3 SG/ha ir ne didesniu intensyvumu kaip 1 SG/ha įsipareigotame pagal šią ekologinę sistemą plote (Klasifikatoriaus kodas ŠLT) ir lauke yra aiškių ganymo požymių (ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai), šiame papunktyje nurodytais terminais žolės likučių nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likusi

nenuėsta žolė nebus laikoma neatitikimu reikalavimams, žolės likučiai gali būti palikti suguldyti vietoje arba smulkinami ir paskleidžiami;

81.10. jei šienaujama, pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta Taisyklių 8 priede, nurodant nušienavimo ir nušienautos žolės išvežimo iš lauko laikotarpius. Šienavimo duomenys Atliktų ūkio darbų žurnale užpildomi ne vėliau kaip per 20 darbo dienų PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

81.11. jei ganoma, pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta Taisyklių 8 priede, pateikiant duomenis apie deklaruotame plote ganomus ūkinius gyvūnus (nurodomas kiekvieno ūkinio gyvūno ženklavimo ar mikroschemos numeris, ar bandos numeris (jei numeris suteikiamas tik bandai)) ir ganymo pradžios bei pabaigos laikotarpius. Ganymo duomenys Atliktų ūkio darbų žurnale pradedami pildyti pradėjus ganyti ir turi būti užpildyti ne vėliau kaip iki kitų metų kovo 1 d. PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

81.12. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, taip pat jei naudojami mėšlas ir (arba) srutos, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), Klasifikatoriaus kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų panaudojimo. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei tręšimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

81.13. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdoravimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

81.14. 2023 m. prisiėmusiems įsipareigojimus – dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Pareiškėjai gali nutraukti įsipareigojimus, kuriuos prisiėmė 2023 m., tačiau nuo 2024 m. privalo prisiimti naujus įsipareigojimus 2 m. laikotarpiui.

Nuo 2024 m. prisiėmusiems įsipareigojimus – dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 2 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

81.15. pareiškėjai, su tais pačiais ūkiniais gyvūnais negali dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje ir kartu ekologinėje sistemoje „Gyvūnų gerovė“, taip pat pagal šią ekologinę sistemą deklaruotuose plotuose negali ganyti ekologinėje sistemoje „Gyvūnų gerovė“ dalyvaujančių ūkinių gyvūnų;

81.16. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 81.1 papunktyje.

Ekologinės sistemos „Sodų ir uogynų tvarkymas gamtai palankiu būdu“ reikalavimai

82. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose sodai ir uogynai tvarkomi gamtai palankiu būdu, juose įrengiant vabzdžių kenkėjų feromonų gaudyklės ir biologinę įvairovę palaikančius elementus.

83. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

83.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą šiai ekologiškai sistemai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

83.2. deklaruoti daugiamečius sodinius (Klasifikatoriaus kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, KTS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MĖU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, OŽE, SOM, UOM, RŠT, VYN);

83.3. nenaudoti augalų apsaugos produktų, kurių sudėtyje yra glifosato;

83.4. nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 1 d. 1 (vieno) ha bendrame sodų ir (ar) uogynų plote, sudarytame iš atskirų laukų, įrengti bent 1 vabzdžių kenkėjų feromoninę gaudyklę (prižiūrimą, su feromonais, kurie turi būti aktyvūs) (skaičiuojant sveikajam hektarų skaičiui) ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, bet ne vėliau kaip iki rugsėjo 5 d., mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti kiekvienos deklaruojamame lauke įrengtos feromonų gaudyklės nuotraukas iš skirtingų lauko vietų. Pavėluotai šiame papunktyje paminėtos nuotraukos priimamos iki einamųjų metų rugsėjo 20 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena

darbo diena) paramos sumą pagal šią ekologinę sistemą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugsėjo 20 d. pateiktos šiame papunktyje paminėtos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Jei nustatoma, kad nuotraukos nebuvo pateiktos dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių), parama (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) pagal šią ekologinę sistemą nemažinama.

Deklaruojant didesnę nei 1 ha bendrą sodų ir (ar) uogynų plotą, sudarytą iš atskirų laukų, vabzdžių kenkėjų feromoninės gaudyklės turi būti įrengiamos skirtinguose laukuose;

83.5. nuo gegužės 1 d. iki rugsėjo 1 d. 1 (vieno) ha bendrame sodų ir (ar) uogynų plote, sudarytame iš atskirų laukų, įrengti bent 2 biologinę įvairovę palaikančius elementus (paukščių ar šikšnosparnių inkilus ir (ar) vabzdžių namelius) (skaičiuojant sveikajam hektarų skaičiui) ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 5 d., mobiliąja programa „NMA agro“ pateikti kiekvieno deklaruojamame lauke įrengto biologinę įvairovę palaikančio elemento nuotraukas iš skirtingų lauko vietų. Pavėluotai šiame papunktyje paminėtos nuotraukos priimamos iki einamųjų metų rugsėjo 20 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) paramos sumą pagal šią ekologinę sistemą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų rugsėjo 20 d. pateiktos šiame papunktyje paminėtos nuotraukos neadministruojamos, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Jei nustatoma, kad nuotraukos nebuvo pateiktos dėl nuo pareiškėjo valios nepriklausančių aplinkybių (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių), parama (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) pagal šią ekologinę sistemą nemažinama.

Deklaruojant didesnę nei 1 ha bendrą sodų ir (ar) uogynų plotą, sudarytą iš atskirų laukų, biologinę įvairovę palaikantys elementai turi būti įrengiami skirtinguose laukuose. Paukščių ir šikšnosparnių inkilai turi būti įrengti ne žemesniame kaip 3 m aukštyje ir ne mažesniu kaip 30 m vienas nuo kito atstumu.

Kai šioje ekologinėje sistemoje dalyvaujama daugiau nei 1 metus, deklaruojant tuos pačius plotus, kiekvienais dalyvavimo metais turi būti įrengiami nauji biologinę įvairovę palaikantys elementai ir užtikrinama, kad ankstesniais metais įrengti biologinę įvairovę palaikantys elementai liktų deklaruotuose plotuose;

83.6. sodų ir uogakrūmių tarpueilius apsėti iki einamųjų metų birželio 1 d. ir (ar) laikyti apsėtus žoliniais augalais, nurodytais Klasifikatoriaus III, IV grupėse;

83.7. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

83.8. dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 1 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte.

Ekologinės sistemos „Tausojanti vaisių, uogų ir daržovių programa (NKP)“ reikalavimai

84. Pagal šią ekologinę sistemą parama skiriama už plotus, kuriuose vaisiai, uogos ir daržovės auginami atviraime grunte, laikantis reikalavimų, apibrėžtų Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 3D-351 „Dėl Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių patvirtinimo ir kai kurių žemės ūkio ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (toliau – Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklės).

85. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šią ekologinę sistemą, privalo:

85.1. deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 1 ha tinkamą šiai ekologiškai sistemai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

85.2. deklaruoti tinkamas paramai naudmenas ariamojoje žemėje (Klasifikatoriaus kodai: AGK, POD, BUR, BRO, KOP, KOŽ, KOK, KOB, ART, MOR, KAL, SVO, POR, ČES, SAL, CUK, MOL, PAT, SLO, RID, RDK, AGR, PAP, GRE, KRA, ŠPI, ROP, BAK, PAS, BUL, KOL) ir daugiamečius sodinius (Klasifikatoriaus kodai: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, BRA, SVU, ŠIU, GEU, BKU, MÈU, SPU, ŽEU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, TOP, RAB, ŠPA, KRI, OŽE, SOM, UOM, VYN);

85.3. kasmet naudotis individualiomis, konsultantų, kurie yra akredituoti teikti paslaugas Nepriklausomų žemės ūkio konsultantų tinklo veiklos organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl Nepriklausomų žemės ūkio konsultantų tinklo veiklos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo ir žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 18 d. įsakymo Nr. 3D-242 „Dėl Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“, 5.7 papunktyje nurodytose konsultavimo srityse, paslaugomis. Konsultavimo paslaugų teikimo trukmė turi būti ne

trumpesnė nei 4 valandos kiekvienais metais per įsipareigojimų laikotarpį. Agentūrai patikros vietoje metu turi būti pateikta:

85.3.1. individualių konsultavimo paslaugų teikimo sutarties, sudarytos su specializuotu konsultantu, kopija;

85.3.2. individualių konsultavimo paslaugų suteikimo akto, kuriame detalai turi būti nurodytos veiklos sritys, pagal kurias teiktos konsultavimo paslaugos, konsultavimo paslaugų teikimo trukmė (valandomis), konsultacijas suteikęs specializuotas konsultantas ir apmokėtos sumos už kiekvieną konsultavimo paslaugą, kopija;

85.3.3. jei už individualias konsultavimo paslaugas mokėta pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo lėšomis, taip pat turi būti pateikta konsultavimo paslaugas teikiančiam konsultantui išduoto akreditavimo pažymėjimo kopija;

85.4. deklaruotuose plotuose auginti sertifikuotus, išskirtinės kokybės vaisius, uogas ir (arba) daržoves, laikantis reikalavimų, apibrėžtų Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių 6 priede „Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą užaugintų šviežių vaisių ir daržovių, taip pat jų perdirbtų produktų specifikacija“:

85.4.1. auginimo atvirame grunte pirminės gamybos specialiųjų reikalavimų:

85.4.1.1. daržininkystės ūkiuose galima naudoti tik savo valdoje išaugintą arba įsigytą sertifikuotą dauginamąją medžiagą. Auginant bulves, privaloma bent 30 proc. bulvių auginti naudojant bulvių sertifikuotą dauginamąją medžiagą, o likusiems bulvių plotams galima naudoti sertifikuotą arba savo valdoje išaugintą dauginamąją medžiagą;

85.4.1.2. negali būti naudojamos cheminės derliaus ilgaamžiškumo didinimo priemonės, išskyrus apsauginės atmosferos (CO₂, O₂, N₂) naudojimą saugant derlių kontroliuojamos atmosferos saugyklose arba pakavimo metu ir eteno dujas, skirtas vaisiams ir daržovėms nokinti;

85.4.1.3. vaisių ir (ar) daržovių apsaugai panaudojus augalų apsaugos produktus, nuimti derlių galima tik praėjus ne mažiau kaip 1,5 karto ilgesniam laikotarpiui, nei augalų apsaugos produktų techninėje dokumentacijoje nustatytas išlaukos laikotarpis, reikalingas jiems suskilti;

85.4.2. papildomų reikalavimų produkcijai ženklinti ženklu „Kokybė“:

85.4.2.1. mikroelementinės trąšos gali būti naudojamos tik tais atvejais, kai vadovaujantis mokliškai pagrįstomis auginimo technologijomis, rekomendacijomis ir (arba) laboratorinių tyrimų rezultatais įrodyta, kad dirvožemyje ar augalų lapuose tų mikroelementų nepakanka;

85.4.2.2. daržininkystės ūkiuose laikantis kiekvienai rūšiai reikalingos fitosanitarinės pertraukos turi būti sudarytas sėjomainos planas ir jo laikomasi;

85.4.2.3. dirvožemis turi būti dezinfekuojamas tik natūraliomis priemonėmis;

85.4.2.4. vaisiams ir (ar) daržovėms tręšti ir kompostui gaminti negali būti naudojamas nutekamųjų vandenų dumblas;

85.4.2.5. kiekvienais metais, jei tręšiama, vadovaujantis dirvožemio ir (arba) augalo laboratoriniais tyrimais turi būti sudaromas ir vykdomas tręšimo planas, apskaičiuojant kiekvienam laukui ar lauko daliai trąšų rūšis, formą, normą, tręšimo laiką ir būdą;

85.4.2.6. pirmaisiais sertifikavimo metais ir vėliau ne rečiau kaip kas penkerius metus išskirtinės kokybės vaisių, uogų ir (ar) daržovių auginimo laukuose turi būti atliekami dirvožemio laboratoriniai tyrimai, kurių metu nustatomas organinės medžiagos (humuso), judriojo fosforo, kalio kiekis bei rūgštingumas, esantis 0–60 cm dirvožemio sluoksnyje. Jei dirvožemio laboratoriniai tyrimai atlikti iki prašymo sertifikuoti pateikimo dienos, naujų dirvožemio laboratorinių tyrimų atlikti nereikalaujama tol, kol sueis penkerių metų terminas nuo šių tyrimų atlikimo;

85.4.2.7. kiekvienais metais, prieš tręšiant daržininkystės laukus, turi būti nustatomas mineralinio azoto kiekis, esantis 0–60 cm dirvožemio sluoksnyje, tuose laukuose, kuriuose praėjusiais metais buvo auginami ne pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagaminti žemės ūkio augalai. Bendrojo azoto kiekis per metus negali viršyti 140 kg/ha, iš jo: mineralinio azoto kiekis – ne daugiau kaip 96 kg/ha vaisiams ir uogoms ir ne daugiau kaip 122 kg/ha daržovėms ir bulvėms per metus;

85.4.2.8. laukai, skirti daržovėms auginti, mėšlu arba srutomis gali būti tręšiami tik prieš sėją arba nuėmus derlių;

85.4.2.9. ne rečiau kaip kas trejus metus soduose ir uogynuose turi būti atlikta lapų makroelementų (N, P, K, Ca, Mg) ir mikroelementų (B, Zn, Mn, Fe, Cu) analizė;

85.4.2.10. sodų ir uogynų tarpueiliuose visą vegetacijos laikotarpį neturi būti augmeniją stelbiančių (išskyrus posėlinius (sideracinius) augalus), sustabarėjusių, taip pat sėklas subrandinusių ir (arba) išbarsčiusių piktžolių. Sodų ir uogynų tarpueilius (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) reikia periodiškai įdirbti taip, kad juose būtų sunaikintos piktžolės. Sodų ir uogynų tarpueiliai, kuriuose yra pieva, turi būti nušienauti ne mažiau kaip 1 kartą per metus iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d.;

85.4.2.11. antroje vegetacijos pusėje piktžolių naikinimas naudmenose (išskyrus sodų ir uogynų pokrūmiuose po derliaus nuėmimo) atliekamas mechaninėmis priemonėmis;

85.5. pateikti pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų produktų sertifikatą (Paraiškos teikimo metu pateikti sertifikatą nereikalaujama pirmaisiais metais šioje veikloje dalyvaujantiems pareiškėjams), patvirtinantį dalyvavimą nacionalinėje maisto kokybės sistemoje, kaip nustatyta Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklėse, kuriame nurodoma, kad iš deklaruojamų laukų gaunama produkcija žymima ženklu „Kokybė“;

85.6. taikyti integruotos augalų apsaugos principus. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas turi būti įregistruotas Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Integruotoje augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (toliau – IKMIS) ne vėliau kaip iki paraiškų

teikimo laikotarpio pabaigos ir siekdamas valdoje taikyti integruotos augalų apsaugos principus kiekvienais einamaisiais metais naudotis IKMIS;

85.7. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, taip pat jei naudojami mėšlas ir (arba) srutos, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas (įskaitant mėšlą ir (arba) srutas): lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), Klasifikatoriaus kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičius pagal azoto kiekį (kg į ha), tręšimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų panaudojimo. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei tręšimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

85.8. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

85.9. dalyvauti šioje ekologinėje sistemoje 3 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, teikiant Paraišką kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

85.10. per įsipareigojimų laikotarpį pagal šią ekologinę sistemą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 85.1 papunktyje.

Ekologinės sistemos „Ariamosios žemės keitimas pievomis, jų išlaikymas ir priežiūra“ reikalavimai

86. Pagal šią ekologinę sistemą remiamos veiklos: „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ ir „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“.

Pagal veiklą „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ parama skiriama už ariamosios žemės plotų pavertimą daugiametėmis pievomis.

Pagal veiklą „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“ parama skiriama už daugiamečių pievų išlaikymą ir jų priežiūrą.

87. Pareiškėjai, siekiantys gauti paramą pagal šios ekologinės sistemos remiamas veiklas „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ ir „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“, privalo:

87.1. pagal kiekvieną veiklą atskirai deklaruoti bendrą ne mažesnę kaip 0,5 ha tinkamą kiekvienai veiklai naudmenų plotą, sudarytą iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų;

87.2. kai dalyvaujama veikloje „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“, deklaruoti laukus plotuose, kurie praėjusius 4 metus buvo laikomi kaip ariamoji žemė (Klasifikatoriaus I–IV grupės kodai) arba DGI 2023 m., Klasifikatoriaus kodu AKP. Pagal šią veiklą paramai yra netinkami ariamosios žemės plotai (deklaruoti Klasifikatoriaus kodu AGP), kuriuos privaloma atkurti kaip daugiameses pievas pagal 1 GAAB standartą.

Kai dalyvaujama veikloje „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“, pažymėti laukus sutartiniu kodu DG daugiametėse pievose (Klasifikatoriaus kodai DGP ir EPG);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

87.3. kai dalyvaujama veikloje „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“, pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d. pasėti žolinius augalus ar jų mišinį (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai ir (ar) Klasifikatoriaus kodas GPŽ), išskyrus atvejus, kai minėti žoliniai augalai ar jų mišinys buvo įsėti į prieš tai auginamus žemės ūkio augalus.

Kai dalyvaujama veikloje „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“, pirmaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais iki einamųjų metų rugpjūčio 15 d. įsėti žolinius augalus ar jų mišinį (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai ir (ar) Klasifikatoriaus kodas GPŽ), taikant bearimes technologijas;

87.4. nearti, neįdirbti bearimėmis technologijomis, įkurtų ar prižiūrimų pievų ir jų nepersėti antraisiais–penktaisiais įsipareigojimų laikotarpio metais;

87.5. nenaudoti augalų apsaugos produktų, netręšti mineralinėmis trąšomis;

87.6. kai dalyvaujama veikloje „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“, neįrengti naujų sausinimo, drėkinimo sistemų;

87.7. kasmet prižiūrėti pievas – nuganyti (ganiavos laikotarpis neribojamas, būtina, kad deklaruojamuose laukuose būtų ūkinių gyvūnų buvimo lauke požymių – ekskrementų liekanų, išguldytos ir (arba) nuėstos žolės ar kitų požymių, ganiavos laikotarpis neribojamas) ir (arba) nušienauti Taisyklių 8.1 papunktyje nustatyta tvarka ir terminais;

87.8. jei valdoje kituose plotuose yra naudojamos mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems trešiamiesiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas: lauko atpažinimo numerį (KŽS ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), Klasifikatoriaus kodą arba augalo pavadinimą, trešiamą plotą, trąšos pavadinimą, panaudotos trąšos kiekį (kg), panaudotos trąšos kiekį (kg į ha), trąšų kiekį perskaičiavus pagal azoto kiekį (kg į ha), trešimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų panaudojimo. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei trešimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

87.9. jei valdoje kituose plotuose yra naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams. Ši nuostata netaikoma ekologiškai ūkininkaujantiems pareiškėjams.

Ekologiškai ūkininkaujantys pareiškėjai privalo pildyti Ekologinės gamybos žurnalą, kaip nustatyta Ekologinės gamybos žurnalo pildymo tvarkos apraše.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pirmos paraiškų teikimo laikotarpio dienos;

87.10. dalyvauti kiekvienoje veikloje 5 metus, kaip nustatyta Taisyklių 33 punkte, Paraišką teikiant kasmet ir deklaruojant tuos pačius plotus. Prisiimtų įsipareigojimų trukmė negali būti keičiama;

87.11. per įsipareigojimų laikotarpį pagal kiekvieną veiklą pirmaisiais metais deklaruoto ploto nepadidinti daugiau kaip 10 proc., bet ne daugiau kaip 1 ha, ir nesumažinti jo daugiau kaip 10 proc. Po deklaruoto ploto sumažinimo bendras tinkamas paramai plotas negali būti mažesnis, nei nustatytas Taisyklių 87.1 papunktyje.

88. Pagal veiklą „Ariamosios žemės keitimas daugiametėmis pievomis“ deklaruoti plotai, pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, turės tapti daugiametėmis pievomis.

Pagal veiklą „Daugiamečių pievų išlaikymas ir priežiūra“ deklaruoti plotai, pasibaigus įsipareigojimų laikotarpiui, turės išlikti daugiametėmis pievomis.

VII SKYRIUS

PARAIŠKOS TEIKIMO IR DUOMENŲ APDOROJIMO TVARKA

89. Paraiškų teikimo laikotarpis nustatomas kiekvienais metais atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu. Paraiškos teikiamos savivaldybės, kurioje registruotas pareiškėjo valdos centras, seniūnijose ir (ar) struktūriniame padalinyje arba užsisakius elektroninę paslaugą Elektroninių valdžios vartų portale <https://www.epaslaugos.lt>. Elektroninio žemėlapio struktūra, duomenų atvaizdavimo tvarka ir elektroninio įbraižymo reikalavimai nurodyti Taisyklių 7 priede.

90. Pareiškėjas arba jo atstovas (įgaliotas asmuo, tėvai, tėviai, globėjai, rūpintojai):

90.1. paraiškų teikimo laikotarpiu seniūnijos darbuotojui pateikia:

90.1.1. laisvos formos dokumentą ar skaitmeninę laikmeną su pagrindiniais Paraiškai užpildyti reikalingais duomenimis (vietovėje išmatuotų laukų plotų schemą arba brėžinį su nurodytais laukų kraštinių ilgiais, lauko kraštinės (-ių) atstumais iki stabilių objektų (pvz., pastatų, kelių, melioracijos griovių ir pan.), laukų plotais bei naudmenų pavadinimais);

90.1.2. žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais), kai pareiškėjas praėjusiais metais neteikė Paraiškos, kai pareiškėjas deklaruoja per praėjusius dvejus metus visiškai nedeklaruotus didesnius nei 2 ha naudmenų ir kitus plotus, taip pat kai pareiškėjo nurodytoje vietoje jau yra įbraižyti kito pareiškėjo laukai ir nepavyksta išspręsti dvigubo deklaravimo. Jei deklaruoti plotai valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, pareiškėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai nurodyta valdoma žemės sklypo dalis;

90.1.3. pasą arba asmens tapatybės kortelę (taip pat teikiant Paraišką per Elektroninių valdžios vartų portalą);

90.1.4. teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą įgaliojimą, kai Paraišką teikia pareiškėjo įgaliotas asmuo ir (arba) kai Paraišką teikia juridinis asmuo;

90.1.5. juridinio asmens vadovo paskyrimo, išrinkimo dokumentą, pažymą arba jos išrašą iš Juridinių asmenų registro ir asmens tapatybės patvirtinimo dokumentą, kai Paraišką teikia juridinio

asmens vadovas. Jeigu juridinio asmens vadovas pateikia Juridinių asmenų registro išrašą, kuriame nurodytas vadovas, ir asmens tapatybės patvirtinimo dokumentą, kitų šiame papunktyje išvardytų dokumentų pateikti nereikia;

90.1.6. nepilnamečio asmens gimimo įrašą liudijantį išrašą, kai Paraišką teikia nepilnamečiam pareiškėjui atstovaujantis asmuo (tėvai, globėjai, įtėviai);

90.1.7. teismo sprendimą, kai Paraišką teikia neveiksniu pripažintam fiziniam asmeniui atstovaujantis asmuo;

90.1.8. pareiškėjo mirties įrašą liudijantį išrašą, paveldėjimo teisės liudijimą (jeigu Paraiškos teikimo metu jis yra išduotas paveldėtojui), kai Paraišką teikia mirusio fizinio asmens valdos paveldėtojas;

90.1.9. informaciją apie išsėtą sertifikuotų sėklų kiekį pagal atskirą augalą ir lauką, apie sėklos įsigijimą (ar sėkla įsigyta ne anksčiau kaip prieš 24 mėnesius iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) ir sertifikuotos sėklos įsigijimo faktui pagrįsti reikalingus dokumentus (jeigu prašoma paramos pagal kompleksinės ekologinės sistemos veiklą „Sertifikuotos sėklos naudojimas“), apie medžių ar krūmų sodinukų įsigijimą (ar sodinukai įsigyti ne anksčiau kaip prieš 12 mėnesių iki einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos) (jeigu prašoma paramos pagal kompleksinės ekologinės sistemos veiklą „Kraštovaizdžio elementų priežiūra“), apie jaunojo ūkininko pasirengimą ūkininkauti (ar ūkininkas atitinka bent vieną iš reikalavimų – yra įregistravęs ūkininko ūkį, pateikti dokumentai pagrindžia įgytą žemės ūkio ir (arba) veterinarijos srities išsilavinimą ar kvalifikaciją, ar kompetenciją, įgytą išklausus su žemės ūkio veikla susijusius mokymus, ar praktinę ūkininkavimo patirtį);

90.2. deklaruodamas kvietrugius, kviečius, miežius, avižas, rugius, rapsus, linus, lubinus, liucernas, pupas, vikius, žirnius, kurių bendras plotas yra 30 ha ir daugiau, ir (arba) bulves, kurių bendras plotas yra 10 ha ir daugiau, nurodo deklaruojamame lauke auginamų Taisyklių 4 priede nustatytų augalų veisles ir ar jos sertifikuotos;

90.3. paraiškų teikimo laikotarpiu gali jungtis prie PPIS <https://paseliai.vic.lt> per Elektroninių valdžios vartų portalą, pasirinkdamas vieną iš būdų, kuriuo gali patvirtinti savo tapatybę, ir pats užpildyti Paraiškos elektroninę formą ir patvirtinti užpildytą Paraišką (Taisyklių 1 priedas). Prieiga prie PPIS įgaliotiems asmenims ir juridinių asmenų vadovams suteikiama ir panaikinama ŽŪDC nustatyta tvarka;

90.4. pats arba padedamas seniūnijos darbuotojo, naudodamasis PPIS, elektroniniu būdu įbraižo deklaruojamus naudmenų ir (arba) kitus plotus bei pateikia kitus Paraiškos duomenis;

90.5. pildydamas Paraišką, turi nurodyti vieną iš siūlomų (neregistruotu laišku, elektroniniu paštu, trumpąja žinute mobiliuoju telefonu) papildomą jo informavimo būdą apie Paraiškos administravimo eigą. Tada, kai pareiškėjas pageidauja, jog informacija apie jo Paraiškos vertinimo

rezultatus elektroniniu paštu būtų teikiama ir savivaldybių žemės ūkio skyriams, Paraiškoje tai nurodo. Nepriklausomai nuo pareiškėjo pasirinkto papildomo būdo, informacija apie pareiškėjo pateiktą Paraišką pateikiama Agentūros informaciniame portale <https://portal.nma.lt> (toliau – Portalas);

90.6. pasirašydamas Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškų priėmimo registracijos žurnale (toliau – Paraiškų priėmimo registracijos žurnalas) (Taisyklių 5 priedas) patvirtina, kad Paraiškos (Taisyklių 1 priedo forma) duomenys, kuriuos seniūnijos darbuotojas įvedė į PPIS pagal pareiškėjo pateiktus duomenis ir Paraiškos pildymo instrukciją (Taisyklių 2 priedas), yra teisingi ir sutinka, kad seniūnijos darbuotojas patvirtintų Paraišką. Seniūnijos darbuotojui patvirtinus Paraišką, pareiškėjas ir seniūnijos darbuotojas pasirašo išspausdintame Paraiškos egzemplioriuje, kuris lieka pareiškėjui;

90.7. kuris pats pildo Paraiškos elektroninę formą, PPIS patvirtina Paraiškos duomenis ir Paraiška laikoma pateikta;

90.8. einamaisiais metais gali pateikti tik vieną Paraišką;

90.9. kuris buvusius netinkamus paramai plotus pavertė tinkamais (iškirto medžius, išrovė kelmus, išvežė nupjautus medžius ir medžių liekanas, sutvarkė daugiames pievas su gamtiniais objektais ar akmenų krūvas ir kt.) arba, kai tinkami paramai plotai virto netinkamais (pastatyti pastatai, iškastas vandens telkinys, griovys, nutiestas kelias ir kt.), pats arba padedamas seniūnijos darbuotojo PPIS elektroniniu būdu nurodo ir aprašo išankstinius KŽS ribų pasikeitimus ir (arba) naudmenų sluoksnio pakeitimus (nurodo einamaisiais metais išartus daugiamečių pievų, deklaruotų 5 metus iš eilės ganyklų ir pievų iki 5 metų plotus, panaikintų arba naujai pasodintų daugiamečių sodinių plotus). Einamųjų metų paraiškų teikimo laikotarpiu PPIS aprašomi ir užmirkę netinkami paramai plotai, kurie žemės dirbimo (sėjos, augalų vegetacijos ir derliaus nuėmimo) sezono metu yra sausi ir tinkami žemės ūkio veiklai vykdyti. Pareiškėjai taip pat gali nurodyti kraštovaizdžio elementus, kurie nebuvo įtraukti į kraštovaizdžio elementų sluoksnį arba kuriuos reikia patikslinti ar panaikinti, o einamaisiais metais deklaruotiems kraštovaizdžio elementams, kurių nėra kraštovaizdžio elementų sluoksnyje, privalo aprašyti KŽS ribų pasikeitimus iki einamųjų metų deklaravimo pabaigos. Pareiškėjai užsodinę naujus medėjančius kraštovaizdžio elementus – medžių ir krūmų juostas – KŽS ribų pasikeitimus privalo aprašyti iki gruodžio 1 d. Aprašant išankstinius KŽS ribų pasikeitimus, padedamas taškas arba įkeliamas pasikeitimo ploto matavimas ir vietovės nuotrauka su vietovės nuoroda, kurioje turi būti matomi nustatyti vietą padedantys objektai (medžiai, kelias, upė, namas ir pan.).

ŽŪDC tikslindamas KŽS_DR5LT pagal išankstinių KŽS ribų aprašymų metu aprašytus pasikeitimus, vadovaujasi einamųjų metų ortofotografine medžiaga arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinių nuotraukų informacija, palydovo „Sentinel“ vaizdais bei kita medžiaga. Kai įkeltas

matavimas yra neteisingas ar prieštarauja minėtai kartografinėi medžiagai, aprašytas KŽS pasikeitimas netikslinamas. Jei ŽŪDC einamųjų metų ortofotografinės medžiagos arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinių nuotraukų neturi ir pagal turimą aktualią ortofotografinę medžiagą KŽS pataisyti negali – vyksta į patikras vietoje. Patikros vietoje metu nustačius, kad išankstinio KŽS ribų aprašymo metu aprašytas pasikeitimas neatitinka tikrovės (pareiškėjas neiškirto medžių, neišrovė kelmų ir neišvežė nupjautų medžių ar medžių liekanų, nesutvarkė daugiamečių pievų su gamtiniais objektais ar akmenų krūvų ir kt.), KŽS ribos netikslinamos, o vėlesniais metais to paties pareiškėjo aprašyti KŽS ribų pasikeitimai bus tikslinami tik tada, kai ŽŪDC gaus vėlesnių metų naujausią ortofotografinę medžiagą arba labai aukštos skiriamosios gebos palydovinę informaciją;

90.10. Paraiškos teikimo ir keitimo metu gali deklaruoti tik tuos valstybinės žemės plotus, kuriuos teisėtai naudoja ar valdo, ir įbraižyti grafiniuose valstybinės žemės duomenyse nurodytą plotą. Šiems plotams, išskyrus kraštovaizdžio elementus (Klasifikatoriaus kodai KEK, KEJ, KEM, KEG, KEV, KEP), įbraižymo metu patenkant į „valstybinės žemės“ ir (arba) „laisvos valstybinės žemės“ sluoksnius, tos žemės naudojimo ar valdymo teisės patvirtinimo dokumentai turi būti registruoti Valdų registre iki Paraiškos patvirtinimo ir (ar) keitimo datos. Minėtų dokumentų nesant Valdų registre, nebus galima įbraižyti šių valstybinės žemės plotų. Įbraižant valstybinės žemės plotus, taikoma 10 proc., bet ne daugiau nei 2 ha paklaida laukui;

90.11. ketinantis sertifikuoti ūkinius gyvūnus pagal Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus, pildydamas Paraišką, tam skirtoje skiltyje nurodo, kokias ūkinių gyvūnų rūšis pageidauja sertifikuoti;

90.12. kai ALNSIS nustato, kad žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus nėra įvykdytas iki reikalavimo įvykdymo termino pabaigos, pareiškėjas gali per 10 darbo dienų pateikti įrodymą apie įvykdytą reikalavimą mobiliąja programa „NMA agro“. Nuotraukos gali būti teikiamos tik per mobiliąją programą „NMA agro“, o pareiškėjas, neturintis galimybės pateikti įrodymo per mobiliąją programą „NMA agro“, apie tai informuoja Agentūrą raštu ar el. paštu alnsis@nma.lt nurodydamas valdos numerį, fizinio asmens – vardą ir pavardę ar juridinio asmens – įmonės pavadinimą;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

90.13. turi teisę, atsižvelgdamas į Portale skelbiamus ALNSIS rezultatus, iki rugsėjo 15 d. atsisakyti paramos už deklaruotą lauką (išskyrus tuos atvejus, kai pareiškėjas buvo informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar Paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus) arba iki rugpjūčio 15 d. keisti Klasifikatoriaus kodą, paramos priemonių sutartinį kodą ar žymėjimą, kai pakeitus Klasifikatoriaus kodą paramos priemonių sutartinis kodas ar žymėjimas tampa nesuderinamas su Klasifikatoriaus kodu (išskyrus tuos atvejus, kai pareiškėjas buvo

informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar Paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus) Taisyklių 93.5 papunktyje nustatyta tvarka.

91. Pareiškėjui neįgyvendinus Taisyklių 90.12 papunktyje nurodytų veiksmų, parama už tinkamumo reikalavimų neatitinkančius laukus neskiriama.

92. Pasibaigus paraiškų teikimo laikotarpiui, pavėluotai paraiškos priimamos 10 kalendorinių dienų, už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) tiesioginių išmokų už plotą sumą mažinant 1 proc.

Pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpiui, Paraiška priimama tik tais atvejais, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Tokiais atvejais pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybes), bet ne vėliau kaip iki einamųjų metų spalio 1 d., seniūnijos darbuotojui kartu su Paraiška pateikia prašymą priimti pavėluotai teikiamą Paraišką ir vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentus, kuris į PPIS įveda Paraiškos duomenis ir Paraiška patvirtinama. Vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentai PPIS neregistruojami, o jų originalai siunčiami paštu Agentūrai. Pareiškėjas gali pats pateikti Paraišką, ją užpildydamas PPIS, o prašymą priimti pavėluotai teikiamą Paraišką ir vėlavimo priežasties pagrindimo dokumentus išsiųsti paštu Agentūrai. Agentūra, gavusi minėtus dokumentus, priima sprendimą dėl vėluojančios Paraiškos priėmimo.

Po einamųjų metų spalio 1 d. paraiškos visais atvejais nepriimamos.

93. Pasikeitus deklaruotiems duomenims po Paraiškos pateikimo:

93.1. pareiškėjas iki einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos gali pakeisti patvirtintos Paraiškos duomenis savivaldybės, kurioje registruotas pareiškėjo valdos centras, seniūnijose ir (ar) struktūriniame padalinyje. Seniūnijos darbuotojas pakeičia patvirtintos Paraiškos duomenis, o pareiškėjas, pasirašydamas Prašymų pakeisti Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškų duomenis priėmimo registracijos žurnale (toliau – Prašymų pakeisti paraiškų duomenis priėmimo registracijos žurnalas) (Taisyklių 6 priedas), patvirtina, kad pakeisti patvirtintos Paraiškos duomenys, kuriuos seniūnijos darbuotojas įvedė į PPIS pagal jo pateiktus duomenis ir Paraiškos pildymo instrukciją (Taisyklių 2 priedas), yra teisingi ir sutinka, kad seniūnijos darbuotojas patvirtintų prašymą pakeisti Paraiškos duomenis. Seniūnijos darbuotojui patvirtinus Prašymą pakeisti paraiškos duomenis, pareiškėjas ir seniūnijos darbuotojas pasirašo spausdintame Prašymo pakeisti paraiškos duomenis egzemplioriuje, kuris lieka pareiškėjui;

93.2. pareiškėjas iki einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos gali pakeisti juos pats, prisijungęs prie PPIS. PPIS patvirtinus Prašymą pakeisti paraiškos duomenis, Prašymas pakeisti paraiškos duomenis laikomas pateiktu;

93.3. Prašymas pakeisti paraiškos duomenis, pateiktas pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpiu, laikomas pavėluotai pateiktu ir už kiekvieną pavėluotą darbo dieną tiesioginės išmokos už visą lauką (jei yra įbraižomas naujas laukas ar įbraižytas laukas dalijamas į kelis laukus) arba didinamą lauko dalį (jei yra didinamas jau įbraižytas laukas) mažinamos 1 proc., išskyrus atvejus, kai:

93.3.1. keičiami Paraiškos pirmajame lape nurodyti duomenys ar atsisakoma paramos už atskirus laukus ar paramos pagal visą Paraišką;

93.3.2. keičiamas deklaruojamų naudmenų ar kito ploto Klasifikatoriaus kodas, nekeičiant prašomos paramos sumos. Tais atvejais, kai yra keičiamas Klasifikatoriaus kodas, Prašymas pakeisti paraiškos duomenis, pateiktas paraiškų teikimo laikotarpiu, nelaikomas pavėluotai pateiktu;

93.3.3. taisoma įbraižytų laukų grafinė konfigūracija (netikslaus deklaruojamų laukų įbraižymo atveju), ir toks taisymas galimas be Paraiškos 2 lapo lentelės duomenų (įbraižytų laukų ploto) keitimo;

93.4. Pareiškėjas pasibaigus pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpiui iki kitų metų kovo 1 d. gali pats arba seniūnijoje pagal pareiškėjo valdos centro adresą pataisyti einamaisiais metais patvirtintoje Paraiškoje esančias akivaizdžias klaidas, kurias, remdamasi bendru tam tikro atvejo vertinimu, pripažino Agentūra, arba deklaruoti pagal ekologinę gamybą sertifikuojamus laukus;

93.5. pareiškėjas Taisyklių 93.1 arba 93.2 papunkčiuose nustatyta tvarka nuo einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos iki rugsėjo 15 d. gali atsisakyti paramos už lauką, kai ALNSIS nustatė lauko neatitiktį žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams, išskyrus tuos atvejus, kai pareiškėjas buvo informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar Paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus, ar iki rugpjūčio 15 d. keisti Klasifikatoriaus kodą, kai ALNSIS nustatė Klasifikatoriaus kodo neatitiktį deklaruotam, išskyrus tuos atvejus, kai pareiškėjas buvo informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar Paraiškoje aptiktas klaidas arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus ar patikros vietoje metu nustatytus pažeidimus. Taip pat, kai ALNSIS nustatė lauko neatitiktis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams, paramos atsisakyti už lauką ar keisti Klasifikatoriaus kodą gali pirmiau nurodytais atvejais ir terminais pateikdamas prašymą Agentūrai.

94. Jeigu prieš tai, kai pareiškėjas seniūnijos darbuotojo padedamas pakeičia Paraiškos duomenis (arba prieš tai, kai pareiškėjas pakeičia juos pats, prisijungęs prie PPIS), Agentūra buvo

pranešusi pareiškėjui apie ketinimą atlikti patikrą vietoje ar apie Paraiškoje aptiktas klaidas, pareiškėjui taikomos sankcijos (išskyrus ALNSIS nustatytas neatitiktis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams), nurodytos Taisyklių 108 punkte.

95. Jeigu pareiškėjas nori atsisakyti paramos už visą Paraišką arba jos dalį, jis tai gali padaryti nuo Paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos. Sankcijos pareiškėjui už atsisakytą visą Paraišką arba jos dalį netaikomos, jei iki paramos už atskirus laukus ar paramos pagal visą Paraišką atsisakymo dienos pareiškėjas nebuvo jo pasirinktu būdu informuotas apie Agentūros planuojamą patikrą vietoje ar Paraiškoje aptiktas klaidas (išskyrus ALNSIS nustatytas neatitiktis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams) arba apie Agentūros prašymą pateikti deklaruojamų plotų valdymo teisę patvirtinančius dokumentus.

96. Jeigu pareiškėjas nori pakeisti Paraiškos pirmajame lape nurodytus duomenis, jis tai gali padaryti nuo Paraiškos pateikimo iki paramos gavimo dienos. Pasibaigus paraiškų priėmimo terminui, Paraiškoje nurodyta banko sąskaita ar kontaktiniai duomenys (adresas, telefonas, el. pašto adresas) gali būti tikslinami, raštu pateikus prašymą Agentūrai, PPIS arba per Portalą. Teikiant Agentūrai prašymus pakeisti banko sąskaitą, į kurią bus pervedamos paramos lėšos, prašymą pasirašiusio asmens parašo tikrumas turi būti patvirtintas teisės aktų nustatyta tvarka arba pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu. Patvirtinti pasirašiusio asmens parašo tikrumą taip pat gali Agentūros darbuotojas. Pareiškėjas privalo nurodyti tik savo asmeninę banko sąskaitą.

97. Informaciją apie savo duomenis pareiškėjas gali rasti Portale arba teirautis Agentūroje telefonais, nurodytais Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt, elektroniniu būdu, užduodamas klausimą interneto svetainės skiltyje „Susisiekite“, arba raštu ar atvykęs į Agentūrą (Blindžių g. 17, Vilnius), taip pat informacijos gali kreiptis į savivaldybes (seniūnijas). Pareiškėjas, teikdamas Agentūrai prašymą raštu ar elektroniniu paštu, turi nurodyti savo vardą, pavardę, asmens kodo keturis paskutinius skaitmenis, valdos numerį, gyvenamąją vietą (fizinis asmuo), įmonės pavadinimą, kodą, buveinės adresą (jei juridinis asmuo) ir kitus kontaktinius duomenis, jeigu pageidautų gauti atsakymą raštu kitu adresu nei gyvenamoji vieta ar kitu būdu.

98. Pareiškėjas laikomas informuotu apie Paraiškoje esančias klaidas nuo informacijos apie jas atsiradimo Portale dienos.

99. Seniūnijos darbuotojas:

99.1. pagal pareiškėjo pateiktus duomenis elektroniniu būdu įbraižo pareiškėjo deklaruojamų naudmenų ar kitų plotų ribas ir pagal Taisyklių 2 priede pateiktą pildymo instrukciją užpildo Taisyklių 1 priede pateiktos Paraiškos elektroninę formą (įveda duomenis į PPIS);

99.2. pareiškėjui informavus, kad valdoje ir (arba) ūkininko ūkyje neįvyko pokyčių nuo paskutinio valdos ir (arba) ūkininko ūkio duomenų atnaujinimo, PPIS nurodo, kad atnaujinami valdos ir (arba) ūkininko ūkio duomenys. Jei valdoje ir (arba) ūkininko ūkyje vyko pasikeitimų, seniūnijos

darbuotojas, turintis prieigą prie Valdų ir Ūkininkų ūkių registrų portalo, pagal pareiškėjo pateiktus dokumentus, kuriais įrodomi pasikeitimai, atnaujina valdos ir (arba) ūkininko ūkio duomenis;

99.3. sutikrina pareiškėjų, siekiančių gauti jaunojo ūkininko išmoką, paramą už sertifikuota sėkla apsėtus plotus, už įsigijamus medžių ar krūmų sodinukus, įrengiant naujus kraštovaizdžio elementus teikiamus dokumentus, kaip nurodyta Taisyklių 11.4, 52.6 ir 60.8 papunkčiuose, ir, vadovaudamasis šiais dokumentais, užpildo Paraišką;

99.4. patvirtina į PPIS įvestus Paraiškos duomenis, kai pareiškėjas Paraiškų priėmimo registracijos žurnale parašu patvirtina, kad duomenys teisingi, ir sutinka, kad seniūnijos darbuotojas patvirtintų Paraišką;

99.5. patvirtinus Paraišką, pasirašo spausdintame Paraiškos egzemplioriuje ir Paraiškų priėmimo registracijos žurnale;

99.6. teikia pasirašytos Paraiškos egzempliorių pareiškėjams;

99.7. priima iš pareiškėjų kitus dokumentus;

99.8. priima sprendimą dėl nustatytų įbraižytų laukų dvigubo deklaravimo (grafinio persidengimo). Nustatęs didesnio kaip 1 ha deklaruoto ploto persidengimą, pareikalauja iš pareiškėjų, kurių deklaruoti plotai dengiasi, pateikti persidengiančio ploto žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais). Jeigu deklaruoti plotai valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, pareiškėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis. Jei persidengiantis plotas yra mažesnis kaip 1 ha, minėtų dokumentų nereikalaujama, o parama už šiuos persidengiančius plotus neskiriama nė vienam pareiškėjui;

99.9. pareiškėjo prašymu iki einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos pakeičia Paraiškos duomenis bei užpildo Prašymų pakeisti paraiškų duomenis priėmimo registracijos žurnalą;

99.10. PPIS pagal pareiškėjo pateiktą informaciją elektroniniu būdu aprašo išankstinius KŽS (atpažinties kodas bl1, bl1b, bl2 (išskyrus Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus miestų savivaldybių teritorijas), bl3, bl3g, bl3j, bl4, bl6, bl9, bl9u, bl9p) ribų pasikeitimus ir (arba) naudmenų sluoksnio pasikeitimus, ir (arba) galimai tinkamus kraštovaizdžio elementus;

99.11. teikia informaciją paramos teikimo klausimais;

99.12. gavęs iš Agentūros arba ŽŪDC informaciją apie Paraiškoje nustatytus netikslumus ar Paraiškos vertinimo rezultatus, informuoja pareiškėjus apie tai;

99.13. gavęs iš Agentūros informaciją apie ALNSIS nustatytus dar neįvykdytus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus, informuoja pareiškėjus dėl įrodymų pateikimo Taisyklių 90.12 papunktyje nustatyta tvarka;

99.14. atsako už jiems teikiamų pareiškėjų asmens duomenų apsaugą teisės aktų nustatyta tvarka;

99.15. įveda Paraiškos duomenis į PPIS ir juos tvirtina. Saugo ir prireikus nustatyta tvarka Agentūrai teikia Paraiškų priėmimo ir (arba) Prašymų pakeisti paraiškų duomenis registracijos žurnalus;

99.16. perduoda Agentūrai kitus dokumentus.

100. Agentūra:

100.1. skelbia informaciją Portale, praneša pareiškėjams vienu iš būdų, kuriuo pareiškėjas sutiko būti papildomai informuotas: neregistruotu laišku, elektroniniu paštu arba trumpąja žinute mobiliuoju telefonu, taip pat savivaldybėms apie paraiškose ar kituose dokumentuose nustatytas klaidas ar neatitiktis, kai nustatoma: neteisingas deklaravimas, deklaruotų plotų persidengimas, Paraiškos duomenų neatitiktis (nesutampa bendrieji duomenys ir pan.), neteisingų pareiškėjo banko sąskaitos duomenų pateikimas ir kitos deklaravimo klaidos;

100.2. apie patikros vietoje nustatytas neatitiktis ir klaidas pareiškėjus informuoja Portale, elektroniniu paštu arba neregistruotu laišku siųsdama informaciją apie patikrą vietoje arba nuotolinę patikrą;

100.3. nustačiusi didesnio kaip 1 ha deklaruoto ploto persidengimą, pareikalauja pareiškėjų, kurių deklaruoti plotai dengiasi, pateikti persidengiančio ploto žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kartu su kadastro žemėlapiais (žemės sklypų planais). Jeigu pareiškėjas deklaruoja plotus, valdomus kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis), ir nėra notariškai patvirtinta bei viešajame registre įregistruota naudojimosi žemės sklypu tvarka, jis privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis. Jeigu, vadovaujantis pareiškėjų pateiktais dokumentais, dvigubo deklaravimo problema neišsprendžiama, Agentūra atlieka patikrą vietoje. Esant mažesniam kaip 1 ha persidengiančiam plotui, minėtų dokumentų nereikalaujama ir parama už šiuos plotus neskiriama nė vienam pareiškėjui;

100.4. vadovaudamasi Europos Sąjungos teisės aktų ir kitų teisės aktų nuostatomis, už neteisingai deklaruotą plotą pareiškėjams sumažina mokėtiną arba susigrąžina išmokėtą paramą;

100.5. atlieka patikrą vietoje ir (arba) nuotolinę patikrą, ir (arba) nuotolinį žemės ūkio veiklų stebėjimą deklaruotose laukuose naudojant ALNSIS. Patikros vietoje metu Agentūros darbuotojas turi teisę įvažiuoti į tikrinamus žemės sklypus arba sklypus, kuriais reikia pasiekti tikrinimo vietą. Pareiškėjų pageidavimu elektroniniu paštu teikia skaitmeninius patikrų vietoje duomenis *.SHP formatu;

100.6. administruoja paraiškas, informuoja pareiškėjus jų pasirinktu būdu apie Paraiškos ar kitų dokumentų atmetimą, nurodyma tokio sprendimo priėmimo priežastis;

100.7. teikia ŽŪDC paraiškų duomenis, kurie pasikeitė po einamųjų metų pavėluotai teikiamų paraiškų laikotarpio pabaigos;

100.8. skelbia aktualiausius atsakymus į dažniausiai pareiškėjų užduodamus klausimus Agentūros interneto svetainės www.nma.lt skiltyje „Dažniausiai užduodami klausimai“;

100.9. nepažeisdama asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, turi teisę teikti duomenis pareiškėjams ir kitiems duomenų gavėjams teisės aktų nustatyta tvarka;

100.10. gavusi visus reikiamus duomenis, apskaičiuoja galutinę tiesioginių išmokų sumą;

100.11. baigusi administruoti Paraišką, informaciją apie pareiškėjui apskaičiuotas išmokas bei pritaikytas sankcijas skelbia Portale, o jei pareiškėjas pateikė pageidavimą būti informuotas kitu būdu, Agentūra apie jam pritaikytas sankcijas jį taip pat informuoja vienu iš būdų, nustatytų Taisyklių 100.1 papunktyje. Informaciniame pranešime pareiškėjams administravimo metu nustatytos neatitiktys nedetalizuojamos, pateikiama tik rezultatų visuma. Informaciniame pranešime turi būti nurodyta, kad informacija apie fizinių ir juridinių asmenų gautą paramą (pareiškėjo vardas ir pavardė arba pavadinimas, savivaldybė, iš Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai gautos paramos suma, finansuojamų priemonių pobūdis ir aprašymas) bus paskelbta viešai (nurodant laiką, kada ji bus paskelbta) visuomenei informuoti, taip pat gali būti perduota Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos audito ir tyrimų institucijoms, siekiant apsaugoti Europos Sąjungos finansinius interesus;

100.12. nepažeisdama asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų, teikia duomenis savivaldybėms, Lietuvos statistikos departamentui, VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai, kitoms institucijoms, teisės aktų nustatytais terminais ir tvarka teikia ataskaitas Europos Komisijai bei ataskaitas jų pareikalavusioms institucijoms;

100.13. prašymų ir skundų nagrinėjimo bei paraiškų administravimo sistemos tobulinimo tikslais suteikia galimybę Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai prisijungti ir naudotis Portalo duomenimis;

100.14. tais atvejais, kai pareiškėjui apskaičiuotos paramos tiesioginėmis išmokomis sumos negalima pervesti dėl Paraiškoje pateiktų neteisingų atsiskaitomosios sąskaitos duomenų, dėl pareiškėjo mirties, kai valdos perėmėjų pagal paveldėjimo teisę nėra, arba dėl to, kad valdos perėmėjas nepraneša Agentūrai apie valdos perėmimą Taisyklių 121.1 papunktyje nurodyta tvarka, Agentūra ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 1 d. pareiškėjui ir savivaldybei (pareiškėjo mirties atveju – tik savivaldybei), kuriam iš jų pareiškėjas yra pateikęs Paraišką, išsiunčia prašymą per Agentūros nurodytą terminą patikslinti Paraiškos duomenis. Jei pareiškėjas arba valdos perėmėjas nepatikslina Paraiškos duomenų, reikalingų paramai pervesti iki nurodyto termino, Agentūra perveda

į kitą žinomą teisingą pareiškėjo arba valdos perėmėjo asmeninę banko sąskaitą (jeigu pareiškėjui / valdos perėmėjui anksčiau buvo mokėta parama ankstesnių paraiškų pagrindu). Praėjus ne anksčiau kaip trejiems kalendoriniams metams po minėto prašymo išsiuntimo pareiškėjui ir (arba) savivaldybei ir nepavykus pervesti paramos į kitą žinomą pareiškėjo asmeninę banko sąskaitą, Agentūra anuliuoja pareiškėjui apskaičiuotą paramą tiesioginėmis išmokomis ir patikslintų Paraiškos duomenų, reikalingų pinigams pervesti, nepriima;

100.15. įtarusi, kad pareiškėjas keitė deklaruotą plotą, siekdamas gauti didesnę paramos sumą (papildomą perskirstomąją pajamų paramos išmoką (toliau – perskirstomoji išmoka), išmoką jaunajam ūkininkui) ar išvengti išmokų ribojimo (bazinės išmokos ar perskirstomosios išmokos, ar kompleksinės ekologinės sistemos veiklų „Augalų kaita“, „Tarpiniai pasėliai“, „Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“ išmokų), pareikalauja pareiškėjo pateikti plotų, kurių pareiškėjas nedeklaravo praėjusiais metais, žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentus (kai nuosavybės ar žemės valdymo teisė yra registruota VĮ Registrų centre, pareiškėjas gali nurodyti tik registruotų žemės sklypų kadastro bei deklaruoto (-ų) kontrolinio (-ių) žemės sklypo (-ų), lauko (-ų) numerį (-ius), Klasifikatoriaus kodą (-us) bei plotą) ar paprašo nurodyti ploto sumažinimo priežastis. Agentūra pareiškėjui išsiunčia pranešimą dėl būtinų dokumentų patikslinimo, tačiau pareiškėjui nepateikus atsakymo, siunčia pranešimą dėl duomenų patikslinimo praėjusiais metais šį plotą deklaravusiam pareiškėjui, prašydama paaiškinti plotų kitimo priežastis. Pareiškėjui, įrodžiusiam, kad plotas nebuvo pakeistas, siekiant sukurti sąlygas kitam pareiškėjui išvengti perskirstomosios išmokos ar bazinės išmokos, ar kompleksinės ekologinės sistemos veiklų „Augalų kaita“, „Tarpiniai pasėliai“, „Sertifikuotos sėklos naudojimas“, „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“ išmokų ribojimo ar gauti didesnę išmoką, mokamos atitinkamos išmokos;

100.16. gali sustabdyti Paraiškos administravimą, jei kilo abejonų (Agentūroje gautas skundas dėl pareiškėjo veiksmų ar veiklos, taip pat gauta informacija iš valstybinių bei Europos Sąjungos audito institucijų, žiniasklaidoje skelbiama susijusi informacija ir kitais atvejais, kai Agentūrai tampa prieinama atitinkama informacija dėl pareiškėjo veiksmų ar veiklos), kad pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, kol bus gautos išvados dėl jų teisingumo. Jei dėl pareiškėjo veiklos yra pradėtas ar atliekamas ikiteisminis tyrimas ir (ar) išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija ar teismas nagrinėja skundus, susijusius su pareiškėjo veikla, Agentūra gali sustabdyti Paraiškos administravimą, kol bus baigti teisiniai procesai;

100.17. iki gruodžio 1 d. informuoja Žemės ūkio ministeriją ir Europos Komisiją apie paramos tiesioginėmis išmokomis teikimo reikalavimus atitinkančius naudmenų plotus einamaisiais metais;

100.18. iš pareiškėjų pareikalauja žemės valdymo teisės (nuosavybės, nuomos ar panaudos pagrindais) patvirtinimo dokumentų tik tada, kai plotų, kurių valdymo teisę būtina pagrįsti, valdymo

teisės dokumentų po einamųjų metų rugpjūčio 1 d. nėra Valdų registre. Pareiškėjų pateiktus žemės valdymo teisės patvirtinimo dokumentus, kurių duomenų po einamųjų metų rugpjūčio 1 d. nėra Valdų registre, Agentūra gali perduoti savivaldybių administracijoms, kurių teritorijoje yra valdos centras, kad jie būtų įtraukti į pareiškėjų valdas Valdų registre;

100.19. turi teisę paprašyti pareiškėjų pateikti įsipareigojimų įvykdymo įrodymus mobiliąja programa „NMA agro“. Pareiškėjams nepateikus šių įrodymų Agentūra privalo kitais būdais įsitikinti, kaip laikomasi įsipareigojimų;

100.20. skelbia ALNSIS stebimus žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijus, stebėjimo grafiką ir ALNSIS rezultatus Portale;

100.21. elektroninėmis priemonėmis informuoja pareiškėją apie ALNSIS nustatytas neatitiktis žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijams;

100.22. paaiškėjus, kad pareiškėjams, atitinkantiems Taisyklių reikalavimus gauti paramą, parama nebuvo išmokėta dėl administruojančių institucijų klaidų, gali peradministruoti Paraišką, įvertindama administruojančių institucijų klaidų buvimą ar nebuvimą.

101. Paramos lėšos užsakomos ir išmokamos Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 3D-403 „Dėl Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

102. Pareiškėjus patikrai vietoje ar nuotolinei patikrai atrenka Agentūra atsitiktinės atrankos ar rizikos analizės būdu. Prireikus gali būti skiriamos užsakomosios patikros. Bazinės išmokos, papildomos pajamų paramos išmokos jaunajam ūkininkui, papildomos perskirstomosios pajamų paramos išmokos, susietosios pajamų paramos už baltyminių augalų ir cukrinių runkelių auginimą, ekologinės sistemos išmokos (kompleksinės ekologinės sistemos veikla „Augalų kaita“, „Sertifikuotos sėklos naudojimas“), Strateginio plano kaimo plėtros intervencinių priemonių „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, „Vietovės su gamtinėmis ar kitomis specifinėmis kliūtimis“ atveju pareiškėjų atitiktį Taisyklių reikalavimams Agentūra vertina vadovaudamasi ALNSIS rezultatais. Jei atlikus patikrą vietoje nustatomas kitas nei ALNSIS rezultatas paramos gavėjo atitiktis Taisyklių reikalavimams vertinama vadovaujantis patikros vietoje rezultatais.

103. ŽŪDC:

103.1. perduoda Agentūrai paraiškų ir Prašymų pakeisti paraiškų duomenis elektroninius duomenis;

103.2. nepažeisdamas asmens duomenų apsaugą reglamentuojančių teisės aktų turi teisę teikti duomenis pareiškėjams ir kitiems duomenų gavėjams teisės aktų nustatyta tvarka. Statistinę naudmenų ir kitų plotų deklaravimo informaciją teikia institucijoms ir kitiems duomenų gavėjams. Interneto svetainėje www.vic.lt skelbia statistinę naudmenų ir kitų plotų deklaravimo duomenų informaciją;

103.3. atlieka SG perskaičiavimo funkciją ir teikia Agentūrai informaciją apie ūkinių gyvūnų laikytojus: valdoje Taisyklėse nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų skaičių, perskaičiuotą į sutartinius gyvulius, visų deklaruojamų plotų ir Taisyklėse nurodytu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų, perskaičiuotą į sutartinius gyvulius, vidurkio santykį bei bičių šeimų laikytojus ir deklaruotą bičių šeimų skaičių per 10 darbo dienų nuo Taisyklėse nurodyto laikotarpio pabaigos. Prireikus pagal Agentūros atskiru raštu nurodytus terminus ir programas atlieka SG perskaičiavimą ir teikia Agentūrai informaciją apie pasikeitusius SG vienetus;

103.4. perduoda seniūnijų darbuotojams ir (ar) pareiškėjams, kurių deklaruoti plotai persidengia, jų asmens duomenis (vardą, pavardę arba įmonės pavadinimą, valdos atpažinties kodą, telefono numerius, elektroninio pašto adresą) ir persidengiančių deklaruotų plotų informaciją (KŽS numerį, lauko numerį, persidengiantį plotą) deklaruotų plotų persidengimo atvejams išspręsti;

103.5. Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinio KŽS_DR5LT atnaujinimo techninių reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 3D-607 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinio KŽS_DR5LT atnaujinimo techninių reikalavimų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka atnaujinama ir perduoda Agentūrai KŽS_DR5LT.

104. Taisyklių 101 ir 102 punktuose nurodyti veiksmai atliekami pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo procedūrų aprašus, Taisyklių 99 punkte nurodyti veiksmai – pagal ŽŪDC generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo procedūrų aprašus.

VIII SKYRIUS

TIESIOGINIŲ IŠMOKŲ UŽ PLOTĄ APSKAIČIAVIMAS IR SANKCIJŲ TAIKYMAS

105. Gavusi informacijos (skundą, pranešimą ar kt.) apie pareiškėją ir (ar) paramos gavėją iš sklypo (-ų) savininko (su nurodytu kadastriniu arba unikaliu numeriu) arba iš anoniminio asmens apie valstybinės žemės plotą dėl netiksliai ir (arba) neteisėtai deklaruotų plotų (t. y. plotų, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas šių plotų teisėto valdymo teisės ir (arba) šiuose plotuose nevykdo žemės ūkio veiklos), Agentūra ją įvertina ir priima sprendimą dėl sankcijų taikymo. Agentūra, remdamasi žemės sklypo planu ir valdymo teisės pagrindimo dokumentais, rašytiniais bendraturčių sutikimais, nustato, ar pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas teisėtai deklaruoja minėtus plotus. Už paramai deklaruotus plotus, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo

neturėdamas žemės valdymo teisės, taikomos nuostatos dėl deklaravimo neturint valdymo teisės, kaip numatyta Taisyklių 115 punkte ne daugiau kaip už ketverius metus.

106. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinos išmokos sumos.

107. Tada, kai deklaruojami ne visi naudmenų, išskyrus esančius užstatytoje teritorijoje, KŽS (atpažinties kodas bl6) plotai, įskaitant plotus, už kuriuos pareiškėjas nepageidauja gauti išmokų:

107.1. nustatius, kad skirtumo tarp viso deklaruoto ploto ir viso deklaruoto ploto kartu su visu nedeklaruotų laukų plotu sumos santykis su visu deklaruotu plotu viršija 3 proc., bet neviršija 30 proc., bazinė išmoka už naudmenų plotą sumažinama 1 proc.;

107.2. nustatius, kad skirtumo tarp viso deklaruoto ploto ir viso deklaruoto ploto kartu su visu nedeklaruotų laukų plotu sumos santykis su visu deklaruotu plotu viršija 30 proc., bet neviršija 50 proc., bazinė išmoka už naudmenų plotą sumažinama 2 proc.;

107.3. nustatius, kad skirtumo tarp viso deklaruoto ploto ir viso deklaruoto ploto kartu su visu nedeklaruotų laukų plotu sumos santykis su visu deklaruotu plotu viršija 50 proc., bazinė išmoka už naudmenų plotą sumažinama 3 proc.

108. Pareiškėjui, siekiančiam gauti tiesiogines išmokas už plotą (taip pat perskirstomąją išmoką bei išmoką jaunajam ūkininkui), taikomos sankcijos:

108.1. už deklaruotą pluoštinių kanapių lauką ar lauką, kuriame kanapės buvo auginamos kaip tarpinis pasėlis, nemokant tiesioginių išmokų už plotą, jeigu VAT iki einamųjų metų lapkričio 1 d. Agentūrai nepateikia pažymos apie pluoštinių kanapių augintojus ir pluoštinių kanapių mėginiuose nustatytus tetrahidrokanabinolio (toliau – THC) kiekius, arba, jeigu VAT pažymoje nurodoma, kad THC kiekis viršija 0,3 proc.;

108.2. apskaičiuojant papildomą paramos sumažinimą perskirstomajai išmokai, kaip nustatyta Taisyklių 115, 116 punktuose, sankcijos dydis apskaičiuojamas taikant vidutinį išmokos dydį pareiškėjui;

108.3. nustatant neatitiktis Paraiškoje kiekvienam įbraižytam laukui taikoma leistina įbraižymo paklaida. Ji skaičiuojama persidengiančiam laukui pagal formulę $0,75 \times P/10000$ (ha), čia P – lauko išorinis perimetras metrais. Paklaida laukui negali būti didesnė kaip 1 ha. Agentūra, administruodama paraiškas, netaiko sankcijų dėl neteisingo deklaravimo, kai laukas persidengia iki leistinos įbraižymo paklaidos;

108.4. už deklaruotus trumpos rotacijos želdinių plotus, kuriuose neišlaikyti Taisyklių 6.7 papunktyje nustatyti kirtimo terminai, parama neskiriama.

109. Pareiškėjui neleidus atlikti patikros vietoje bent viename jo deklaruotų laukų, jam parama neskiriama. Jei pareiškėjas patikros vietoje metu nepateikia dokumentų, susijusių su prisiimtų įsipareigojimų vykdymu, laikoma, kad jis įsipareigojimo nesilaiko (išskyrus teisės aktuose nustatytus

atvejus, kai pareiškėjui, neturinčiam reikiamų dokumentų patikros vietoje metu, leidžiama per nustatytą laikotarpį pateikti juos Agentūrai).

110. Pareiškėjams, iki einamųjų metų spalio 1 d. nepateikusiems Taisyklių 100.15 papunktyje nurodytų dokumentų, parama neskiriama už visą Paraiškoje deklaruotą plotą bei taikomos nuostatos dėl deklaravimo nepagrindžiant valdymo teisės, kaip nustatyta Taisyklių 115 punkte, iš pateiktų dokumentų nustačius, kad deklaruotas plotas buvo keistas siekiant gauti didesnę paramos sumą ir (ar) išvengti perskirstomosios išmokos ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Augalų kaita“ išmokos, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Tarpiniai pasėliai“ išmokos, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Sertifikuotos sėklos naudojimas“ išmokos, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“ išmokos ribojimo, perskirstomoji išmoka ir (ar) išmoka jaunajam ūkininkui, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Augalų kaita“ išmoka, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Tarpiniai pasėliai“ išmoka, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Sertifikuotos sėklos naudojimas“ išmoka, ir (ar) kompleksinės ekologinės sistemos veiklos „Neariminės tausojamosios žemdirbystės technologijos“ išmoka neskiriama tiek deklaruotą plotą padidinusiems, tiek jį sumažinusiems pareiškėjams. Pagal pateiktus dokumentus nustačius, kad deklaruotas plotas buvo sumažintas, siekiant išvengti bazinės išmokos ribojimo, tiek deklaruotą plotą padidinusiam, tiek jį sumažinusiame pareiškėjui, bazinės išmokos suma proporcingai sumažinama pareiškėjo, kuris sumažino deklaruotą plotą, siekdamas išvengti bazinės išmokos ribojimo, einamųjų metų ir praėjusių metų deklaruoto ploto skirtumu. Pavėluotai šiame punkte nurodyti dokumentai priimami iki einamųjų metų spalio 15 d., už kiekvieną pavėluotą darbo dieną (savaitgaliai, šventinės dienos ir po jų einanti pirma darbo diena laikomi viena darbo diena) paramos sumą mažinant 1 proc. Po einamųjų metų spalio 15 d. šiame punkte nurodyti dokumentai neadministruojami, išskyrus atvejus, kai vėlavimą lėmė nuo pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo valios nepriklausančios aplinkybės (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinės aplinkybės). Esant šioms aplinkybėms, paramos mažinimas (1 proc. už kiekvieną pavėluotą darbo dieną) netaikomas. Plotą padidinusiam pareiškėjui pateikus ne visų Taisyklių 100.15 papunktyje nurodytų laukų žemės valdymo teisės dokumentus parama neskiriama už tą lauką ar lauko plotą, dėl kurio nepateikti dokumentai.

111. Agentūra turi teisę ankstesniais ar einamaisiais metais pateiktas paraiškas administruoti iš naujo bei priimti sprendimus dėl reikalavimo grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos ir (arba) taikyti kitas poveikio priemones už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą atlikusi administracinį patikrinimą ir (arba) patikrą vietoje tada, kai pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nesilaikė paramos suteikimo ar Paraiškoje nustatytų reikalavimų, ar pažeidė paramos gavimo ir naudojimo sąlygas. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą einamųjų metų patikros vietoje metu, arba atnaujinus KŽS_DR5LT, išskyrus atvejus, kai

plotu būklė vietovėje nepakinta, o minėtas plotas tampa paramai netinkamu dėl pasikeitusių teisės aktų reikalavimų, išmokėta parama iš deklaravusio pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo susigražinama už ketverius metus (arba, Agentūrai pagal jos nustatytą tvarką išnagrinėjus ir nustačius atvejus, kad plotas paramai netinkamas mažiau nei ketverius metus, – už tiek metų, kiek plotas buvo netinkamas paramai), skaičiuojant nuo metų, kuriais buvo padarytas (užfiksuotas) pažeidimas, tačiau ne ilgiau nei iki paskutiniųjų metų prieš tai, kuriais buvo daryti ortofotografiniai žemėlapiai (arba, Agentūrai pagal jos nustatytą tvarką išnagrinėjus ir nustačius atvejus, kad plotas paramai netinkamas ilgiau nei iki paskutiniųjų metų prieš tai, kuriais buvo daryti ortofotografiniai žemėlapiai, – už tiek metų, kiek plotas buvo netinkamas paramai, bet ne daugiau kaip už ketverius metus).

112. Teisė gauti išmokas neprarandama, jei nustatyti reikalavimai neįvykdomi dėl aplinkybių, nepriklausančių nuo pareiškėjo valios (nenugalimos jėgos (*force majeure*) ar išimtinių aplinkybių). Tokiais atvejais pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo per 15 darbo dienų nuo tos dienos, kai sužinojo arba galėjo sužinoti apie nuo pareiškėjo valios nepriklausančias aplinkybes, praneša raštu Agentūrai apie minėtas aplinkybes, kartu pateikdamas įrodymo dokumentus.

113. Nustačius neatitiktį bent vienam iš Taisyklių 6 (netaikoma Taisyklių 6.4, 6.5 papunkčiams), 8, 10 punktuose nustatytų reikalavimų ar įsipareigojimų, parama neskiriama už plotą, kuriame nustatytos neatitiktys.

114. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą einamųjų metų patikros vietoje metu, arba atnaujinus KŽS_DR5LT, išskyrus atvejus, kai ploto būklė vietovėje nepakinta, parama neskiriama.

115. Jeigu plotas deklaruojamas neturint valdymo teisės, parama neskiriama už tą deklaruotą plotą, kuriam nepagrindžiama valdymo teisė bei parama papildomai sumažinama 0,5 karto nustatytu plotu deklaruojamu nepagrindžiant valdymo teisės.

116. Jeigu nesilaikoma Taisyklių 5.10.1–5.10.2 papunkčiuose nustatytų reikalavimų parama neskiriama už reikalavimų neatitikusį plotą bei parama papildomai sumažinama 0,5 karto nustatytu reikalavimų neatitinkančiu plotu.

117. Jei deklaruoto ploto skirtumas yra mažesnis arba lygus 0,1 hektaro, remiamas plotas prilyginamas deklaruotam plotui. Ši nuostata netaikoma, jeigu minėtas skirtumas yra didesnis kaip 20 proc. bendro ploto atitinkamai paramai gauti deklaruoto ploto.

118. Jeigu, siekiant gauti paramą pagal ekologines sistemas ar veiklas, nesilaikoma nustatytų reikalavimų ir įsipareigojimų, pareiškėjui taikomos sankcijos:

118.1. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą ar veiklą sumažinama 10 proc. nuo pagal ekologinę sistemą ar veiklą apskaičiuotos paramos sumos už reikalavimo nesilaikymą, kaip nustatyta Taisyklių 85.3 papunktyje;

118.2. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą ar veiklą sumažinama po 5 proc. nuo pagal ekologinę sistemą ar veiklą apskaičiuotos paramos sumos už kiekvieno draudimo nesilaikymą

atskirai, kaip nustatyta Taisyklių 47.4, 60.3.1.1, 60.3.2.1, 60.3.3.1, 60.3.4.1, 60.3.5.1, 60.3.6.1, 60.3.7.1, 60.4.1, 60.5.3, 65.7, 68.7, 78.4, 79.3, 81.5, 83.3, 87.5 papunkčiuose;

118.3. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą ar veiklą sumažinama 1 proc. nuo pagal ekologinę sistemą ar veiklą apskaičiuotos paramos sumos už kiekvieno reikalavimo nesilaikymą atskirai, kaip nustatyta Taisyklių 47.9, 47.10, 60.13, 65.8, 65.9, 68.8, 68.9, 77.4–77.7, 78.3, 79.6.1, 79.6.3, 81.8.2, 81.8.3, 81.10–81.13, 83.7, 85.7, 85.8, 87.8, 87.9 papunkčiuose;

118.4. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą ar veiklą neskiriama, kai nesilaikoma reikalavimų, nustatytų Taisyklių 43.2, 78.7, 79.8, 81.15, 83.4, 83.5 papunkčiuose ir 45, 50, 53, 56 punktuose;

118.5. einamaisiais metais parama neskiriama už deklaruotą lauką, kai nesilaikoma reikalavimų, nustatytų Taisyklių 47.5–47.8, 52.2, 52.4–52.8, 55.3–55.6, 60.6, 60.8–60.10, 65.3–65.5, 68.3–68.5, 85.4–85.6 papunkčiuose;

118.6. einamaisiais metais parama neskiriama už plotą, kuriame nustatytas pažeidimas, kai nesilaikoma reikalavimų, nustatytų Taisyklių 6.4, 43.3–43.5, 43.8, 47.2, 47.3, 52.3, 60.3.1.2, 60.3.1.3, 60.3.2.2, 60.3.2.3, 60.3.3.2, 60.3.3.3, 60.3.4.2, 60.3.5.2, 60.3.5.3, 60.3.6.2, 60.3.7.2, 60.4.2, 60.4.3, 60.5.1, 60.5.2, 60.5.4–60.5.6, 60.7, 65.6, 65.10, 65.12, 68.6, 68.10, 68.13, 71.3–71.6, 74.3–74.6, 77.2, 77.3, 78.2, 78.5, 79.2, 79.5.1–79.5.7, 79.6.4, 81.3, 81.4, 81.7, 81.8.1, 81.9, 83.6, 87.3, 87.4, 87.6, 87.7 papunkčiuose;

118.7. einamaisiais metais parama už ekologinę sistemą ar veiklą neskiriama, o už visus ankstesnius metus parama susigrąžinama, kai nutraukiami įsipareigojimai dalyvauti ekologinėje sistemoje ar veikloje, kurios įsipareigojimų trukmė yra ilgesnė nei vieni metai, kaip nustatyta Taisyklių 43.6, 60.11, 68.11, 71.7, 74.7, 79.7, 81.14, 85.9, 87.10 papunkčiuose ir 88 punkte;

118.8. einamaisiais metais parama neskiriama už sumažintą (padidintą) plotą ir grąžinama per įsipareigojimų laikotarpį už sumažintą (padidintą) plotą, viršijantį leistiną ribą, gauta parama, kaip nustatyta Taisyklių 43.7, 55.8, 60.12, 68.12, 71.8, 74.8, 79.9, 81.16, 85.10, 87.11 papunkčiuose;

118.9. pareiškėjams (jeigu jiems taikoma Taisyklių 39–41 punktuose nustatyta Veiksmingumo ir efektyvumo metodika), kurie negamybinei veiklai skyrė mažiau kaip 1 proc. deklaruotos ariamosios žemės (nustatoma Paraiškos administravimo arba patikros vietoje metu), kaip nustatyta Taisyklių 39.1 papunktyje, einamaisiais metais parama už gamybinę (-es) veiklą (-as), pasirinktą (-as) iš nurodytųjų Taisyklių 39.2 papunktyje, neskiriama. Ši nuostata netaikoma, jeigu buvo pasirinkta daugiau nei viena negamybinė veikla ir išlaikomas vienos negamybinės veiklos įvykdymo reikalavimas, jai skiriant ne mažiau kaip 1 proc. deklaruotos ariamosios žemės;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

118.10. sankcijos ir paramos susigrąžinimas netaikomi, jei įsipareigojimų vykdymas nepasibaigus jų laikotarpiui nutraukiamas, kai: nuomojamos ar panaudos sutarties pagrindu valdomos valstybinės žemės nuomos ar panaudos sutartis nutraukiama valstybės iniciatyva; valstybės iniciatyva nustatomas servitutas pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo deklaruoto pagal ekologinę sistemą ploto daliai; valdos perėmėjas su valda arba dalimi valdos perima perleidėjo prisiimtus įsipareigojimus; valstybės institucija patikslina elektroninio žemėlapiu, esančio PPIS, sluoksnius ir dėl to pasikeičia pagal ekologines sistemas deklaruoti plotai; einamaisiais metais nesilaikoma įsipareigojimų dėl objektyvių aplinkybių (lauke ar jo dalyje buvo tvarkomas valstybės turtas ir pan.) ir jeigu pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nuo nurodytų aplinkybių sužinojimo nedelsdamas raštu, bet ne vėliau kaip per 15 darbo dienų, informavo Agentūrą; nuomojamos ar panaudos rašytinės sutarties pagrindu valdomos privačios žemės nuomos ar panaudos rašytinė sutartis nutraukiama nuomotojo reikalavimu ar iniciatyva arba nepratęsiama suėjus nuomos terminui; deklaruojamo lauko dalys patenka į kito asmens nuomos pagrindais valdomus valstybinės žemės plotus, kurie ankstesniais metais buvo paramos gavėjo deklaruojami pagal dirbimo (priežiūros) faktą.

119. Paramos sumažinimo, neskyrimo, sankcijų taikymo pagal kiekvieną tiesioginių išmokų schemą eilės tvarka:

119.1. sankcijos, kaip nustatyta Taisyklių 113–116 punktuose;

119.2. suma, gauta taikant Taisyklių 119.1 papunktį, remiamasi apskaičiuojant sumą, kuria sumažinamos išmokos už vėlavimą pateikti Paraišką, pakeisti Paraiškos duomenis arba pavėluotai pateikti dokumentus;

119.3. suma, gauta taikant Taisyklių 119.2 papunktį, remiamasi apskaičiuojant sumą, kuria sumažinamos išmokos už ne visų plotų deklaravimą, kaip nustatyta Taisyklių 107 punkte;

119.4. suma, gauta taikant Taisyklių 119.3 papunktį, remiamasi apskaičiuojant sumą, kuria sumažinamos už kitų reikalavimų, nenurodytų Taisyklių 119.1–119.3 ir 119.5–119.7 papunkčiuose, neatitiktį;

119.5. suma, gauta taikant Taisyklių 119.4 papunktį, remiamasi apskaičiuojant sumą, kuria sumažinamos išmokos kaip nustatyta Reglamento (ES) 2021/2116 17 straipsnyje;

119.6. suma, gauta taikant Taisyklių 119.4 papunktį, remiamasi apskaičiuojant sumą, kuria sumažinamos išmokos, kaip nustatyta Taisyklių 5.17 papunktyje;

119.7. suma, gauta taikant Taisyklių 119.5 ir 119.6 papunkčius, remiamasi apskaičiuojant sumą, kuria sumažinamos išmokos tada, kai nesilaikoma paramos sąlygų, nustatytų Taisyklių 5.5 papunktyje.

120. Vertinant ekologinių sistemų „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ (veiklos „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“ ir „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“), „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, Strateginio plano

kaimo plėtros intervencinės priemonės „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“, tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ ūkinių gyvūnų turėjimo atitiktį bei skaičiuojant paramą, laikomasi tokios eilės tvarkos (eiliškumo):

120.1. ekologinės sistemos „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ veikla „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“ – parama už EB svarbos šlapynių tvarkymą;

120.2. tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veikla „Specifinių pievų tvarkymas“;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.3. ekologinės sistemos „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ veikla „EB svarbos natūralių pievų, šlapynių bei rūšių buveinių tvarkymas“ – parama už EB svarbos pievų tvarkymą;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.4. ekologinė sistema „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.5. Strateginio plano kaimo plėtros intervencinė priemonė „Ekologinis ūkininkavimas. Ekologinio ūkininkavimo tęstiniai įsipareigojimai“;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.6. tęstinės KPP 2014–2020 m. priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veikla „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.7. ekologinės sistemos „Kompleksinė pievų ir šlapynių priežiūros schema“ veikla „Ekstensyvus daugiamečių pievų tvarkymas ganant gyvulius“;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.8. ekologinės sistemos „Gyvūnų gerovė“ veikla „Parama už galimybę pieniniams galvijams išeiti į ganyklas, įtraukiant jų ganymą laukuose šiltuoju metų laiku“;

Papunkčio numeracijos pakeitimas:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

120.9. ekologinės sistemos „Gyvūnų gerovė“ veikla „Parama už galimybę galvijams laisvai išeiti į atvirą erdvę, ganyklas“.

IX SKYRIUS ŽEMĖS ŪKIO VALDOS PERDAVIMAS

121. Jei valda ar valdos dalis perduodama (valdos dalį galima perduoti tik Paraišką pateikusiam valdos perėmėjui) po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką, bet dar neįvykdęs visų reikalavimų, nustatytų tiesioginėms išmokoms gauti (t. y. išmokos jam dar negali būti mokamos), parama skiriama valdos perėmėjui, kai:

121.1. valdos perėmėjas nuo paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos praneša Agentūrai apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą, prašymą skirti paramą. Valdos perdavimo atveju, kai valdos perdavėjas yra miręs, valdos perėmėjas pateikia valdos perėmimo fakto patvirtinimo dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kitos sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.) bei, esant daugiau nei vienam paveldėtojui, jų sutikimus, kad valdos perėmėjas perimtą valdą ir gautą paramą;

121.2. valdos perėmėjas privalo toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš valdos perdavėjo Paraiškos gauti tiesiogines išmokas einamaisiais metais;

121.3. valdos perdavėjas (išskyrus valdos perdavėjo mirties, reorganizacijos atvejus) neturi įsiskolinimų Agentūrai, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui.

122. Jei valda perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką ir yra įvykdęs visus tiesioginių išmokų reikalavimus, jis turi pranešti Agentūrai apie valdos perdavimą (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį, kai prisiimti atsakomybę toliau laikytis įsipareigojimų ir informuoti Agentūrą apie valdos perėmimą pagal Taisyklių 121.1–121.2 papunkčiuose nurodytus reikalavimus turi valdos perėmėjas).

123. Jei valda perduodama kitam pareiškėjui, kuris buvo įregistravęs valdą iki perdavimo, sujungtoms valdoms paliekamas perėmėjo valdos atpažinties kodas, o valdos perdavėjo valdos atpažinties kodas pripažįstamas negaliojančiu.

124. Valdos perdavėjas pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų reikalavimus nuo valdos perdavimo dienos privalo atnaujinti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Valdų registre.

125. Valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki einamųjų metų gruodžio 31 d., pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki einamųjų metų gruodžio 31 d. pareiškėjui ir (ar) paramos gavėjas jau išmokėta, jis privalo paramą gražinti.

126. Valdos perdavimo atveju perskirstomoji išmoka mokama daugiau nei už 50 ha remiamą plotą tada, kai perduodama mirusio asmens valda.

127. Valdos perdavimo atveju išmoka jaunajam ūkininkui skiriama, kai:

127.1. valdą perduoda perleidėjas, kuris pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, o perima perėmėjas, kuris taip pat pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, išmoka jaunajam ūkininkui gali būti skiriama už visą abiejose paraiškose nurodytą tinkamą paramai plotą, nepažeidžiant Taisyklių 17 punkte nustatytos tvarkos;

127.2. valdą perduoda perleidėjas, kuris nepretenduoja gauti išmokos jaunajam ūkininkui, o perima perėmėjas, kuris pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, išmoka jaunajam ūkininkui gali būti skiriama tik už perėmėjo Paraiškoje nurodytą tinkamą paramai plotą;

127.3. valdą perduoda perleidėjas, kuris pretenduoja gauti išmoką jaunajam ūkininkui, o perima perėmėjas, kuris nepretenduoja gauti išmokos jaunajam ūkininkui, teisės į išmoką jaunajam ūkininkui neperimamos;

127.4. perimama mirusio asmens (pareiškėjo ir (ar) paramos gavėjo) valda, išmoka einamaisiais metais perėmėjui mokama vadovaujantis Taisyklių 127.1–127.3 papunkčiuose nustatyta tvarka.

X SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

128. Už Paraiškos bei kitus duomenis atsako juos pateikęs pareiškėjas.

129. Už pareiškėjų informavimą paramos teikimo klausimais, Paraiškos duomenų įvedimą ir patvirtinimą PPIS, kai Paraiška pateikiama seniūnijos darbuotojui, yra atsakingos savivaldybės.

130. Už tinkamą PPIS veikimą, paraiškų priėmimo ir keitimo darbų organizavimą ir perdavimą Agentūrai atsakingas ŽŪDC.

131. Už paraiškų administravimą, administracinę patikrą, patikrą vietoje, nuotolinę patikrą, stebėjimą ALNSIS, paramos dydžio apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsakinga Agentūra.

132. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas, nesilaikęs Taisyklėse nurodytų įsipareigojimų ir reikalavimų, taip pat gavęs išmokas neteisėtai, arba asmuo, prisidėjęs prie neteisėtų išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinęs klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Neteisėtai išmokėtos ir (arba) panaudotos paramos lėšos susigrąžinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimo Nr. 137 „Dėl Gražintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio fondų priemones, administravimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

133. Pareiškėjo pateikti duomenys Lietuvos Respublikos institucijų, kitų Europos Sąjungos valstybių institucijų, Europos Komisijos, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos audito rūmų bus apdoroti elektroniniu būdu ir panaudoti kontrolės tikslais.

134. Pareiškėjas kartą per kalendorinius metus iki rugpjūčio 1 d. per Elektroninių valdžios vartų portalą arba seniūnijoje atnaujina savo valdos registracijos duomenis Valdų registre.

XI SKYRIUS SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

135. Asmenys, nesutinkantys su Agentūros ir ŽŪDC priimtais sprendimais, taip pat Agentūros ar ŽŪDC vilkinimu atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskusti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Agentūros ar ŽŪDC vadovui, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

136. Asmenys, nesutinkantys su Žemės ūkio ministerijos priimtais sprendimais, taip pat Žemės ūkio ministerijos vilkinimu atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskusti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministru, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

137. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos. Pasikeitus Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems paramos gavėjams, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakyme nustatyta kitaip.

Priedų pakeitimai:

1 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-354)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

2 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-354)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

3 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-217)

4 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-217)

5 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-217)

6 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-217)

7 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-354)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

8 priedas (pagal įsakymą Nr. 3D-217)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-253](#), 2023-04-13, paskelbta TAR 2023-04-13, i. k. 2023-07176

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-488](#), 2023-07-25, paskelbta TAR 2023-07-25, i. k. 2023-15132

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-217](#), 2024-03-15, paskelbta TAR 2024-03-18, i. k. 2024-04812

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-354](#), 2024-04-30, paskelbta TAR 2024-04-30, i. k. 2024-08003

Dėl žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo